

MATERIALISE NV

**Verslag van de commissaris
aan de algemene vergadering
over het boekjaar afgesloten op 31 december 2019
(Geconsolideerde jaarrekening)**

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN MATERIALISE NV OVER HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2019 (GECONSOLIDEERDE JAARREKENING)

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Materialise NV (de “Vennootschap”) en haar filialen (samen “de Groep”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening en de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt een geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 4 juni 2019, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2021. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Materialise NV uitgevoerd gedurende zeven opeenvolgende boekjaren.

VERSLAG OVER DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, die het geconsolideerd overzicht van de financiële positie op 31 december 2019 omvat, alsook het geconsolideerd overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing, waarvan het totaal van het geconsolideerd overzicht van de financiële positie 349.294 kEUR bedraagt en waarvan het geconsolideerd overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten afsluit met een winst van het boekjaar van 1.724 kEUR.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de Groep op 31 december 2019 alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening” van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

► Ineffectieve controles met betrekking tot risicobeoordeling en financiële rapportering

Omschrijving

We hebben inzicht verkregen in de interne controle die relevant is voor de audit om controleprocedures te ontwerpen die in de gegeven omstandigheden passend zijn, maar niet om een oordeel te geven over de effectiviteit van de interne controle van de Groep. Dit resulteerde in de identificatie van verschillende tekortkomingen met betrekking tot (i) ineffectieve controleomgeving en controleomschrijving, (ii) omzet

erkenning (iii) het financiële rapportage- en afsluitingsproces en (iv) toegangsbeheercontroles. De tekortkoming met betrekking tot toegangsbeheercontroles verhinderde ons om enig vertrouwen te stellen in onderliggende gegevens en systeemrapporten die tijdens onze controle werden gebruikt. We beschouwden deze kwestie als een kernpunt van onze controle omdat het ontwerp en de uitvoering van uitgebreide substantieve procedures om de vastgestelde tekortkomingen in het interne controlesysteem te verhelpen, een hoge mate van inschattingen en bijkomende inspanningen van de auditor vereist.

Werkzaamheden

- We hebben de omschrijving en de effectiviteit van de algemene IT-controles getest, bijgestaan door onze IT-specialisten, die de impact op onze audit hebben geanalyseerd van de verschillende systemen die door de vastgestelde tekortkomingen worden beïnvloed.
- We hebben een lager niveau van drempels gebruikt om verschillen tussen geregistreerde bedragen en door ons ontwikkelde onafhankelijke verwachtingen te onderzoeken.
- Het aantal selecties in onze substantieve procedures die we zouden hebben gemaakt indien de controles van de Groep op een effectieve manier waren omschreven en werkten, zijn verhoogd.
- Originele brondocumenten werden gebruikt als audit-informatie, in plaats van systeemrapporten of andere informatie die door de IT-systemen van de Groep is gegenereerd, en waar dit niet mogelijk was, hebben we

substantieve procedures op de systeeminformatie uitgevoerd en terug herleid naar externe brondocumenten.

► Omzet erkenning

Omschrijving

Zoals beschreven in toelichting 3 en 22.1 bij de geconsolideerde jaarrekening, bevatten de contracten van de Groep met klanten vaak meerdere prestatieverplichtingen, of meerdere producten en diensten worden aan een klant geleverd. Teneinde de geleverde goederen en diensten te erkennen in overeenstemming met IFRS 15, wijst de Groep de transactieprijs toe aan de afzonderlijke prestatieverplichtingen op basis van een vergelijkbare stand-alone verkoopprijs en erkent ze opbrengsten wanneer het zeggenschap over de afzonderlijke prestatieverplichting wordt overgedragen. De Groep erkent bijvoorbeeld inkomsten uit softwarelicenties op het moment van levering van de licentie en erkent inkomsten uit abonnementen en ondersteuning over de periode waarin de diensten worden uitgevoerd. Het controleren van de erkenning van de omzet van de Groep met betrekking tot contracten met meerdere prestatieverplichtingen is complex vanwege de inspanning die nodig is om het effect van IFRS 15 op het diverse productaanbod van de onderneming te analyseren, zowel als gevolg van lopende als nieuwe contracten. Dit omvatte het beoordelen van de voorwaarden van nieuwe of gewijzigde contracten met klanten voor nieuwe producten of diensten, het beoordelen van de inschattingen van de Groep inzake variabele vergoedingen, het bepalen van de vergelijkbare stand-

alone verkoopprijzen voor elke afzonderlijke prestatieverplichting en het moment van erkenning van de omzet .

Werkzaamheden

We verkregen een inzicht in, evalueerden de omschrijving van en testten de werking van de interne controles van de onderneming met betrekking tot de erkenning van de omzet van niet-gestandaardiseerde contracten met klanten.

- Voor een steekproef van verkooptransacties hebben we de verkoopcontracten verkregen en volgende werkzaamheden uitgevoerd:
  - o We hebben de getekende contracten doorgelezen en geanalyseerd.
  - o We hebben de oplijsting en bepaling van de verschillende prestatieverplichtingen door de Groep voor deze contracten geëvalueerd, evenals de bepaling van de transactieprijs.
  - o We hebben de door de Groep gemaakte berekening van de vergoeding die naar verwachting zal worden ontvangen in ruil voor de prestatieverplichtingen beoordeeld, inclusief de inschatting door de Groep van de variabele vergoeding op basis van historische gegevens en externe onderliggende informatie over prognoses.
- We hebben de bepaling van de Groep omtrent de vergelijkbare stand-alone verkoopprijs voor elke prestatieverplichting getest door de geschiktheid van de toegepaste methodologie te beoordelen, de rekenkundige juistheid van de onderliggende gegevens en

berekeningen te testen en selecties te testen om de onderliggende gegevens van de berekeningen te bevestigen.

- We evalueerden de consistente toepassing van het beleid voor omzet erkenning van de verkooptransacties.
- We hebben de geschiktheid en volledigheid van de gerelateerde toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening beoordeeld.

► *Goodwill - bijzondere waardevermindering*

Omschrijving

De evaluatie door de Groep betreffende goodwill voor bijzondere waardevermindering, zoals beschreven in toelichting 3 en 5, omvat de vergelijking van de reële waarde van elke kasstroom genererende eenheid ('KGE') met de boekwaarde. De Groep gebruikt het discounted cashflow-model om de reële waarde van elk van de geïdentificeerde KGE's in te schatten, wat vereist dat het management significante schattingen en veronderstellingen maakt met betrekking tot prognoses van toekomstige inkomsten, operationele marges, verdisconteringsvoeten en eeuwigdurende groeipercentages. Veranderingen in deze veronderstellingen kunnen een aanzienlijke impact hebben op de reële waarde en mogelijk op het bedrag van eventuele waardeverminderingen op goodwill. Gezien de belangrijke inschattingen van het management omtrent de reële waarde van elk van de KGE's, inclusief de inschattingen van het management bij het selecteren van belangrijke economische hypotheses omtrent

toekomstige inkomsten, een eeuwigdurende groei en een operationele marge voor een periode van 5 jaar, evenals de bepaling van een gepaste disconteringsvoet, vereiste het uitvoeren van controlewerkzaamheden om de redelijkheid van de schattingen en veronderstellingen van het management te evalueren, een hoge mate van oordeel van de auditor en meer inspanning, inclusief de noodzaak om onze waarderingsspecialisten te betrekken.

Werkzaamheden

Onze controlewerkzaamheden met betrekking tot de prognoses van toekomstige inkomsten en de operationele marge die door het management werden gebruikt om de reële waarde van de KGE's in te schatten, omvatten het volgende:

- We hebben de doeltreffendheid van de interne beheersingsmaatregelen voor de beoordeling van de bijzondere waardevermindering van goodwill door het management getest, waaronder die voor de bepaling van de reële waarde van de KGE's zoals interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de beoordeling door het management van prognoses van toekomstige inkomsten en de operationele marge.
- Met de hulp van onze waarderingsspecialisten hebben we de redelijkheid van de waarderingmethodologie geëvalueerd, inclusief het testen van de rekenkundige juistheid van de berekening.
- We hebben het vermogen van het management geëvalueerd om

toekomstige inkomsten en bedrijfsmarges nauwkeurig te voorspellen door de werkelijke resultaten te vergelijken met de historische prognoses van het management.

- We evalueerden ook de redelijkheid van de prognoses van de inkomsten en de operationele marge van het management door de prognoses te vergelijken met (1) de historische bedrijfsresultaten van de Groep voor elk van de KGE's, (2) interne communicatie met het management en de raad van bestuur en (3) externe communicatie door het management aan analisten en investeerders.
- We hebben de geschiktheid en volledigheid van de toelichtingen op bijzondere waardeverminderingen op goodwill in de jaarrekening van de Groep geverifieerd.

Andere vermeldingen

De geconsolideerde jaarrekening die het voorwerp is van dit commissarisverslag is opgesteld in het Engels, aangezien de Nederlandstalige versie nog niet beschikbaar is. Om in overeenstemming te zijn met de Belgische taalwetgeving, zal de vennootschap de Nederlandstalige versie alsnog opstellen, en nadien samen openbaar maken met het Nederlandstalig commissarisverslag dat wij vandaag afleveren. Wij zullen op dat ogenblik verifiëren of de Nederlandstalige versie van de geconsolideerde jaarrekening overeenstemt met de Engelstalige versie, waarover wij vandaag ons commissarisverslag uitgeven.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een

controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België na. Een wettelijke controle biedt evenwel geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij

fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen of de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag.

Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die met het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde jaarrekening van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

OVERIGE DOOR WET- EN REGELGEVING GESTELDE EISEN

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herziene versie in 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheid uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor

hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht, en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.

- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Zaventem, 30 april 2020

Veerle Catry
(Signature)

Digitally signed by Veerle Catry
(Signature)
DN: cn=Veerle Catry (Signature),
c=BE
Date: 2020.04.30 18:17:32 +02'00'

BDO Bedrijfsrevisoren CVBA
Commissaris
Vertegenwoordigd door Veerle Catry

				9	EUR
NAT.	Datum neerlegging	Nr.	Blz.	E.	D.

CONSO 1

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING EN ANDERE OVEREENKOMSTIG HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN NEER TE LEGGEN DOCUMENTEN

IDENTIFICATIEGEGEVENS

NAAM VAN DE CONSOLIDERENDE VENNOOTSCHAP OF VAN HET CONSORTIUM ^{(1) (2)} : .....

Materialise GROUP

Rechtsvorm: ..... *Naamloze vennootschap* .....

Adres: ..... *Technologielaan* ..... Nr.: *15* ..... Bus: .....

Postnummer: ..... *3000* ..... Gemeente: ..... *Leuven* .....

Land: ..... *België* .....

Rechtspersonenregister (RPR) - Rechtbank van Koophandel van .....

Internetadres ⁽³⁾: http://www. ....

Ondernemingsnummer BE 0441.131.254

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING IN DUIZENDEN EURO

Voorgelegd aan de algemene vergadering van 27 / 04 / 2020

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van 01 / 01 / 2019 tot 31 / 12 / 2019

Vorig boekjaar van 01 / 01 / 2018 tot 31 / 12 / 2018

De bedragen van het vorige boekjaar ~~zijn~~ ~~zijn niet~~ ⁽¹⁾ identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

Zijn gevoegd bij deze geconsolideerde jaarrekening: - het geconsolideerde jaarverslag
- het controleverslag over de geconsolideerde jaarrekening

ZO DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING VAN EEN BUITENLANDSE VENNOOTSCHAP DOOR EEN BELGISCHE DOCHTER WORDT NEERGELEGD

Naam van de Belgische dochter die de neerlegging verricht (artikel 113, § 2, 4° van het Wetboek van vennootschappen)

.....
.....

Ondernemingsnummer van de Belgische dochter die de neerlegging verricht

Totaal aantal neergelegde bladen: .....7..... Secties van het standaardformulier die niet werden neergelegd omdat ze niet dienstig zijn: ~~4.5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8.1, 5.8.2, 5.8.3, 5.8.4, 5.8.5, 5.9.1, 5.9.2, 5.9.3, 5.9.4, 5.9.5, 5.9.6, 5.10.1, 5.10.2, 5.11, 5.12, 5.13, 5.14, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 7, 8, 9~~

Handtekening
(naam en hoedanigheid)
Vanessa Welfaert
CEO

Handtekening
(naam en hoedanigheid)
Peter LEYS
BESTUURDER

(1) Schrappen wat niet van toepassing is.
(2) Een consortium dient de sectie CONSO 5.4 in te vullen.
(3) Facultatieve vermelding.

**LIJST VAN DE BESTUURDERS OF ZAAKVOERDERS VAN DE
CONSOLIDERENDE ONDERNEMING EN VAN DE
COMMISSARISSEN DIE DE GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING HEBBEN GECONTROLEERD**

LIJST VAN DE BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) en functie

A Trec
Nr.: BE 0456.384.307
Timmermansstraat 32, 8340 Damme, België

Bestuurder
03/06/2008 - 02/06/2020

Vertegenwoordigd door:

Johan De Lille
Gaversesteeweg 604, 9820 Merelbeke, België

Wilfried, Frans, Isidoor Vanraen
Jan Van der Vorstlaan 19, 3040 Huldenberg, België

Gedelegeerd bestuurder
18/11/2003 - 02/06/2020

Jos Van der Sloten
Langestraat 62, 3190 Boortmeerbeek, België

Bestuurder
03/06/2008 - 02/06/2020

Pol Ingelaere
Hazegoedweg 13, 8800 Roeselare, België

Bestuurder
07/06/2011 - 02/06/2020

Peter Leys
Strooistraat 57, 1860 Meise, België

Bestuurder
28/11/2013 - 02/06/2020

Jurgen Gino Ingels
Clemenceaustraat 117 bus A, 2860 Sint-Katelijne-Waver, België

Bestuurder
28/11/2013 - 02/06/2020

Lieve Verplancke
(Arts)
Dikkemeerweg 54, 1653 Dworp, België

Bestuurder
02/06/2015 - 02/06/2020

Hilde Ingelaere
Jan van der Vorstlaan 19, 3040 Huldenberg, België

Bestuurder
18/11/2003 - 02/06/2020

Bart Luyten
Hanswijkstraat 37 bus A, 2820 Bonheiden, België

Bestuurder
06/06/2017 - 02/06/2020

Volker Hammes
Altbachstrasse 25, 67435 Neustadt An der Weinstrasse, Duitsland

Bestuurder
28/11/2018 - 02/06/2020

BDO Bedrijfsrevisoren CVBA
Nr.: BE 0431.088.289
Da Vincilaan 9 bus E 6, 1930 Zaventem, België
Lidmaatschapsnr.: B00023

Commissaris
07/06/2016 - 07/06/2022

Vertegenwoordigd door:

Veerle Catry
(bedrijfsrevisor)
Da Vincilaan 9 bus E 6, 1930 Zaventem, België
Lidmaatschapsnr.: A01868

Geconsolideerde resultatenrekening

(in 000€, behalve per aandeel informatie)	Toel.	Voor het jaar eindigend op 31 december		
		2019	2018	2017
Omzet	22.1	196,679	184,721	142,573
Kostprijs van de verkopen	22.2	(86,972)	(82,299)	(62,952)
Bruto marge		109,707	102,422	79,621
Onderzoek -en ontwikkelingskosten	22.3	(23,348)	(22,416)	(19,959)
Verkoop- en marketingkosten	22.4	(52,989)	(46,303)	(38,935)
Algemene- en beheerskosten	22.5	(31,786)	(32,310)	(24,876)
Netto overige operationele opbrengsten	22.6	5,432	3,771	4,541
Operationeel winst		7,016	5,164	392
Financiële kosten	22.8	(3,682)	(4,864)	(4,728)
Financiële opbrengsten	22.9	1,377	3,627	3,210
Aandeel in het verlies van een gezamenlijke onderneming	8	(392)	(475)	(469)
Winst (verlies) voor belastingen		4,319	3,452	(1,595)
Belastingen op het resultaat	22.10	(2,595)	(425)	(522)
Netto winst (verlies)		1,724	3,027	(2,117)
Netto winst (verlies) toewijsbaar aan:				
De aandeelhouders van de groep		1,646	3,027	(2,117)
Aandeel van derden		78	-	-
Netto winst (verlies) per aandeel toe te rekenen aan de aandeelhouders van de groep				
Gewoon	23	0.03	0.06	(0.04)
Verwaterd	23	0.03	0.06	(0.04)

De aan dit document toegevoegde toelichtingen vormen een integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Netto winst (verlies) van het boekjaar	1,724	3,027	(2,117)
Andere elementen van het totaalresultaat			
Wisselkoersverschillen bij de omrekening van buitenlandse activiteiten †	245	(47)	(691)
Andere elementen van het totaalresultaat, na belastingen	245	(47)	(691)
Totaalresultaat van het boekjaar, na belastingen	1,969	2,980	(2,808)
Totaalresultaat toe te rekenen aan:			
De aandeelhouders van de groep	2,102	2,980	(2,808)
Aandeel van derden	(133)	-	-

† Kunnen later overgebracht worden naar de resultatenrekening.

De aan dit document toegevoegde toelichtingen vormen een integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde balans

in 000€	Toel.	Op 31 december		
		2019	2018	2017
Activa				
Langlopende activa				
Goodwill	5	20,174	17,491	17,552
Immateriële vaste activa	6	27,395	26,326	28,600
Materiële vaste activa	7	90,331	92,537	87,065
Recht-op-gebruik activa	7	10,586	-	-
Investerings in ondernemingen met gezamenlijke controle	8	39	-	31
Uitgestelde belastingvorderingen	22.10	192	315	304
Overige financiële activa	10	9,391	7,237	3,667
Totaal langlopende activa		158,108	143,906	137,219
Kortlopende activa				
Voorraad	9	12,696	9,986	11,027
Handelsvorderingen	11	40,977	36,891	35,582
Overige vlottende activa	10	8,616	6,936	7,675
Geldmiddelen en kasequivalenten	12	128,897	115,506	43,175
Totaal kortlopende activa		191,186	169,319	97,459
Totaal activa		349,294	313,225	234,678

De aan dit document toegevoegde toelichtingen vormen een integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

in 000€	Toel.	Op 31 december		
		2019	2018	2017
Eigen vermogen en verplichtingen				
Eigen vermogen en verplichtingen				
Kapitaal	13	3,066	3,050	2,729
Uitgifte premie	13	138,090	136,637	79,839
Geconsolideerde reserves	13	(195)	(1,848)	(3,711)
Andere elementen van het totaalresultaat		(1,394)	(1,850)	(1,803)
Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de groep		139,567	135,989	77,054
Aandeel van derden	13	3,107	-	-
Totaal eigen vermogen		142,675	135,989	77,054
Langlopende verplichtingen				
Rentedragende schulden	15	104,673	92,440	81,788
Leaseverplichtingen	15	6,427	-	-
Uitgestelde belastingschulden	22.1	5,747	6,226	7,415
Uitgestelde opbrengsten	18	5,031	4,587	3,768
Overige langlopende verplichtingen	16	696	868	1,904
Totaal langlopende verplichtingen		122,574	104,121	94,875
Kortlopende verplichtingen				
Rentedragende schulden	15	13,389	13,598	12,769
Leaseverplichtingen	15	3,449	-	-
Handelsschulden		18,517	18,667	15,670
Belastingschulden	17	3,363	2,313	2,023
Uitgestelde opbrengsten	18	27,641	23,195	18,791
Overige kortlopende verplichtingen	19	17,686	15,342	13,496
Totaal kortlopende verplichtingen		84,045	73,115	62,749
Totaal eigen vermogen en verplichtingen		349,294	313,225	234,678

De bij dit document toegevoegde toelichtingen vormen een integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen

	Toel.	Toewijsbaar aan de aandeelhouders van de groep					Aandeel van derden	Totaal eigen vermogen
		Kapitaal	Uitgifte premie	Geconsolideerde reserves	Andere elementen vh. totaal resultaat	Totaal		
Op 1 januari 2019		3,050	136,637	(1,848)	(1,850)	135,989	-	135,989
Netto winst (verlies)		-	-	1,646	-	1,646	78	1,724
Andere elementen van het totaalresultaat		-	-	-	456	456	(211)	245
Totaalresultaat		-	-	1,646	456	2,102	(133)	1,969
Kapitaalverhoging door uitoefening van warrants	13	16	1,252	-	-	1,268	-	1,268
Overname aandeel van derden Engimlan		-	-	-	-	-	3,240	3,240
Kosten van op aandelen gebaseerde betaling transacties	14	-	201	7	-	208	-	208
Op 31 december 2019		3,066	138,090	(195)	(1,394)	139,567	3,107	142,675

	Toel.	Toewijsbaar aan de aandeelhouders van de groep					Aandeel van derden	Totaal eigen vermogen
		Kapitaal	Uitgifte premie	Geconsolideerde reserves	Andere elementen vh. totaal resultaat	Totaal		
Op 1 januari 2018		2,729	79,839	(3,711)	(1,803)	77,054	-	77,054
IFRS 15 - impact op de openingsreserves (*)		-	-	(1,173)	-	(1,173)	-	(1,173)
Aangepast eigen vermogen Op 1 januari, 2018		2,729	79,839	(4,884)	(1,803)	75,881	-	75,881
Netto winst (verlies)		-	-	3,027	-	3,027	-	3,027
Andere elementen van het totaalresultaat		-	-	-	(47)	(47)	-	(47)
Totaalresultaat		-	-	3,027	(47)	2,980	-	2,980
Kapitaalverhoging in geldmiddelen	12	312	59,575	-	-	59,887	-	59,887
Kapitaalverhoging door uitoefening van warrants	12	9	593	-	-	602	-	602
Kapitaalverhoging Rapidfit+		-	(4,003)	-	-	(4,003)	-	(4,003)
Kosten van op aandelen gebaseerde betaling transacties	14	-	633	9	-	642	-	642
Op 31 december 2018		3,050	136,637	(1,848)	(1,850)	135,989	-	135,989

* De Groep heeft in 2018 voor het eerst IFRS 15 toegepast volgens de aangepaste retrospectieve methode. Bij deze methode wordt de vergelijkende informatie niet herwerkt.

Toewijsbaar aan de aandeelhouders van de groep

in 000€	Toel.	Kapitaal	Uitgifte premie	Geconso- lideerde reserves	Andere elementen vh. totaal resultaat	Totaal	Aandeel van derden	Totaal eigen vermogen
Op 1 januari 2017		2,729	79,019	(1,603)	(1,112)	79,033	-	79,033
Netto winst (verlies)		-	-	(2,117)	-	(2,117)	-	(2,117)
Andere elementen van het totaalresultaat		-	-	-	(691)	(691)	-	(691)
Totaalresultaat		-	-	(2,117)	(691)	(2,808)	-	(2,808)
Kosten van op aandelen gebaseerde betaling transacties	14	-	820	9	-	829	-	829
Op 31 december 2017		2,729	79,839	(3,711)	(1,803)	77,054	-	77,054

De aan dit document toegevoegde toelichtingen vormen een integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

in 000€	Toel.	Voor het jaar eindigend op 31 december		
		2019	2018	2017
Operationele activiteiten				
Netto winst (verlies)		1,724	3,027	(2,117)
<i>Niet-contante en operationele aanpassingen</i>				
Afschrijving van materiële vaste activa	7	14,339	12,223	8,754
Afschrijving van immateriële vaste activa	6	4,859	5,064	3,822
Kosten van op aandelen gebaseerde transacties	14	302	1,075	1,033
Verliezen (winst) op verkoop van materiële vaste activa	7	165	(83)	25
Bewegingen in provisies		138	5	61
Bewegingen in waardeverminderingen op dubieze debiteuren en voorraad		121	1,293	502
Financiële opbrengsten	22.9	(1,377)	(581)	(381)
Financiële kosten	22.8	3,682	2,172	1,597
Impact van vreemde valuta omrekeningen		(176)	(299)	302
Aandeel in het verlies van een gezamenlijke onderneming (vermogensmutatie methode)	8	392	475	469
Belastingen op het resultaat	22.1	2,595	425	522
Reële waarde aanpassing voorwaardelijke vergoeding	4	-	(192)	-
Overige		(245)	87	(22)
Aanpassingen werkkapitaal				
Stijging in handelsvorderingen en andere vorderingen		216	(3,156)	(4,973)
Daling (stijging) in voorraden en contracten in uitvoering		(745)	812	(417)
Stijging in handelsschulden en overige te betalen posten		4,196	7,341	2,343
Betaalde belasting op het resultaat		(2,139)	(1,368)	(1,569)
Ontvangen interesten		355	-	-
Netto kasstroom uit operationele activiteiten		28,402	28,320	9,951

De aan dit document toegevoegde toelichtingen vormen een integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

in 000€	Toel.	Voor het jaar eindigend op 31 december		
		2019	2018	2017
Investeringsactiviteiten				
Aankoop van materiële vaste activa	7	(13,472)	(18,270)	(27,733)
Aankoop van immateriële vaste activa	6	(2,193)	(1,836)	(4,345)
Netto ontvangsten van de verkoop van materiële vaste activa	7	278	281	221
Acquisitie van een dochteronderneming	4	(6,331)	-	(27,173)
Investerings in een onderneming met gezamenlijke controle	8	(875)	-	(500)
Toegekende converteerbare leningen	12	(2,743)	-	-
Andere investeringen in niet-beursgenoteerde ondernemingen	10	(281)	(2,671)	-
Ontvangen interesten		-	363	281
Netto kasstroom gebruikt in (uit) investeringsactiviteiten		(25,617)	(22,133)	(59,249)
Financieringsactiviteiten				
Ontvangsten uit leningen en schulden	15	29,000	32,554	54,319
Terugbetaling van leningen en schulden	15	(12,126)	(18,820)	(11,904)
Terugbetaling van leasingverplichtingen	15	(5,283)	(3,102)	(2,947)
Kapitaalverhoging in geld in de moederonderneming	13	1,268	60,489	-
Direct toewijsbare kosten gerelateerd aan de kapitaalverhoging	12	-	(4,003)	-
Betaalde interesten		(2,286)	(1,733)	(955)
Overige financiële opbrengsten (kosten)		208	(150)	(472)
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten		10,781	65,235	38,041
Netto toename/(afname) van geldmiddelen en kasequivalenten		13,566	71,422	(11,257)
Geldmiddelen & kasequivalenten in begin van het jaar	12	115,506	43,175	55,912
Wisselkoersverschillen op geldmiddelen & kasequivalenten		(175)	908	(1,480)
Geldmiddelen & kasequivalenten op einde van het jaar	12	128,897	115,506	43,175

De aan dit document toegevoegde toelichtingen vormen een integraal onderdeel van deze geconsolideerde jaarrekening.

Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

1. Vennootschapsinformatie

Materialise NV is een naamloze vennootschap met maatschappelijke zetel te Technologielaan 15, 3001 Leuven, België. De geconsolideerde jaarrekening omvat Materialise NV (De “Vennootschap” of de “Moeder”) en haar dochterondernemingen (collectief, de “Groep”). Zie toelichting 28 voor een lijst van de dochterondernemingen van de Vennootschap.

De Groep is een van de voornaamste leveranciers van additieve manufacturing (AM) software en van gesofisticeerde 3D print diensten. De producten en diensten van de Groep worden ingedeeld in drie segmenten: Materialise Medical, Materialise Software en Materialise Manufacturing. De Groep verkoopt haar producten en diensten in Europa, Amerika, Afrika en Azië.

De geconsolideerde jaarrekening van de Groep voor het jaar eindigend op 31 december 2019 werd goedgekeurd voor publicatie door de raad van bestuur van de Moeder op 30 april 2020.

2. Grondslagen van verslaggeving

De geconsolideerde jaarrekening van de Groep voor de drie jaren eindigend op 31 december 2019, 2018, 2017 werd opgesteld in overeenstemming met de Internationale Financiële Rapporteringsstandaarden (IFRS) gepubliceerd door de International Accounting Standards Board (IASB) (collectief “IFRS”) en met de Internationale Financiële Rapporteringsstandaarden (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie (“EU-IFRS”).

Deze geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens het “historische kost principe”, behalve voor activa en passiva die werden aangekocht in het kader van een bedrijfscombinatie die initieel werden erkend aan reële waarde, en bepaalde financiële activa zoals niet-genoteerde eigen vermogensinstrumenten en de converteerbare lening te vorderen dewelke beide zijn opgenomen in de overige langlopende activa, de “share appreciation rights” en de geschreven put optie op Rapidfit dewelke aan reële waarde worden gewaardeerd.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van continuïteit rekening houdend met de COVID-19 impact zoals toegelicht in Toelichting 27.

De geconsolideerde jaarrekening wordt weergegeven in duizenden € (K€ of 000€) en alle waarden zijn afgerond tot het dichtstbijzijnde duizendtal (000€), tenzij anders vermeld.

Het opstellen van jaarrekeningen in overstemming met IFRS vereist het gebruik van bepaalde kritische boekhoudkundige schattingen. Het verplicht eveneens het management van de Groep om hun beoordelingsvermogen te gebruiken bij het toepassen van de boekhoudprincipes van de Groep. De significante assumpties en inschattingen welke gebruikt werden om de jaarrekening op te stellen, zijn opgenomen in toelichting 3.

Nieuwe standaarden, interpretaties en wijzigingen welke aangenomen werden door de Groep

De Groep heeft de volgende nieuwe en gewijzigde standaarden en interpretaties aangenomen welke uitgegeven werden door de IASB en de IFRIC welke relevant zijn voor haar operationele activiteiten en van toepassing zijn voor de boekjaren welke beginnen op 1 januari 2019.

- IFRIC 23 *Onzekerheid over de fiscale behandeling van inkomsten*;
- IFRS 16 *Leases*

Verskillende andere wijzigingen en interpretaties zijn voor het eerst van toepassing in 2019, maar deze hebben geen impact op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep. De Groep heeft geen standaarden, interpretaties of wijzigingen opgenomen die zijn uitgegeven maar nog niet van toepassing zijn.

De toepassing van de bovenstaande nieuwe standaarden worden hieronder besproken.

IFRIC 23 Onzekerheid over de fiscale behandeling van inkomsten

Onzekerheid over de fiscale behandeling van inkomsten werd toegepast vanaf 1 januari 2019. De toepassing van deze interpretatie had geen impact voor de Groep.

IFRS 16 Leases

De vennootschap heeft IFRS 16 toegepast vanaf 1 januari 2019 door gebruik te maken van de gewijzigde retrospectieve benadering, waarin de vergelijkende cijfers voor het boekjaar 2018 niet werden aangepast. De reclassificaties en wijzigingen die voortvloeien uit de nieuwe leasing standaard werden in de openingsbalans van 1 januari 2019 opgenomen.

Bij invoering van IFRS 16 heeft de vennootschap leases, voorheen geclassificeerd als “operationele leases” onder de IAS 17 leasing standaard, als lease verplichtingen opgenomen. Deze leases werden gewaardeerd aan de huidige waarde van de resterende lease betalingen, gebruik makend van een verdisconteringsvoet op basis van de marginale rentevoet op 1 januari 2019. De gewogen gemiddelde verdisconteringsvoet, toegepast op de leases vanaf 1 januari 2019, was 2,99%.

De vennootschap had leases geclassificeerd als financiële leases onder IAS 17 met een nettoboekwaarde van K€5,886, waarvan de boekwaarde niet geherwaardeerd werd, conform de overgangsbepalingen.

Onderstaande tabel bevat de reconciliatie van IAS 17 operationele leaseverplichtingen toegelicht in de 2018 geconsolideerde jaarrekening met de IFRS 16 lease verplichtingen op 1 januari 2019:

in 000€	Op 1 januari 2019
Niet-opzegbare operationele lease verplichtingen toegelicht per 31 december 2018	5,442
Verdisconteerd aan de incrementele rentevoet van de Groep	(268)
Plus: Leaseverplichting erkend per 31 December 2018	6,809
(Min) korte termijn leaseverplichtingen die lineair erkend worden als kost in de resultatenrekening	(88)
Plus/(Min) aanpassingen gerelateerd aan contract opties om de huurovereenkomst te verlengen of te beëindigen	(101)
Lease verplichting opgenomen per 1 januari 2019	11,794

De recht-op-gebruik activa voor alle activa zijn gewaardeerd tegen het bedrag gelijk aan de leaseverplichting en hebben betrekking op de volgende activa:

in 000€	Per 31 december 2019	Per 1 januari 2019
Gebouwen	3,843	3,255
Rollend materieel	882	849
Overige	301	880
Totale recht-op-gebruik activa	5,026	4,984
Totale lease verplichtingen	5,026	4,984

De impact op de geconsolideerde resultatenrekening voor het jaar eindigend op 31 december 2019 en het gewone en verwaterde resultaat per aandeel is niet significant. Er is geen impact op het overgedragen resultaat per 1 januari 2019.

Bij de toepassing van IFRS 16 op 1 januari 2019 heeft de onderneming gebruik gemaakt van de volgende praktische uitzonderingen die door de standaard zijn toegestaan:

- Het gebruik van een enkele verdisconteringsvoet voor een portfolio van lease overeenkomsten met vergelijkbare kenmerken;
- De verwerking van operationele lease overeenkomsten met een resterende leasetermijn van minder dan 12 maanden per 1 januari 2019 als korte termijn lease overeenkomsten;
- De verwerking van operationele leases met een lage waarde (minder of gelijk aan \$5,000) als lage waarde lease
- Het gebruik van nadien verworven inzichten "hindsight" in het bepalen van de leasetermijn waar het contract opties bevat om de lease te verlengen of te beëindigen.

De andere nieuwe standaarden en interpretaties die van kracht waren vanaf 1 januari 2019 hadden geen impact op de balans en de resultatenrekening.

---

3. Overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening bevat de jaarrekening van de Groep en zijn entiteiten.

Entiteiten zijn vanaf de dag van de overname, zijnde de dag waarop de Groep de zeggenschap in handen krijgt, volledig geconsolideerd en blijven geconsolideerd tot de dag waarop die zeggenschap ophoudt. De jaarrekeningen van de entiteiten worden voor dezelfde verslagperiode als de moedermaatschappij opgesteld, waarbij dezelfde grondslagen voor financiële verslaggeving worden gevolgd. Alle saldo's, transacties, niet-gerealiseerde winsten en verliezen die het gevolg zijn van transacties binnen de Groep en dividenden worden volledig geëlimineerd.

De Groep rekent winst of verlies en elke component van niet-gerealiseerde resultaten toe aan de eigenaars van de moedermaatschappij en aan het aandeel van derden op basis van de huidige eigendomsbelangen, zelfs als de resultaten in het aandeel van derden een tekortsaldo vertonen.

Een wijziging in het eigendomsbelang van een entiteit, zonder verlies van zeggenschap, wordt als een eigenvermogenstransactie verwerkt. Als de Groep de zeggenschap over een entiteit verliest, zal het de activa (inclusief goodwill) en de verplichtingen van de entiteit, alle aandeel van derden, en de andere eigenvermogenscomponenten met betrekking tot de entiteit niet langer in de balans opnemen. Een surplus of tekort als gevolg van het verlies van zeggenschap wordt in de winst of het verlies opgenomen. Als de Groep een belang in de betreffende entiteit behoudt, wordt dat belang gewaardeerd tegen de reële waarde op de dag waarop de zeggenschap werd verloren.

Het gedeelte gealloceerd aan de moeder en het aandeel van derden bij het voorbereiden van de geconsolideerde jaarrekening is alleen gebaseerd op de huidige eigendomsbelangen.

In 2019 werd Engimplan opgenomen in de consolidatiekring - zie toelichting 28.

Aandeel van derden

De Groep heeft de keuze om, op transactiebasis, het aandeel van derden in de overgenomen vennootschap, welke overeenkomt met de huidige eigendomsbelangen en waarbij de houder recht heeft op een evenredig deel in het netto activa van de onderneming in het geval van een liquidatie, initieel te erkennen aan de reële waarde op datum van acquisitie of aan het evenredig deel in de nettobedrag van de identificeerbare verworven netto activa. Andere componenten van het aandeel van derden zoals openstaande aandelenopties worden in het algemeen gewaardeerd aan reële waarde. De Groep heeft tot nog toe voor de reeds verwerkte bedrijfscombinaties niet voor de optie gekozen om de reële waarde te gebruiken. De Groep heeft momenteel enkel aandeel van derden resulterend van de bedrijfscombinatie van Engimplan.

Omrekening van vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening van de Groep wordt gepresenteerd in Euro, welke ook de functionele munt is van de moedervernootschap. Voor elke entiteit bepaalt de Groep de functionele munt, waarin alle componenten van de jaarrekening gewaardeerd worden.

Jaarrekening van buitenlandse entiteiten

Buitenlandse entiteiten gebruiken hun lokale valuta (valuta van de economische omgeving waarin de entiteit actief is). De balans wordt tegen de slotkoers naar euro omgerekend en de resultatenrekening wordt tegen de gemiddelde wisselkoers op ieder maand-einde omgerekend. Verschillen die voortvloeien uit de omrekening van de jaarrekening van voornoemde entiteiten, worden als "Wisselkoersverschillen bij de omrekening van buitenlandse activiteiten" in de andere elementen van het totaalresultaat opgenomen.

Valutatransacties

Transacties die in vreemde valuta worden uitgedrukt, worden tegen de wisselkoers van de laatste dag van de vorige maand in de functionele munt van de entiteiten omgerekend. Monetaire items worden in de balans tegen de slotkoers op elke rapporteringsdatum omgerekend en de relevante omrekeningsaanpassingen worden als financieel of operationeel resultaat opgenomen naargelang de aard.

Bedrijfscombinaties en goodwill

Bedrijfscombinaties worden verwerkt aan de hand van de overnamemethode op de dag van de overname. Dit is de datum waarop de Groep de zeggenschap over de entiteit kreeg. De kost van een overname wordt gemeten als de som van de vergoeding die aan de verkoper overgedragen wordt, gewaardeerd op de dag van acquisitie aan reële waarde, en het bedrag aan aandeel van derden in de overgenomen entiteit.

De Groep berekent goodwill op de dag van de overname, en die is gelijk aan:

- de reële waarde van de overgedragen vergoeding aan de verkoper, plus
- de waarde van alle aandeel van derden in de overgenomen partij, plus
- de reële waarde van het bestaande aandelenbelang in de overgenomen partij die op de dag van de overname wordt geherwaardeerd, als de Vennootschapscombinatie in fasen is verlopen, min
- het opgenomen (aan de reële waarde) nettobedrag van de identificeerbare verworven netto activa en overgenomen verplichtingen.

Goodwill wordt geboekt als immateriële vaste activa waarbij eender welke waardevermindering via het geconsolideerd resultaat verwerkt zal worden. Wanneer de reële waarde van de identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen de reële waarde van de vergoeding overstijgt, wordt het verschil in de winst of verlies opgenomen.

De acquisitiekosten worden onmiddellijk geboekt in de resultatenrekening onder de lijn “Algemene- en beheerskosten”.

Alle voorwaardelijke vergoedingen die door de overnemende partij worden overgedragen, worden tegen de reële waarde op de dag van de overname opgenomen. Latere wijzigingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding, die als een activa of een verplichting wordt beschouwd, worden ofwel in de winst of het verlies of als een wijziging van niet-gerealiseerde resultaten opgenomen. Als de voorwaardelijke vergoeding als eigen vermogen wordt geclassificeerd, moet ze niet worden geherwaardeerd tot ze definitief binnen het eigen vermogen is afgewikkeld.

Aankoop van aandeel van derden worden verwerkt als een eigen vermogenstransactie.

Investerings in ondernemingen met gezamenlijke controle

De Groep heeft één investering in een onderneming met gezamenlijke controle, namelijk RS Print NV. De investeringen van de Groep in deze onderneming worden boekhoudkundig verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode. Onder de vermogensmutatiemethode wordt de investering in de gezamenlijke onderneming initieel geboekt aan kostprijs. De boekwaarde van de investering wordt aangepast om de veranderingen te verwerken van het aandeel van de Groep in de netto activa van de onderneming met gezamenlijke controle sinds de datum van acquisitie. De goodwill welke voortkomt uit de onderneming met gezamenlijke controle is vervat in de boekwaarde van de investering en wordt niet jaarlijks getest voor bijzondere waardeverminderingen.

De resultatenrekening reflecteert het aandeel van de Groep in de resultaten van de onderneming met gezamenlijke controle. Elke verandering in niet-gerealiseerde resultaten van deze onderneming wordt gepresenteerd binnen de lijn niet-gerealiseerde resultaten van de Groep. Indien er een verandering is welke direct geboekt werd in het eigen vermogen van de onderneming met gezamenlijke controle, boekt de Groep haar aandeel in deze verandering, indien van toepassing, in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen. Niet gerealiseerde winsten of verliezen welke resulteren uit transacties tussen de Groep en de onderneming worden geëlimineerd voor haar aandeel in de onderneming met gezamenlijke controle.

De Groep evalueert, na toepassing van de vermogensmutatiemethode, indien het noodzakelijk is om een bijzondere waardevermindering te boeken op haar investering in de onderneming met gezamenlijke controle. De groep evalueert op elke verslagdatum of er objectieve aanwijzingen zijn of deze onderneming een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Indien er aanwijzingen zijn, berekent de Groep het bedrag van de bijzondere waardevermindering als het verschil tussen de realiseerbare waarde van het aandeel van de Groep in de onderneming (het hoogste van de gebruikswaarde en de reële waarde min de verkoopkosten) en de boekwaarde, en boekt dit verlies vervolgens als “aandeel in de winst (het verlies) van ondernemingen met gezamenlijke controle in de resultatenrekening.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden tegen kostprijs opgenomen, na aftrek van de gecumuleerde afschrijving en/of de gecumuleerde bijzondere waardevermindervingsverliezen, als die er zijn. Dergelijke kosten omvatten financieringskosten voor bouwprojecten op lange termijn als er aan de opnamecriteria wordt voldaan. Wanneer significante delen van de materiële vast activa op regelmatige basis moeten vervangen worden erkent de Groep zulke delen als aparte activa met een specifieke gebruiksduur en hieraan gerelateerde afschrijvingen. Eveneens worden de kosten van een groot onderhoud opgenomen in de boekwaarde van het materieel vaste activa als een vervanging, indien aan de opnamecriteria voldaan is. Alle andere herstel- en onderhoudskosten worden in het resultaat opgenomen wanneer ze opgelopen worden.

De afschrijving wordt lineair berekend over de geschatte gebruiksduur van de activa:

- Gebouwen: 20-30 jaar
- Machines: 5-12 jaar
- IT activa: 3-5 jaar
- Inrichtingen en uitrusting: 10-15 jaar
- Voertuigen: 2-4 jaar
- Verbeteringen aan geleasede gebouwen: 10 jaar

Terreinen worden niet afgeschreven.

Een materieel vast activa en elk belangrijk deel dat oorspronkelijk werd erkend, wordt bij verkoop of als er geen toekomstige economische voordelen van het gebruik of het verkoop ervan worden verwacht, niet langer in de balans opgenomen. Winsten of verliezen als gevolg van het feit dat het activa niet langer in de balans wordt opgenomen (berekend als het verschil tussen de netto-ontvangsten bij verkoop en de boekwaarde van het activa), worden in de resultatenrekening opgenomen van zodra het activa niet langer in de balans wordt opgenomen.

De restwaarde van de activa, de gebruiksduur en afschrijvingsmethoden worden op elk financieel jaareinde herzien en worden indien nodig prospectief aangepast.

Recht-op-gebruik activa en de daaraan verbonden verplichtingen

Recht-op-gebruik activa:

De vennootschap boekt de recht-op-gebruik activa op de ingangsdatum van de lease (met name, de datum waarop het actief klaar is voor gebruik). Recht-op-gebruik activa worden gewaardeerd aan hun kost, verminderd met gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen en gecorrigeerd voor eventuele herwaardering van lease verplichtingen. De kost van de recht-op-gebruik activa omvat het bedrag van de opgenomen lease verplichtingen, gemaakte initiële directe kosten en leasebetalingen op of vóór de ingangsdatum, verminderd met ontvangen leasevoordelen. De recht-op-gebruik activa worden lineair afgeschreven over het kortste van de geschatte gebruiksduur en de leasetermijn, tenzij de Groep redelijk zeker is dat zij het gelease actief aan het einde van de leaseperiode in eigendom krijgt:

1. Geleased vastgoed: leasetermijnen tot 10 jaar of de gebruiksduur van 10 tot 15 jaar wanneer het redelijk zeker is dat eigendom zal verkregen worden op het einde van de lease
2. Geleasede machines: leasetermijnen tot 10 jaar of de gebruiksduur van 5 tot 10 jaar wanneer het redelijk zeker is dat eigendom zal verkregen worden op het einde van de lease
3. Geleasede voertuigen: leasetermijnen tot 4 jaar of de gebruiksduur van 4 jaar wanneer het redelijk zeker is dat eigendom zal verkregen worden op het einde van de lease

Recht-op-gebruik activa zijn onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen.

Leaseverplichtingen:

Op de ingangsdatum van de lease, boekt de vennootschap de leaseverplichtingen op basis van de huidige waarde van de leasebetalingen over de leasetermijn. De leasebetalingen omvatten de vaste vergoedingen (inclusief de inhoudelijk vaste vergoedingen) verminderd met eventuele leasevoordelen, variabele leasebetalingen die afhankelijk zijn van een index of koers, en bedragen die naar verwachting zullen worden betaald onder restwaardegaranties. De leasebetalingen omvatten ook de uitoefenprijs van een aankoopoptie waarvan de Groep vrij zeker is dat deze zal uitgeoefend worden en de betalingen van boetes voor het beëindigen van een leaseovereenkomst, indien de leaseperiode deze optie om te beëindigen weerspiegelt. De variabele leasebetalingen die niet afhankelijk zijn van een index of een koers worden als kost opgenomen in de resultatenrekening in de periode waarin de gebeurtenis of toestand die de betaling veroorzaakt, zich voordoet. Bij het berekenen van de huidige waarde van de leasebetalingen gebruikt de Groep haar incrementele rentevoet op de ingangsdatum van de leaseovereenkomst indien de impliciete rentevoet in de leaseovereenkomst niet direct te bepalen is. Na de ingangsdatum wordt het bedrag van de leaseverplichtingen verhoogd om de aangroei van de rentevoet weer te geven en verlaagd voor de gedane leasebetalingen. Daarnaast wordt de boekwaarde van leaseverplichtingen geherwaardeerd bij aanpassingen, een wijziging van de leasetermijn, een wijziging in de leasebetalingen of een wijziging in de beoordeling van een optie om het onderliggend actief te kopen.

Korte termijnleases en activa met een lage waarde:

De Groep past de vrijstelling voor de erkenning van huurovereenkomsten op korte termijn van machines en uitrusting toe (dwz. leases die een leasetermijn hebben van 12 maanden of minder vanaf de ingangsdatum en geen aankoopoptie bevatten). Deze vrijstelling wordt niet toegepast op vastgoed activa. De vrijstelling voor de erkenning van huurovereenkomsten wordt tevens toegepast op leases

---

van kantoorbenodigdheden met een lage waarde (d.w.z. minder dan K€5). Leasebetalingen op korte termijn leases en van activa met een lage waarde worden als kost opgenomen in de resultatenrekening wanneer ze zich voordoen.

Financieringskosten

Financieringskosten die rechtstreeks toe te wijzen zijn aan de aankoop, constructie of productie van een activa dat noodzakelijkerwijs een aanzienlijke tijd in beslag neemt voordat dit kan worden gebruikt of verkocht, worden als deel van de kosten van de respectievelijke activa geactiveerd. Alle andere financieringskosten zijn ten laste van de periode waarin ze worden gemaakt. Financieringskosten bestaan uit de rente en andere kosten die een entiteit maakt met betrekking tot het lenen van fondsen.

Onderzoek en ontwikkeling

Onderzoek en ontwikkeling omvat de kosten opgelopen bij het ontwikkelen van software oplossingen (nieuwe producten, updates en verbeteringen), guides en andere producten.

Ontwikkelingsactiviteiten omvat het toepassen van bevindingen uit onderzoek of andere beschikbare kennis om een plan of ontwerp voor een nieuw of substantieel verbeterd (software) product te ontwikkelen voordat het product commercieel kan gebruikt worden.

Ontwikkelingsuitgaven op een individueel project worden erkend als immateriële vast activa wanneer de Groep kan aantonen dat:

- het technisch haalbaar is om het immaterieel vast activa zodanig af te werken dat het beschikbaar zal worden voor gebruik of verkoop;
- het de intentie heeft om het activa af te werken en het in staat is om het activa te gebruiken of te verkopen;
- het activa toekomstige economische voordelen zal genereren;
- het voldoende materialen en fondsen heeft om het activa af te werken;
- het mogelijk is om op een betrouwbare manier de kosten tijdens de ontwikkeling te meten.

De Groep heeft bepaald dat er pas aan de voorwaarden voor het erkennen van intern ontwikkelde immateriële vaste activa met betrekking tot software, guides en andere producten voldaan is kort voordat de activa ter beschikking zijn voor verkoop, tenzij ofwel (i) de Groep sterk bewijs heeft dat de voornoemde criteria voldaan zijn en een gedetailleerd business plan, die aantoont dat het actief op redelijke wijze toekomstige voordelen zal genereren, beschikbaar is, ofwel (ii) de ontwikkeling gedaan is op specifieke vraag van de klant, de Groep de intentie heeft de producten in de markt ook aan andere klanten dan voornoemde te verkopen, de ontwikkeling onderdeel is van een overeenkomst en de hoofdzaak van de overeenkomst stelt dat de klant de Groep een significant deel van de ontwikkelingskosten terug zal betalen. De ontwikkelingskosten die de voornoemde criteria niet halen en de kosten van interne projecten gedurende de onderzoeksfase worden geboekt in de winst-en verliesrekeningen op het moment dat ze zich voordoen. Intern gegenereerde immateriële vaste activa uit gepatenteerde software worden afgeschreven over hun levensduur, startend vanaf het moment dat ze in gebruik zijn/beschikbaar zijn voor verkoop.

Aansluitend op de initiële erkenning van de ontwikkelingskost als activa, wordt het actief gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waarderingsverliezen. De afschrijving van het actief begint wanneer de ontwikkeling afgerond is en het actief beschikbaar is voor gebruik. De geactiveerde kosten worden afgeschreven over de periode waarin verwachte toekomstige verkopen worden gerealiseerd vanuit het betreffende project. De afschrijving wordt opgenomen onder de kosten van de omzet. Tijdens de ontwikkelingsfase wordt het activa jaarlijks getest op uitzonderlijke waardeverminderingen.

Immateriële vaste activa andere dan goodwill

Immateriële activa omvat aangekochte technologie, klantenportfolio, patenten en licenties, goodwill en technologie, en klanten verworven in het kader van een bedrijfscombinatie. Deze immateriële vaste activa worden initieel gewaardeerd aan kostprijs met uitzondering van de overgenomen technologieën en klanten als gevolg van een bedrijfscombinatie, welke initieel worden gewaardeerd aan reële waarde. Na initiële erkenning worden immateriële vaste activa andere dan goodwill aan historische kost min de geaccumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen gepresenteerd.

De gebruiksduur van de immateriële vaste activa is als volgt:

- Software: 3 jaar;
- Patenten en licenties: 10 jaar;
- Overgenomen klanten en Technologie: 5-20 jaar;
- Orderboek: De periode over wanneer de orders uitgevoerd zullen worden.

De immateriële activa met beperkte gebruiksduur worden over de economische gebruiksduur afgeschreven en beoordeeld voor bijzondere waardevermindering indien er een aanwijzing is dat het immateriële activa een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. De afschrijvingsperiode en de afschrijvingsmethode voor een immaterieel activa met een beperkte levensduur worden minstens eenmaal tijdens elke verslagperiode herzien. De afschrijvingslast op immateriële activa met beperkte levensduur verworven via een bedrijfscombinatie wordt in de geconsolideerde resultatenrekening in de lijn “netto overige operationele inkomsten” opgenomen.

Bijzondere waardevermindering van goodwill en andere niet-financiële activa (exclusief voorraden en uitgestelde belastingvorderingen)

Op elke jaarlijkse verslagdatum voert de Groep een analyse uit voor bijzondere waardevermindering voor goodwill en elk immaterieel activa met onbeperkte levensduur. Andere niet-financiële activa en goodwill worden beoordeeld op waardevermindering wanneer er door wijzigende omstandigheden concrete aanwijzingen zijn dat de huidige boekwaarde mogelijk niet realiseerbaar is. Als de boekwaarde van een actief hoger ligt dan de realiseerbare waarde wordt er verondersteld dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan en wordt het tot zijn realiseerbare waarde afgeschreven.

Wanneer het niet mogelijk is om het realiseerbaar bedrag van een individueel actief te schatten, voert men een test op bijzondere waardevermindering uit op de kleinste groep van activa waartoe het actief behoort die identificeerbare cashflows genereert (een kasgenerende eenheid of “CGU”). Goodwill wordt bij initiële waardering toegewezen aan elk van de groep CGU’s die verwacht worden voordeel te halen uit de synergiën van de bedrijfscombinatie waaruit de desbetreffende goodwill voortvloeit.

De Groep baseert zich voor de berekening van de bijzondere waardevermindering op gedetailleerde budgetten en vooruitzichten die voor elke CGU van de Groep waaraan goodwill is toegewezen apart worden bepaald. Deze budgetten en vooruitzichten worden algemeen voor een periode van 5 jaar bepaald. Voor langere periodes past de Groep een lange termijn groeivoet toe op toekomstige kasstromen na 5 jaar.

Bijzondere waardeverminderingen worden verwerkt in het resultaat van de Groep tenzij deze opbrengsten tegenboeken welke in het verleden geboekt werden in de niet-gerealiseerde resultaten. Een bijzondere waardevermindering met betrekking tot goodwill wordt niet tegengeboekt.

Wanneer goodwill deel uitmaakt van een CGU en een gedeelte van deze eenheid wordt afgestoten, dan wordt de goodwill, welke gerelateerd is aan deze afgestoten eenheid, mee opgenomen in de boekwaarde van de eenheid bij het bepalen van de winst of verlies als gevolg van de afstoting. Als goodwill op deze manier afgestoten wordt, gebeurt de waardebepaling van de goodwill op basis van de relatieve waarde van de afgestoten eenheid en het gedeelte van de CGU dat behouden blijft.

Vorraden en contracten in uitvoering

Vorraden worden gewaardeerd aan de kostprijs of netto realiseerbare waarde indien dit lager is. Kosten die opgelopen worden om elk product in zijn huidige locatie en staat te krijgen, worden als volgt verwerkt:

- Grondstoffen: aankoopkost op “first in, first out” basis; en
- Afgewerkte goederen en onderhanden productie: kost van directe materialen, werkuren een allocatie van de productie overhead kosten op basis van de normale operationele capaciteit, exclusief financieringskosten.

De netto realiseerbare waarde is de geschatte verkoopprijs tijdens de gewone bedrijfsvoering na aftrek van de geschatte kosten voor voltooiing en verkoopkosten.

Een waardevermindering op voorraad wordt ingeschat op basis van een ouderdoms- of rotatie-analyse.

Onderhanden productie betreft de productie van voorraad dewelke nog geen gespecificeerde klant heeft, terwijl contracten in uitvoering de productie voor specifieke klanten betreft in uitvoering van een getekend contract. Wij verwijzen ook naar de grondslagen voor financiële verslaggeving met betrekking tot de opbrengsten.

Financiële activa

Financiële activa worden gewaardeerd bij eerste opname en vervolgens gewaardeerd aan de geamortiseerde kostprijs, reële waarde via andere elementen van het totaalresultaat en reële waarde via het resultaat.

De indeling van financiële activa bij eerste opname hangt af van de contractuele kasstromen van het financieel actief en van de Groep’s business model die ze beheert. Met de uitzondering van handelsvorderingen die geen significante financieringscomponent bevatten of voor welke de Groep heeft beslist ze niet op te nemen uit praktisch oogpunt, waardeert de Groep een financieel actief

---

initieel aan zijn reële waarde plus, in het geval dat een financieel actief niet gewaardeerd is aan de reële waarde via het resultaat, de transactiekosten.

Ten behoeve van de waardering na initiële boeking, worden financiële activa ingedeeld in vier categorieën:

- Financiële activa gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs
- Financiële activa gewaardeerd aan reële waarde met veranderingen via de andere elementen van het totaalresultaat en die later geherklasseerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening (schuldinstrumenten);
- Financiële activa gewaardeerd aan reële waarde met veranderingen via de andere elementen van het totaalresultaat en die later niet geherklasseerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening (eigen-vermogensinstrumenten); en
- Financiële activa gewaardeerd aan reële waarde via het resultaat.

Financiële activa gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs

Deze categorie is de meest relevante voor de Groep. De Groep waardeert financiële activa aan geamortiseerde kost als volgende voorwaarden voldaan zijn:

- Financieel actief wordt aangehouden binnen een businessmodel waarvan de doelstelling is de activa aan te houden om de contractueel bepaalde kasstromen op te innen; en
- Contractuele bepalingen van het financieel actief geven aanleiding, op gespecificeerde data, tot kasstromen die uitsluitend betalingen zijn van het nominaal bedrag en rente op het openstaand nominaal bedrag.

Financiële activa, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en kasequivalenten aan geamortiseerde kost worden vervolgens gewaardeerd door middel van de effectieve interest-methode (EIR) en zijn onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen. Winsten en verliezen worden erkend in de winst- en verliesrekening wanneer het actief niet langer in de balans wordt opgenomen, onderhevig is aan een bijzondere waardevermindering, of gewijzigd wordt.

Financiële activa gewaardeerd aan reële waarde met veranderingen via de andere elementen van het totaalresultaat en die later geherklasseerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening

De Groep heeft momenteel geen financiële activa in bezit die worden geklasseerd als financiële activa gewaardeerd aan reële waarde met veranderingen via de andere elementen van het totaalresultaat en die later geherklasseerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening.

Financiële activa gewaardeerd aan reële waarde met veranderingen via de andere elementen van het totaalresultaat en die later niet geherklasseerd kunnen worden naar de winst- en verliesrekening

De Groep heeft bij de eerste opname onherroepelijk gekozen om het aandeel van derden in de niet-beursgenoteerde aandelenbelegging Essentium Inc, zoals toegelicht in toelichting 10 en 20, als een financieel actief gewaardeerd aan reële waarde via eigen vermogen te classificeren. Deze waardering is het meest representatief in functie van het business model voor dit actief. Winsten en verliezen op deze financiële activa worden nooit opgenomen in de winst- en verliesrekening. Dividenden worden erkend als andere operationele opbrengsten op de geconsolideerde winst- en verliesrekening wanneer het recht op betaling is vastgesteld, behalve wanneer de Groep profiteert van dergelijke opbrengsten als terugvordering van een deel van de kost van het financieel actief, in welk geval dergelijke winsten opgenomen worden onder andere elementen van het totaalresultaat. Eigen vermogens-instrumenten gewaardeerd aan reële waarde via andere elementen van het totaalresultaat zijn niet onderhevig aan bijzondere waarderverminderingen.

Financiële activa gewaardeerd aan reële waarde via het resultaat

De Groep heeft momenteel volgende financiële activa die gewaardeerd worden aan reële waarde via het resultaat:

- Een call-optie op het aandeel van derden in Rapidfit+ zoals besproken in toelichting 13;
- Derivaten;
- Een converteerbare lening toegekend aan een vennootschap zoals besproken in toelichting 10;.

Deze financiële activa worden opgenomen in de balans aan reële waarde met veranderingen via de winst- en verliesrekening onder de lijn financiële opbrengsten/ verliezen.

Uitboeking

Een financieel actief wordt uitboekt als:

- De rechten op de kasstromen die het actief genereert, vervallen zijn, of
- De Groep de rechten op kasstromen die het actief genereert overgedragen heeft.

Bijzondere waardevermindering van financiële activa

Verdere toelichtingen over bijzonderingen waardeverminderingen van de financiële activa worden ook verstrekt in toelichting 3.

De Groep erkent een voorziening voor verwachte kredietverliezen (ECLs) voor alle schuldinstrumenten die niet gewaardeerd worden aan reële waarde via het resultaat.

Voor handelsvorderingen en contractgerelateerde activa, gebruikt de Groep een vereenvoudigde methode om de ECLs te berekenen. Een voorziening voor een verlies wordt erkend op elke verslagdatum gebaseerd op de ECLs van onbepaalde duur. De Groep ontwikkelde een voorzieningsmatrix, gebaseerd op de historische verliesgegevens en aangepast voor toekomstige factoren specifiek naar de debiteuren en de economische omgeving.

Voor alle andere vorderingen, zijn de ECLs gebaseerd op het verschil tussen de contractuele kasstromen verschuldigd in overeenstemming met het contract en de kasstromen die de Groep verwacht te zullen ontvangen, verdisconteerd aan een benadering van de oorspronkelijke effectieve interestvoet. De verwachte kasstromen zullen kasstromen bevatten van de verkoop van verkregen zekerheden of andere kredietzekerheden die integraal deel uitmaken van de contractuele bepalingen. ECLs worden in twee fases erkend. Voor deze krediet blootstellingen voor welke er nog geen significante toename van het kredietrisico is geweest sinds de eerste opname, worden ECLs verstrekt voor kredietverliezen die voortvloeien uit wanbetalingen binnen de komende 12 maanden (12 maanden ECL). Voor deze krediet blootstellingen voor welke er wel al een significante toename van het kredietrisico is geweest sinds de eerste opname, wordt een voorziening voor een verlies geboekt voor de verwachte kredietverliezen over de resterende termijn van de blootstelling, ongeacht van het tijdstip van de wanbetaling (een onbeperkte ECL).

Financiële verplichtingen

Alle financiële verplichtingen worden initieel gewaardeerd aan reële waarde en, in het geval van leningen en overige verplichtingen, na aftrek van direct toewijsbare transactiekosten.

De groep's financiële verplichtingen bevatten handels- en overige schulden, leningen inclusief voorschotten in rekening-courant en financiële derivaten inclusief geschreven putopties op het aandeel van derden.

Financiële verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs

De handels- en overige schulden, alsook de leningen worden geclassificeerd als financiële verplichtingen aan geamortiseerde kost.

Deze financiële verplichtingen worden aan de hand van de effectieve rente-methode (EIR) tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd. Winsten en verliezen worden in het overzicht van het totaalresultaat opgenomen als de verplichtingen niet langer in de balans worden opgenomen, alsook via het afschrijvingsproces van de effectieve rente-methode (EIR).

Financiële verplichtingen aan reële waarde met verwerking van waardeverandering in de winst- en verliesrekening

De afgeleide financiële instrumenten worden gewaardeerd als financiële verplichtingen aan reële waarde, met verwerking van waardeverandering in de winst- en verliesrekening, en met uitzondering van de verkoopopties op aandeel van derden zoals hieronder toegelicht.

Geschreven putopties op aandeel van derden

De Groep erkent een financiële schuld op de geschreven putopties op het aandeel van derden. De geschreven putopties hebben een variabele uitoefeningsprijs op basis van een in het contract opgenomen formule (zie toelichting 13).

- De financiële verplichting wordt initieel erkend aan de reële waarde en de reële waarde wordt geherklasseerd van aandeel van derden, en indien het bedrag hoger is dan het aandeel van derden, van de geconsolideerde reserves.
- De reële waarde wordt bepaald als de actuele waarde van de uitoefenprijs.
- Elke wijziging in de reële waarde als gevolg van een wijziging van de geschatte uitoefenprijs wordt onmiddellijk erkend in de geconsolideerde reserves. Elk effect van het verloop van de actuele waarde van de uitoefenprijs wordt rechtstreeks in het geconsolideerd resultaat genomen (financiële kost).
- Er wordt geen deel van de winst toegewezen aan het aandeel van derden.
- Wanneer de geschreven putoptie uitgeoefend wordt zal de boekwaarde worden geherklasseerd naar de geconsolideerde reserves. Indien de geschreven putoptie niet uitgeoefend wordt zal de boekwaarde van de financiële verplichting tegen geboekt worden ten op zichte van de geconsolideerde reserves.

Samengestelde financiële instrumenten

De Groep heeft converteerbare schuld uitgegeven die verwerkt wordt als een samengesteld financieel instrument. Voor zulke instrumenten bepaalt de Groep de boekwaarde van de schuld component door het meten van de reële waarde van een gelijkaardige verplichting (inclusief ingebouwde niet-eigenvermogenderivaten) die geen eigen vermogen component heeft. De boekwaarde van het eigenvermogensinstrument is vervolgens bepaald door de reële waarde van de schuldcomponent af te trekken van de reële waarde van het volledige samengestelde financiële instrument.

Uitboeking

Een financiële verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen als de verplichting werd nagekomen of ontbonden, of afloopt.

Saldering

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans gesaldeerd en de nettowaarde wordt in de balans gerapporteerd als, en enkel als, er een actueel in rechte afdwingbaar recht is om de opgenomen waarden te salderen en als er een intentie is om de verplichtingen op netto basis af te wikkelen of om de activa te realiseren en tegelijkertijd de verplichtingen af te wikkelen.

Kapitaal

Financiële instrumenten uitgegeven door de Groep worden geklasseerd als eigen vermogen in die mate dat ze niet voldoen aan de definitie van een financiële verplichting of een financieel activa. De gewone aandelen van de Groep worden geklasseerd als eigen vermogensinstrumenten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen als de Groep een bestaande (wettelijke of feitelijke) verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis uit het verleden, als het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen noodzakelijk zal zijn om de verplichting af te wikkelen, en als er een betrouwbare schatting van de waarde van de verplichting kan worden gemaakt.

Pensioenregelingen

De Groep heeft een toegezegde-bijdrageregeling waarbij de Groep een bijdrage betaalt op basis van de verloning aan een verzekeringsmaatschappij, in overeenstemming met de wetgeving en overeenkomsten in elk land.

De Belgische toegezegde-bijdrageregeling hebben wettelijk een variabel minimum rendement gebaseerd op Belgische overheidsobligaties, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%, voor bijdragen gestort vanaf 2016. Voor bijdragen betaald tot 2015, bedroeg het minimum gegarandeerd rendement 3,25% op de werkgeversbijdragen en 3,75% op de werknemersbijdragen.

Deze plannen kwalificeren als toegezegde-pensioenregelingen. Bijdragen worden opgenomen als kost voor de periode waarin de werknemers de bijhorende diensten uitvoeren. Openstaande betalingen aan het einde van de periode worden weergegeven als andere kortlopende schulden.

Deze plannen worden boekhoudkundig verwerkt als toegezegde-pensioenregelingen maar zijn immaterieel.

Op aandelen gebaseerde betalingen

Bestuurders en werknemers (inclusief senior management) van de Groep ontvangen beloningen in de vorm van op aandelen gebaseerde betalingen waarbij de werknemer diensten levert in ruil voor eigenvermogensinstrumenten. De Groep heeft momenteel enkel warrants en "share-appreciation-rights" als op aandelen gebaseerde betalingen.

Op eigenvermogensinstrumenten gebaseerde betalingen

Op eigenvermogensinstrumenten gebaseerde betalingen aan werknemers en andere die gelijkaardige diensten leveren, worden indirect gemeten aan de hand van de reële waarde van toegekende eigenvermogensinstrumenten. De kost van op eigenvermogensinstrumenten gebaseerde betalingen wordt erkend, samen met een overeenstemmende stijging in overige kapitaal reserves binnen het eigen vermogen, over de periode waarin de prestaties en/of diensten zullen geleverd worden. De geaggregeerde kost erkend voor op eigenvermogensinstrumenten gebaseerde betalingen op elke verslagdatum tot aan de uitoefeningsdatum reflecteert in welke mate de uitoefeningsperiode is vervallen en de beste inschatting van de Groep van het aantal

---

eigenvermogensinstrumenten die uiteindelijk zullen uitgeoefend worden. De kost in het resultaat van een periode stemt overeen met een beweging in de geaggregeerde kost erkend op het begin en einde van die periode en wordt erkend als een personeelsbeloningskost.

De Groep heeft momenteel enkel eigenvermogensinstrumenten met op de staat van dienst gebaseerde uitoefencondities en geen instrumenten die afhankelijk zijn van markt condities voor de uitoefening.

Indien de beloning niet uitgeoefend is, wordt er geen kost erkend.

Wanneer de condities van een op eigenvermogensinstrumenten gebaseerde betaling gewijzigd worden, is de minimum erkende kost die kost die van toepassing was als de condities niet gewijzigd zouden zijn. Er wordt een additionele kost erkend voor elke wijziging die de totale reële waarde van de op eigenvermogensinstrumenten gebaseerde betaling verhoogt of op een andere wijze voordelig is voor de werknemer zoals bepaald op de datum van wijziging.

Wanneer een op eigenvermogensinstrumenten gebaseerde betaling geannuleerd wordt zal deze behandeld worden alsof ze werd uitgeoefend op de datum van annulering, en waarbij de gerelateerde kost die nog niet erkend was onmiddellijk wordt erkend. Dit omvat eveneens een beloning waar bij een voorwaarde van de uitoefening binnen de controle van de entiteit of de werknemer niet gehaald werd. Indien een nieuwe beloning wordt uitgereikt als vervanging voor een bestaande beloning, en deze wordt aangeduid als een vervanging voor de geannuleerde beloning, worden beide behandeld als een wijziging van de condities van de oorspronkelijke beloning zoals in bovenstaande paragraaf omschreven.

In geldmiddelen afgewikkelde transacties

De Groep heeft in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties voor bepaalde werknemers in bepaalde landen als gevolg van wettelijke vereisten (in de vorm van "share-appreciation rights"). De kosten van de in geldmiddelen afgewikkelde transacties worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde op datum van toekenning. Deze reële waarde wordt ten laste genomen over de periode tot de datum van onvoorwaardelijke toezegging met erkenning van een overeenkomstige verplichting.

Omzet erkenning uit contracten met klanten

De omzet van de Groep, gepresenteerd exclusief BTW, wordt voornamelijk gegeneerd door de verkoop van onze software en 3D print producten en diensten. De omzet uit software bestaat uit licenties voor onbepaalde en bepaalde duur, onderhoudscontracten en inkomsten uit software ontwikkeling. Klanten met een permanente licentie kunnen kiezen om een jaarlijks onderhoudscontract te nemen wat jaarlijkse honoraria oplevert. Periodieke licenties geven de klant recht op onderhoud, ondersteuning en product updates zonder additionele kosten gedurende hun licentie periode. Opbrengsten uit de 3D print activiteiten zijn afkomstig uit ons netwerk van 3D print service centers en kan bestaan uit ondersteuning en diensten zoals samenwerking in de pre-productie.

De Groep verkoopt zijn producten en software zowel rechtstreeks via zijn eigen verkoopkanalen en via goedgekeurde distributeurs.

Opbrengsten uit software licenties, onderhoudscontracten en/of software ontwikkeling honoraria kunnen zowel gebundeld worden in één overeenkomst als apart verkocht worden.

De Groep baseert zich sinds 1 januari 2018, op het vijfstappenmodel na de toepassing van IFRS 15 om opbrengsten uit goederen die software bevatten te erkennen.

1. Identificeren van het contract met een klant;
2. Identificeren van prestatieverplichtingen in het contract;
3. Vaststellen van de transactieprijs;
4. Alloceren van de transactieprijs aan de prestatieverplichtingen in het contract; en
5. Verantwoorden van opbrengsten op het moment dat de onderneming een prestatieverplichting vervult.

Omzet wordt erkend wanneer de controle op de goederen of diensten overgedragen is op de klant voor een vergoeding die overeenstemt met het bedrag welke het verwacht te ontvangen in ruil voor de geleverde goederen of diensten.

Als de vergoeding die in het contract is opgenomen een variabel bedrag bevat, dan schat de groep de vergoeding welke het verwacht te ontvangen in ruil voor de geleverde goederen of diensten. De variabele vergoeding wordt geschat bij aanvang van het contract en beperkt tot het zeer waarschijnlijk is dat er geen significante terugname geboekt zal worden op de gecumuleerde opbrengsten wanneer de onzekerheid over het bedrag van de variabele vergoeding wordt opgelost. De variabele vergoeding is voornamelijk gerelateerd aan verkochte hoeveelheden, (trapsgewijze) volumekortingen en gespendeerde ontwikkelingstijd.

Prototypes en eindproducten gelinkt aan 3D print producten

De Groep erkent omzet op basis van de verkoop van goederen aan klanten of distributeurs op een bepaald tijdstip wanneer de controle over de activa is getransfereerd, algemeen bij bij verscheping of levering rekening houdende met de INCO condities (meestal “ Ex-works of FOB Time of Shipment” (International Commercial Terms)).

Software licentie van onbepaalde duur

De verkoop van licenties op software producten wordt verondersteld plaatsgevonden te hebben op een bepaald tijdstip, namelijk wanneer de klant de controle heeft over of onmiddellijke toegang tot de software en de registratiecode.

Een software licentie van onbepaalde duur omvat een jaar onderhoud en ondersteuning. De Vennootschap verkoopt deze onderhoudsdiensten ook niet gebundeld en is daardoor in staat om de individuele verkoopprijs van een onderhoudsdienst te bepalen. Op basis hiervan wordt de waarde van de gebundelde onderhoudsdiensten gescheiden van de vergoeding voor de software licentie voor onbepaalde duur en pro-rata erkend over de gerelateerde onderhoudsperiode.

Software licentie van bepaalde duur

De software licentie voor bepaalde duur omvat het gebruik van een software licentie gedurende een vastgelegde duur en onderhouds- en ondersteuningsdiensten gedurende diezelfde periode. De Vennootschap verkoopt geen softwarelicenties van bepaalde duur zonder ondersteuning en onderhoud, hierdoor worden de opbrengsten van de hele overeenkomst lineair over de tijd erkend.

Onderhoud- en ondersteuningsdiensten

Opbrengsten uit onderhouds- en ondersteuningsdiensten worden geleverd over een bepaalde termijn en aldus erkent de Groep deze opbrengsten lineair over de termijn waarover de diensten worden geleverd. In het algemeen worden onderhoudsdiensten niet automatisch verlengd.

Een onderhouds- en ondersteuningscontract kan een herstelbetaling omvatten voor voorgaande jaren wanneer de klant geen geldig onderhouds- en ondersteuningscontract had. Inkomsten van herstelbetalingen worden onmiddellijk erkend in die periode waarin de onderhoud- en ondersteuningsdiensten starten.

Software ontwikkelingsdiensten (“SDS”)

SDS omvat het op maat maken van software componenten voor klanten. De opbrengsten uit SDS contracten, indien onderscheidend van andere prestatieverplichtingen, worden geleverd over een bepaalde periode. Opbrengsten worden dan erkent op basis van ofwel gespendeerde arbeidsuren en materialen ofwel de fase van voltooiing voor elke dienst, indien de fase van voltooiing van het project betrouwbaar gemeten kan worden.

De Vennootschap bepaalt het percentage van voltooiing door het vergelijken van het aantal gepresteerde arbeidsuren op datum van rapportering met het gebudgetteerde aantal voor het project. De Vennootschap beschouwt het aantal arbeidsuren als de meest betrouwbare manier om de vooruitgang van het project te meten. Wanneer er feiten bekend worden die een impact hebben op de inschatting van het percentage van voltooiing, past de Vennootschap dit aan. Wanneer de inschatting zou aangeven dat er een verlies gerealiseerd zal worden bij de voltooiing van het project zal de Vennootschap dit verlies onmiddellijk in het resultaat nemen.

Contracten met meerdere prestatieverplichtingen

De Groep heeft een aantal contracten met meerdere prestatieverplichtingen, zoals de verkoop van licenties van onbepaalde duur welke eveneens het onderhoud en ondersteuning bevat (inbegrepen in de prijs van deze licentie) en op tijd gebaseerde licenties (waarbij het onderhoud en ondersteuning is inbegrepen) waarbij beide verkocht kunnen worden met diensten voor het ontwikkelen van software, training en andere productverkoop. In sommige gevallen wordt de verkoop van diensten voor het ontwikkelen van software gecombineerd met de verkoop van software.

De Groep evalueert of ze de prestatieverplichtingen kan onderscheiden van elkaar, bv indien de klant zelf van het goed of de dienst gebruik kan maken, of met redelijk beschikbare bronnen. Bepaalde ontwikkelingsdiensten kunnen de software licentie significant veranderen/verbeteren en zijn dus niet onderscheidend en dienen gecombineerd te worden met de software licentie.

Bij deze contracten met meerdere prestatieverplichtingen, en dit zowel bij verkoop aan eindgebruikers als aan samenwerkingspartners, gebruikt de Groep ofwel de prijslijsten, de historische prijsinformatie of de beste inschatting van de verkoopprijzen door het management om de individuele verkoopprijs van elk onderscheidende prestatieverplichting in het contract

---

te bepalen, inclusief de software en de software gerelateerde diensten zoals onderhoud en ondersteuning. In het algemeen worden de prestatieverplichtingen in deze contracten ook afzonderlijk verkocht en zijn er individuele verkoopprijzen normaal ter beschikking.

De omzet is toegewezen aan elke prestatieverplichting op basis van de verhouding van de individuele verkoopprijs van elk afzonderlijke prestatieverplichting tegenover het totaal van de individueel verkoopprijzen voor alle prestatieverplichtingen samen en wordt erkend indien aan bovenstaande erkenningscriteria voldaan is.

De contracten met samenwerkingspartners in het medische segment bevatten eveneens meerdere prestatieverplichtingen zoals software, onderhoud en ondersteuningsdiensten, opleiding, software ontwikkelingsdiensten, 3D geprinte producten en royalty's. Omzet uit deze contracten wordt bepaald en erkend consistent met de andere contracten met meerdere prestatieverplichtingen.

Voor een aantal contracten met samenwerkingspartners ontvangt de Vennootschap eveneens vooraf betaalde vergoedingen, betaald door klanten in ruil voor exclusiviteitsrechten enkel toegekend op vroeger verworven perpetuele software licenties. Deze kunnen gecombineerd worden met de transfer van eigendom, rechten en eigendom van enkele software producten, en onderhoud en ondersteuningsdiensten. In het geval dat de vooraf betaalde vergoedingen niet direct te relateren zijn aan al geleverde diensten of goederen, dan zal de Groep de vooraf betaalde vergoeding in de totale transactieprijs laten opnemen dewelke dan wordt toegewezen aan alle onderscheidende prestatieverplichtingen. Andere contracten met samenwerkingspartners bevatten vooraf betaalde vergoedingen om een maximaal aantal "Plan Only Cases" aan te kopen over een 12-maanden periode. In dit geval worden de vooraf betaalde vergoedingen erkend over een periode van 12 maanden gebaseerd op het verwachte aantal "Plan Only Cases" die zullen aangekocht worden.

Contract activa

Een contract actief is het recht op vergoeding in ruil voor goederen of diensten die worden overgedragen aan de klant. Als de Groep diensten presteert of goederen overdraagt aan een klant voordat de klant een vergoeding betaalt of voordat de betaling verschuldigd is, dan wordt een contract actief opgenomen voor de voorwaardelijke vergoeding. Contract activa zijn alleen contracten in uitvoering die toegelicht worden in de lijn contracten in uitvoering op de balans. We refereren naar onze grondslagen voor financiële verslaggeving met betrekking tot Voorraden en Contracten in Uitvoering.

Contract verplichtingen

Een contractverplichting is de verplichting om goederen of diensten over te dragen aan een klant waarvoor de Groep een vergoeding (of een deel van de vergoeding) van de klant heeft ontvangen. Als een klant een vergoeding betaalt voordat de Groep goederen of diensten aan de klant overdraagt, wordt een contract verplichting opgenomen wanneer de betaling wordt uitgevoerd of de betaling verschuldigd is (afhankelijk welke eerder is). Contract verplichtingen worden erkend als omzet wanneer de Groep presteert volgens het contract. Contract verplichtingen worden toegelicht als uitgestelde opbrengsten op de balans.

Contract kosten

De Groep heeft geen significante kosten om contracten te verkrijgen en deze kosten worden ten laste van het resultaat genomen wanneer ze zich voordoen.

De Groep kan kosten hebben gemaakt bij het uitvoeren van contracten die worden verantwoord als immateriële activa. Wanneer deze kosten niet binnen het bereik van een andere standaard vallen, worden deze kosten geboekt onder de contracten in uitvoering (zie contract activa). Voor bepaalde contracten kan de Groep aanzienlijke kosten voor de ontwikkeling van software hebben, die niet als een "onderscheidende prestatieverplichting" wordt beschouwd en die als immaterieel vaste activa wordt geboekt. De Groep evalueert indien deze kosten aan de voorwaarden voor erkenning als een immaterieel actief voldoen en indien niet voldaan aan de criteria, worden deze kosten in resultaat genomen wanneer ze zich voordoen.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen als er redelijke zekerheid is dat de subsidie zal worden verkregen en dat alle aan de subsidie gekoppelde voorwaarden zullen worden vervuld. Als de subsidie betrekking heeft op de ontwikkelingskosten of andere lasten, wordt ze systematisch als opbrengst opgenomen over de periode die nodig is om de subsidie toe te rekenen aan de kosten die ze moet compenseren. Wanneer de subsidies betrekking hebben op de constructie van gebouwen, dan worden de inkomsten gespreid a rato van de afschrijvingen van het betreffende gebouw.

Zulke subsidies werden ontvangen van de Belgische federale en regionale overheden en van de Europese Unie onder de vorm van subsidies voor onderzoek en ontwikkelingsprogramma's, vermindering van sociale lasten en de financiering van een kantoorgebouw in Leuven (België) en Freiburg (Duitsland).

Indien het behoud van een overheidssubsidie met betrekking tot activa of opbrengsten, afhankelijk is van het voldoen aan bepaalde criteria, dan wordt de overheidssubsidie initieel erkend als uitgestelde opbrengst. Indien aan de criteria voldaan is, dan worden de uitgestelde opbrengsten overgeboekt naar de geconsolideerde resultatenrekening op een systematische wijze over dezelfde periodes waarin de gerelateerde kosten, waarop de subsidies betrekking hebben, worden erkend.

Alle overheidssubsidies die erkend zijn als inkomen hadden geen criteria die nog niet vervuld waren op moment van erkenning aangezien deze anders initieel niet erkend zouden zijn in het resultaat.

Overige financiële opbrengsten en kosten

De overige financiële opbrengsten en kosten omvatten hoofdzakelijk wisselkoers winsten of verliezen op financiële transacties en bank gerelateerde kosten.

Belastingen

Actuele belastingen op het resultaat

Op het einde van elke periode worden actuele belastingvorderingen en belastingverplichtingen gewaardeerd tegen het bedrag dat naar verwachting van de belastinginstanties wordt teruggevorderd of aan de belastinginstanties wordt betaald. De belastingvoet en belastingwetten die worden gebruikt om de waarde te berekenen, zijn die waarvan het wetgevingsproces op de verslagdatum substantieel is afgesloten.

Actuele belastingen op het resultaat gerelateerd aan componenten die rechtstreeks erkend zijn in het eigen vermogen worden eveneens erkend in het eigen vermogen en niet in het geconsolideerd resultaat. Het management evalueert regelmatig de posities die het in de belastingaangiften inneemt met betrekking tot situaties waarin de toepasselijke belastingregelingen aan interpretatie zijn onderworpen en legt, waar nodig, voorzieningen vast.

Uitgestelde belastingen

De uitgestelde belastingen op tijdelijke verschillen tussen de fiscale boekwaarden van de activa en verplichtingen en de boekwaarden voor financiële verslaggevingsdoeleinden, worden berekend volgens de "liability" methode op de verslagdatum.

De uitgestelde belastingverplichtingen worden voor alle belastbare tijdelijke verschillen opgenomen. De uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen voor alle aftrekbare tijdelijke verschillen en het overdragen van ongebruikte belastingkredieten en -verliezen, voor zover het waarschijnlijk is dat de belastbare winst waartegen de aftrekbare tijdelijke verschillen en het overdragen van ongebruikte belastingkredieten en -verliezen kunnen worden gebruikt, beschikbaar zal zijn.

De boekwaarde van de uitgestelde belastingvorderingen wordt op elke verslagdatum herzien en verminderd als het niet langer waarschijnlijk is dat er voldoende belastbare winst beschikbaar zal zijn om de volledige of een deel van de uitgestelde belastingvordering te gebruiken. Niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen worden op elke verslagdatum opnieuw beoordeeld en worden opgenomen als het waarschijnlijk is geworden dat de toekomstige belastbare winsten de mogelijkheid bieden om de uitgestelde belastingvordering terug te vorderen.

Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden tegen de belastingvoet gewaardeerd die naar verwachting van toepassing zal zijn in het jaar waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld, op basis van de belastingvoet (en belastingwetten) waarvan het wetgevingsproces op de verslagdatum substantieel is afgesloten.

De uitgestelde belastingvorderingen en uitgestelde belastingverplichtingen worden gesaldeerd als er een in rechte afdwingbaar recht is om de actuele belastingvorderingen tegen de actuele belastingverplichtingen te salderen en als de uitgestelde belastingen betrekking hebben op dezelfde belastbare entiteit en dezelfde belastinginstantie.

Omzetbelasting

Opbrengsten, kosten en activa worden opgenomen na aftrek van de belasting op de toegevoegde waarde (B.T.W.), behalve:

- Als de omzetbelasting die bij de aankoop van activa of diensten werd opgelopen, niet bij de belastinginstantie kan worden teruggevorderd. In dat geval wordt de omzetbelasting, afhankelijk van de situatie, als deel van de kosten van de overname van het activa of als deel van de last opgenomen.
- Vorderingen en te betalen posten die met de waarde van de omzetbelasting inbegrepen worden opgenomen.

De nettowaarde van de omzetbelasting die van de belastinginstantie kan worden teruggevorderd, of aan de belastinginstantie moet worden betaald, is als deel van de vorderingen of te betalen posten in de balans opgenomen.

Nog niet toegepaste nieuwe en herziene standaarden

De standaarden, interpretaties en aanpassingen gepubliceerd door het IASB en relevant voor de Groep, dewelke nog niet effectief zijn, worden geacht geen materiële impact te hebben op de Groep haar toekomstige geconsolideerde jaarrekeningen:

- Aanpassingen van IAS 1 en IAS 8 Definitie van 'materieel' (van toepassing op boekjaren die beginnen op of vanaf 1 januari 2020)
- Aanpassingen van IAS 1 Voorstelling van de Financiële Staten: Classificatie van verplichting als vlottend of niet-vlottend (van toepassing op boekjaren die beginnen op of vanaf 1 januari 2022)
- Aanpassingen van IFRS 3 Bedrijfscombinaties (van toepassing op boekjaren die beginnen op of vanaf 1 januari 2020)
- Aanpassingen van IFRS 9, IAS 39 en IAS 7 Benchmarkhervorming rentevoeten (van toepassing op boekjaren die beginnen op of vanaf 1 januari 2020)
- Aanpassing van de verwijzingen naar het conceptueel raamwerk in de IFRS standaarden (van toepassing op boekjaren die beginnen op of vanaf 1 januari 2020)
- IFRS 17 Verzekeringscontracten (van toepassing op boekjaren die beginnen op of vanaf 1 januari 2021)

Significante beoordelingen, schattingen en veronderstellingen

Het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep vereist dat het management beslissingen neemt en schattingen en veronderstellingen maakt die een invloed hebben op de gerapporteerde waarden van de opbrengsten, kosten, activa en verplichtingen, en op de begeleidende informatieverschaffing. Onzekerheid over die veronderstellingen en schattingen kan leiden tot resultaten die in de toekomst een materiële aanpassing van de boekwaarde van de desbetreffende activa of verplichtingen vereisen.

De Groep evalueert op continue basis alle schattingen, veronderstellingen en beoordelingen, inclusief deze gerelateerd aan omzet erkenning, ontwikkelingskosten, op aandelen gebaseerde betalingen, belastingen op het resultaat, bijzondere waardeverminderingen van goodwill, immateriële vaste activa, materiële vaste activa en bedrijfscombinaties.

De Groep gebruikt voor haar veronderstellingen en schattingen de parameters die ter beschikking waren wanneer de geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld. De bestaande situatie en veronderstellingen over toekomstige ontwikkelingen kunnen veranderen door wijzigingen op de markt of wijzigende omstandigheden buiten de controle van de Groep. Zulke wijzigingen worden gereflecteerd in de veronderstellingen wanneer zij zich voordoen.

Omzet erkenning van contracten met klanten

Ons grondslagen voor het erkennen van omzet vereisen dat het management aanzienlijke schattingen maakt. Het management analyseert verschillende factoren, waaronder een beoordeling van specifieke transacties, ervaringen uit het verleden, kredietwaardigheid van klanten en huidige markt en economische omstandigheden. Veranderingen in beoordelingen op basis van deze factoren kunnen van invloed zijn op het tijdstip en het bedrag van de opgenomen opbrengsten en kosten en beïnvloeden dus onze bedrijfsresultaten en financiële situatie. De aanzienlijke schattingen en oordelen hebben betrekking op:

- De beoordeling of een prestatieverplichting onderscheidend is voor bundel van verkooptransacties;
- Schattingen van de variabele vergoedingen en de beoordeling van de opbrengstenbeperking;
- Schattingen van de individuele verkoopprijs voor elke onderscheidend prestatieverplichting; en
- De fase van voltooiing van onze specifieke ontwikkeling van software componenten voor klanten wanneer de omzet wordt voldaan over een bepaalde periode.

De Groep maakt significante beoordelingen bij het uitvoeren van de beoordeling of een prestatieverplichting onderscheidend is van de andere prestatieverplichtingen in een contract, bijvoorbeeld indien het goed of de dienst een voordeel op zichzelf biedt aan de klant of in combinatie met redelijk beschikbare middelen en/of indien het goed of de dienst aanzienlijk verbonden is met, of een belangrijke input is voor een andere geleverde goed of dienst, of indien deze prestatie een ander goed of dienst in belangrijke mate wijzigen of aanpassen. De relevante beoordelingen bevatten:

- Indien de softwarelicentie onderscheidend is van de 3D printed guides - meestal bij contracten met samenwerkingspartners in het Materialize Medisch-segment, worden de softwarelicenties gecombineerd met de productie van 3D printed guides, omdat de softwarelicentie geen voordeel biedt voor de klant zonder de productiediensten. Merk op dat de Groep een nieuwe functie "Plan Only" implementeert, waarbij de samenwerkingspartners kunnen profiteren van de softwarelicentie op zichzelf.
- Indien de ontwikkelingsdiensten zich onderscheiden van andere prestatieverplichtingen - in de meeste gevallen, onderscheiden deze prestatieverplichtingen zich van elkaar hoewel er één contract is met een samenwerkingspartner in het Materialize Medisch segment waar de softwarelicentie gecombineerd is met de licentie en de 3D printed guides als één "onderscheidende" prestatieverplichting.

Voor de individuele verkoopprijzen gebruikt de Groep prijslijsten of baseren ze zich op historische prijzen voor soortgelijke transacties. In bepaalde gevallen is dergelijke informatie echter niet onmiddellijk beschikbaar, in deze gevallen schat de Groep de individuele verkoopprijs door gebruik te maken van een cost-plus methode of een andere schatting. Voor bepaalde prestatieverplichtingen, zoals ontwikkelingsdiensten, vereisen individuele verkoopprijzen bovendien een schatting van de tijd om de ontwikkeling af te ronden.

Bepaalde contracten bevatten schattingen van variabele vergoedingen binnen de transactieprijs en een beoordeling van de omzetbeperking, zoals:

- Hoeveelheden / volume verkocht tegen vaste prijzen in verband met, maar niet beperkt tot, vervaardiging van 3D-gedrukte producten, verkochte softwarelicenties, verlengingen van onderhoud;
- Contractuele prijzen kunnen verschillen op basis van het volume dat gedurende een bepaalde periode is gekocht;
- FTE's ingezet voor ontwikkeling of andere diensten gefactureerd op basis van tijd en materiaal; en
- Volumekortingen

De methode die wordt toegepast om de variabele vergoeding te schatten is gebaseerd op het aantal mogelijkheden en de waarschijnlijkheid van elk scenario. In het geval er veel mogelijke scenario's zijn met een breed interval aan waarschijnlijkheden (elk minder dan 50%), zal de Groep de methode van de verwachte waarde gebruiken, terwijl de meest waarschijnlijke methode wordt gebruikt wanneer er een scenario is met een hogere waarschijnlijkheid (meer dan 50%).

De variabele vergoeding is niet beperkt wanneer de schattingen gebeuren op basis van historische ervaringen en/of hoog betrouwbare bedrijfsvoorspellingen en/of het tijdsbestek, de Groep bepaalt dat er een grote waarschijnlijkheid is dat dit niet zal resulteren in een toekomstige terugneming van de omzet.

We bepalen de fase van voltooiing voor ontwikkelingscontracten die in de loop van de tijd worden geleverd door de tot nu toe gemaakte arbeidsuren te vergelijken met de geschatte totale arbeidsuren die nodig zijn om het project te voltooien. We beschouwen arbeidsuren als de meest betrouwbare, beschikbare maatstaf voor de voortgang van deze projecten. Aanpassingen van schattingen worden voltooid in de periodes waarin gebeurtenissen die tot verandering leiden voorkomen. Wanneer de schatting aangeeft dat er een verlies zal worden geleden, wordt dat verlies opgenomen in de vastgestelde periode. Significante beoordelingen en schattingen worden gebruikt bij het bepalen van het percentage dat is voltooid van elk contract. Afwijkende veronderstellingen kunnen significant andere resultaten opleveren.

Ontwikkelingskosten

In overeenstemming met IAS 38, worden intern gegenereerde immateriële vaste activa tijdens de ontwikkelingsfase erkend wanneer aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt. Deze voorwaarden omvatten de technische haalbaarheid, intentie van management om de ontwikkeling af te werken, de mogelijkheid om het ontwikkelde activa te gebruiken of verkopen en kunnen aantonen dat het activa waarschijnlijk toekomstige economische voordelen zal genereren. De kost van een intern gegenereerd immaterieel vast activa omvat alle direct toewijsbare kosten die noodzakelijk zijn om het activa in de staat te brengen die het management voor ogen heeft. Alle kosten uit de onderzoeksfase echter worden opgenomen in het resultaat wanneer ze opgelopen zijn.

Het bepalen wanneer een intern gegenereerd immaterieel vast activa kan erkend worden vereist substantiële beoordelingen van het management, vooral bij het bepalen of de ondernomen activiteiten onderzoeks- of ontwikkelingsactiviteiten betreffen, of een productverbetering substantieel is, of het technisch haalbaar is om het activa af te werken met een Vennootschap-specifieke aanpak en het potentieel om toekomstige economische voordelen te genereren door de verkoop of gebruik van het activa inclusief de beoordeling of FDA goedkeuring zal verkregen worden of niet.

De Groep heeft bepaald dat er pas aan de voorwaarden voor het erkennen van intern ontwikkelde immateriële vaste activa met betrekking tot software, "guide", en andere productontwikkelingen voldaan is kort voordat de activa ter beschikking zijn voor verkoop, tenzij ofwel (i) de Groep sterk bewijs heeft dat de voornoemde criteria voldaan zijn en een gedetailleerd business plan, die aantoont dat het actief op redelijke wijze toekomstige voordelen zal genereren, beschikbaar is, ofwel (ii) de ontwikkeling gedaan is op specifieke vraag van de klant, de Groep de intentie heeft de producten in de markt ook aan andere klanten dan voornoemde te verkopen, de ontwikkeling onderdeel is van een overeenkomst en de hoofdzaak van de overeenkomst stelt dat de klant de Groep een significant deel van de ontwikkelingskosten terug zal betalen. Bijgevolg worden de ontwikkelingskosten die aan de voornoemde criteria niet voldoen, en de kosten van interne projecten die zich nog in de onderzoeksfase bevinden, geboekt in de resultatenrekening op het moment dat ze voorkomen. Intern gegenereerde immateriële vaste activa uit gepatenteerde software worden afgeschreven over hun levensduur, startend vanaf het moment dat ze in gebruik zijn/beschikbaar zijn voor verkoop. Deze beoordeling wordt gemonitord door de Groep op regelmatig basis.

We hebben vastgesteld dat twee projecten aan de criteria voor intern gegenereerde immateriële activa hebben voldaan in 2018: 1) de softwareontwikkeling van een nieuwe planner voor ziekenhuizen binnen een bepaald medisch gebied en (2) het proces voor het verkrijgen van FDA en E.U. goedkeuring voor een 3D-geprint product binnen het Materialise Medisch-segment. Voor de laatste hebben we vastgesteld dat er een laag risico is dat de goedkeuring van de FDA niet wordt verkregen, hoewel klinische proeven moeten worden gestart en de commercialisering niet vóór 2022 wordt verwacht. Deze beoordeling werd door het management gemaakt op basis van verschillende factoren, waaronder het ontwikkelde product zelf, de exclusieve octrooirechten welke verkregen werden op het ontwikkelde product, de succesvolle toepassing van het product op een aantal patiënten als onderdeel van het gebruik van de uitzondering voor noodgevallen verkregen van de FDA en de voortdurende besprekingen om de duurtijd van de "trial" en commercialisatie te versnellen. Het product zal naar verwachting ook goedgekeurd voor commercialisatie worden door de E.U. tegen het einde van 2020. Het totale geactiveerde bedrag voor tracheaal splint K€1,376 op 31 december 2019; het totale geactiveerde bedrag voor de software ontwikkeling van een nieuwe ziekenhuisplanner is K€461 op 31 december 2019.

Op aandelen gebaseerde betalingen

De Groep meet de kost van op aandelen gebaseerde betalingen aan werknemers aan de hand van de reële waarde van het onderliggend eigenvermogensinstrument op de datum van toekenning. De Groep heeft het "Black-Scholes" waarderingsmodel toegepast om de reële waarde te schatten. Het gebruik van dit model vereist dat het management bepaalde assumpties maakt met betrekking tot de

---

volatiliteit en verwachte levensduur van de eigenvermogensinstrumenten. De assumpties gebruikt voor het schatten van de reële waarde worden verder besproken in toelichting 14 en worden als volgt geschat:

- De verwachte volatiliteit wordt geschat op basis van de gemiddelde jaarlijkse volatiliteit van de Groep;
- De verwachte levensduur van de warranten is bepaald door de eerste uitoefenperiode, dit is typisch de eerste maand nadat de warranten verworven zijn;
- De reële waarde van de aandelen wordt bepaald op basis van de koersprijs van het aandeel van de Groep op Nasdaq op uitgiftedatum. Voor warranten toegekend voor de notering van de Groep op Nasdaq wordt de reële waarde van de aandelen geschat op basis van een verdisconteerde kasstroommodel, gebruik makende van een voorspelling van de cashflow voor 3 jaar en een multiple op EBITDA bepaald aan de hand van een aantal beurs genoteerde sectorgenoten in de 3D print industrie
- De opbrengst van dividenden wordt geschat aan de hand van de historische dividend uitkeringen van de Groep. Momenteel zijn deze nul aangezien er nog geen dividenden uitgekeerd zijn door de Groep.

Belastingen op resultaat

De uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen als ongebruikte fiscale verliezen, voor zover het waarschijnlijk is dat de belastbare winst waartegen de aftrekbare tijdelijke verschillen en het overdragen van ongebruikte belastingkredieten en -verliezen kunnen worden gebruikt, beschikbaar zal zijn. Er zijn substantiële beslissingen nodig van het management om het bedrag aan uitgestelde belastingvorderingen dat kan erkend worden te bepalen op basis van de waarschijnlijke timing en het niveau van toekomstige fiscale winsten en afhankelijk van de toekomstige fiscale planning strategie.

Op 31 december 2019 heeft de Groep voor K€37,440 (2018: K€25,285; 2017: K€11,948) overgedragen fiscaal verliezen en andere belastingkredieten zoals investeringsbelastingkredieten en notionele intrestaftrek, waarvan K€25,172 (2018: K€15,592; 2017: K€4,581) betrekking heeft op Materialise NV. Deze verliezen, welke betrekking hebben op de moeder en de dochterondernemingen met een historiek van fiscale verliezen, vervallen niet behalve de notionele-intrestaftrek van K€0 in 2019 (2018: K€0; 2017: K€315) en mogen niet gebruikt worden binnen een andere entiteit in de Groep om belastbare winsten te compenseren.

Met betrekking tot de ongebruikte fiscale verliezen van Materialise NV werden er geen uitgestelde belastingvorderingen erkend in 2019, 2018 en 2017. Deze werden niet erkend omdat er onzekerheid is rond het gebruik van fiscale verliezen in toekomstige jaren als gevolg van de Belgische aftrek voor octrooi-inkomsten en innovatie-inkomsten. Vanaf 1 juli 2016 vervangt de nieuwe innovatie-inkomsten aftrek de aftrek voor octrooi-inkomsten. Op basis van de "Grandfathering-rule" kan het systeem van octrooi-inkomsten aftrek nog toegepast worden tot 30 juni, 2021. De Belgische aftrek voor octrooi-inkomsten laat ondernemingen toe om 80% van de bruto octrooi-inkomsten af te trekken van de belastbare basis. Onder het nieuwe systeem van Innovatie inkomsten aftrek, kunnen ondernemingen 85% van hun netto innovatie inkomsten aftrekken van hun belastbare basis. Op basis van zijn 2017-analyse heeft de Groep beoordeeld dat er geen uitgestelde belastingvordering met betrekking tot niet-gebruikte fiscale verliezen in België erkend moet worden.

Met betrekking tot het netto verlies van de andere entiteiten werden er geen uitgestelde belastingen erkend voor 2019 (2018: K€0; 2017: K€0). De Groep heeft geen uitgestelde belastingen erkend op fiscale verliezen en andere belastingkredieten welke K€10,737 bedragen in 2019 (2018: K€11,906; 2017: K€7,904) aangezien het onzeker is of er een positieve belastbare basis zal zijn in de nabij toekomst.

Als de Groep in staat zou zijn alle niet erkende uitgestelde belastingvorderingen te erkennen zou de winst stijgen met K€6,855 in 2019, door K€23,141 fiscale verliezen die zouden worden opgebruikt. Meer details betreffende de belastingen zijn opgenomen in toelichting 22.10.

Bijzondere waardevermindering op goodwill, immateriële en materiële vaste activa

De Groep heeft goodwill voor een totaal bedrag van K€20,174 per 31 december 2019 (2018: K€17,491; 2017: K€17,552) welke onderhevig was aan een test op bijzondere waardeverminderingen. De goodwill wordt getest voor bijzondere waardevermindering op basis van een verdisconteerde kasstroommodel ("DCF") met kasstromen voor de volgende vijf jaren welke gebaseerd zijn op het budget en een residuele waarde rekening houdend met een perpetuele groeivoet. De realiseerbare waarde is gevoelig voor de verdisconteringsvoet gebruikt in het DCF model, alsook voor de verwachte toekomstige kasinstromen en de groeivoet gebruikt bij de extrapolatie.

Als onderdeel van de analyse voor bijzondere waardeverminderingen moet de Groep ook verschillende CGUs bepalen op het laagste niet-geaggregeerde niveau, dewelke beoordelingen bevatten over de toepassing van de criteria om de CGU's te bepalen op basis van de feiten en omstandigheden over hoe de entiteiten en bedrijfseenheden geopereerd en gemonitord worden binnen de CGU en binnen de Groep. Het niveau van de CGU kan ook van invloed zijn op bepaalde veronderstellingen die gemaakt moeten worden met betrekking tot verrekenprijzen.

De belangrijkste veronderstellingen gebruikt bij het bepalen van de realiseerbare waarde voor de verschillende CGUs zijn verder toegelicht en uitgelegd in toelichting 5.

De Groep heeft ontwikkelingskosten gekapitaliseerd voor een totaal bedrag van K€1,328 op 31 december 2019 welke nog niet in de staat waren welke management voor ogen heeft en aldus niet afgeschreven worden. Deze ontwikkelingskosten waren onderhevig aan een test op bijzondere waardeverminderingen gebaseerd op een DCF model op basis van kasstromen uit het laatste bedrijfsplan. De gebruikswaarde is gevoelig aan de verdisconteringsvoet welke gebruik wordt in het DCF model alsook aan de verwachte datum van commercialisatie van de producten en de verwachte kasstromen na commercialisatie. We verwijzen naar de toelichting op de ontwikkelingskosten voor verdere uitleg.

De Groep is bezig met het bouwen van of herstellen van een aantal machines die het mogelijk maken gerecycled poeder te gebruiken en het schroot te verminderen wat aanzienlijke voordelen zal opleveren voor de productie van de Groep. Er wordt gestreefd om het project te voltooien in 2020. De totale boekwaarde van deze activa in aanbouw bedraagt K€ 1,804 per 31 december 2019. Deze activa werden onderworpen aan een bijzondere waardeverminderingstest gebaseerd op de geprojecteerde verdisconteerde kasstromen, rekening houdend met een periode van 5 jaar. De gebruikswaarde is gevoelig aan de verdisconteringsvoet (10.0%) welke gebruikt wordt in het DCF model, aan het tijdstip waarop de activa zich in de staat voor gebruik in het productieproces zoals beoogd door het management zullen vinden, alsook aan de toekomstige kasinstromen (inkomsten verminderd met productiekosten). We verwijzen naar toelichting 7.

Wanneer gebeurtenissen of veranderingen in de omstandigheden aangeven dat de boekwaarde van de immateriële en materiële vaste activa niet meer realiseerbaar is, dan wordt de realiseerbare waarde geschat van de individuele activa, of indien niet mogelijk, van de CGUs waartoe deze individuele activa behoren.

Er werden geen bijzondere waardeverminderingen geboekt tijdens 2019 (2018: K€0; 2017: K€0).

Bedrijfscombinaties

De Groep bepaalt en wijst de aankoopprijs toe van een verworven activiteit aan de verworven activa en de aangenomen verplichtingen op datum van de acquisitie. Het proces van de toewijzing van de aankoopprijs vereist dat de Groep belangrijke schattingen en veronderstellingen maakt, waaronder:

- De geschatte reële waarde van de verworven immateriële vaste activa;
- De geschatte reële waarde van de materiële vaste activa; en
- De geschatte reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding

De voorwaardelijke vergoeding, zoals vervat in de jaarrekening, is geboekt aan reële waarde op de datum van acquisitie en wordt op regelmatige basis herbekeken. De reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding is gebaseerd op risico-aangepaste toekomstige kasstromen rekening houdend met verschillende scenario's en gebruikmakend van de gepaste interestvoeten. De structuur van mogelijke scenario's en de waarschijnlijkheid toegewezen aan elk van deze scenario's wordt herbekeken door management op iedere verslaggevingsdatum en vergt beoordeling van het management omtrent de uitkomst en waarschijnlijkheid van de verschillende scenario's alsook de evolutie van deze variabelen.

Terwijl de Groep bij het proces van de toewijzing van de aankoopprijs gebruik maakt van de beste inschattingen en veronderstellingen om op een correcte wijze de verworven activa en aangenomen verplichtingen te waarderen op datum van acquisitie, kenmerken onze schattingen en veronderstellingen een inherente onzekerheid en kunnen verder verfijnd worden. Voorbeelden van de belangrijke

---

schattingen bij het waarderen van bepaalde immateriële vaste activa dat de Groep heeft verworven of kan verwerven in de toekomst, zijn, maar niet beperkt tot:

- Toekomstige verwachte kasstromen uit klantencontracten en relaties, software licentie verkopen en onderhoudsovereenkomsten;
- De reële waarde van materiële vaste activa;
- De reële waarde van uitgestelde baten en
- De verdisconteringsvoeten

Voorzieningen voor verwachte kredietverliezen van handelsvorderingen en contract activa

De Groep gebruikt een voorzienings matrix om ECL's te berekenen voor handelsvorderingen en contract activa. De bedragen voor de voorzieningen zijn gebaseerd op het aantal achterstallige dagen voor verschillende klantsegmenten met vergelijkbare verliespatronen (bijvoorbeeld per rechtspersoon).

De voorzieningsmatrix is initieel gebaseerd op de Groeps wanbetalingsgraad uit het verleden. De Groep zal de matrix aanpassen om de historische ervaringen op gebied van kredietverlies aan te passen met toekomstgerichte informatie. Als de voorspelde economische omstandigheden (bijvoorbeeld het bruto binnenlands product) naar verwachting zullen verslechteren gedurende het volgende jaar, wat kan leiden tot een toenemend aantal wanbetalingen, worden de historische wanbetalingsgraden aangepast. Op elke verslagdatum worden de historische waargenomen wanbetalingspercentages geactualiseerd en worden wijzigingen in de toekomstgerichte schattingen geanalyseerd.

De beoordeling van de correlatie tussen historisch waargenomen wanbetalingsgraden, voorspelde economische omstandigheden, en ECL's is een aanzienlijke schatting. De hoeveelheid ECL's is gevoelig voor veranderingen in omstandigheden en voorspelde economische omstandigheden. De historische kredietverliezen van de Groep en de prognose van de economische omstandigheden zijn mogelijk ook niet representatief voor de effectieve wanbetaling door de klant in de toekomst.

Converteerbare leningen verstrekt aan Fluida

De Groep erkent de converteerbare lening verstrekt aan Fluida in januari 2019, met een nominale waarde van K€2,500, aan reële waarde. De boekwaarde van de converteerbare lening bedraagt k€ 2,750 op 31 december 2019. Fluida is een geprivatiseerd start-up bedrijf dat CRO diensten uitvoert voor ontwikkeling van medicatie en medische apparatuur ontwikkelt dewelke EMA/FDA goedkeuring vereist. Fluida is momenteel verlieslatend. In het bepalen van de reële waarde houdt de Groep rekening met verschillende contractuele parameters zoals de data en scenario's van terugbetaling en conversie. Daarenboven moet de Groep significante inschattingen maken zoals (i) de verdisconteringsvoet, (ii) de waarschijnlijkheden voor elk scenario van terugbetaling en conversie, (iii) het bedrag van een gekwalificeerde kapitaalverhoging dat de ruilverhouding zal bepalen en (iv) het tijdstip van elk scenario van terugbetaling en conversie. De converteerbare lening heeft een duurtijd van 7 jaar met een jaarlijkse interestvoet van 10% dewelke gekapitaliseerd wordt. De Groep heeft een verdisconteringsvoet van 13,88% toegepast die gebaseerd is op de geschatte WACC van Fluida rekening houdend met de onzekerheid in verband met het slagen van de vennootschap en de toegepaste veronderstellingen door de Groep.

De Groep heeft bepaald dat op 31 december 2019 de reële waarde niet significant verschilt van de boekwaarde. Wijzigingen in de belangrijke veronderstellingen kunnen leiden tot een significante stijging/daling van de reële waarde van de converteerbare lening. Een stijging/daling in de toegepaste verdisconteringsvoet met 2% zou leiden tot een wijziging in de reële waarde met K€-267 / K€298.

Wijzigingen in de gebruiksduur voor bepaalde activa

De Groep kijkt op jaarlijkse basis de gebruiksduur van immateriële en materiële vaste activa na, rekening houdend met de huidige beschikbare feiten en omstandigheden. Dit nazicht heeft in 2019 geleid tot een herbeoordeling van de gebruiksduur van specifieke activa in de categorieën gebouwen, uitrusting, rollend materieel en machines. We verwijzen naar toelichting 7 voor de impact van de wijzigingen in de gebruiksduur gedurende 2019.

Leases IFRS 16 - inschatting van de incrementele rentevoet en bepaling van de lease termijn bij contracten met opties voor verlenging en beëindiging en aankoopopties

De Groep kan de impliciete interestvoet in het lease contract niet altijd bepalen, daarom moet de Groep de incrementele interestvoet bepalen om leaseverplichtingen te meten zoals voor gebouwen. Voor gebouwen gebruikt de Groep de vastgoedrente als referentie om de incrementele interestvoet te bepalen. Voor overige activa, gebruikt de Groep doorgaans de impliciete interestvoet in de lease overeenkomst of de incrementele interestvoet voor een portfolio van gelijkaardige activa. De incrementele interestvoet weerspiegelt wat de groep 'zou moeten betalen', dewelke een schatting vereist wanneer er geen waarneembare tarieven beschikbaar zijn of wanneer deze moeten worden aangepast aan de voorwaarden van de huurovereenkomst.

Bovendien kunnen bepaalde lease overeenkomsten opties voor verlenging of beëindiging hebben in het geval van vastgoed en/of aankoopties in het geval van lease. De Groep bepaalt of het al dan niet redelijk zeker is of deze opties zullen uitgeoefend worden of niet. Dit beïnvloedt voor opties tot verlenging of beëindiging de lease termijn, en voor aankoop opties de periode waarover de geleasede activa worden afgeschreven.

---

4. Bedrijfscombinaties

Acquisities tijdens het jaar 2019

Engimplan

De Groep heeft een aandelen- en aankoopovereenkomst afgesloten op 6 augustus 2019 om 40% van de aandelen en stemrechten van de vennootschap Engimplan Engenharia de Implante Indústria e Comércio Ltda (hierna “Engimplan”) over te nemen voor een totale aankoopsom in geldmiddelen van K€6,647.

Als onderdeel van deze transactie heeft de Groep zijn participatie in Engimplan verhoogd tot 75% met een kapitaalverhoging van K€5,750 in Engimplan.

Het Braziliaanse bedrijf is een specialist in de productie van orthopedische en cranio-maxillofaciala (CMF) implantaten en instrumenten. Engimplan zal deel uitmaken van het Medische segment.

De voorlopige reële waarde van de indentificeerbare activa en passiva op datum van overname waren:

in 000€	Boekwaar de op datum van overname	Reële waarde aanpassin gen	Reële waarde op datum van overname
Activa			
Software	214	-	214
Klantenportefeuille	-	2,530	2,530
Handelsmerk	-	556	556
Andere immateriële activa	9	-	9
Materiële vaste activa	2,268	101	2,369
Recht-op-gebruik Activa	633	-	633
Uitgestelde belastingvorderingen	-	-	-
Overige langlopende financiële activa	3	-	3
Voorraden	2,084	96	2,180
Handelsvorderingen	1,802	-	1,802
Overige vlottende activa	391	-	391
Geldmiddelen uit kapitaalverhoging	5,750	-	5,750
Geldmiddelen en equivalenten	316	-	316
Totale Activa	13,470	3,283	16,753
Verplichtingen			
Uitgestelde belastingschulden	-	-	-
Uitgestelde opbrengsten	(83)	-	(83)
Leningen	(1,443)	-	(1,443)
Lease verplichtingen	(633)	-	(633)
Handelsschulden	(271)	-	(271)
Belastingenschulden	(100)	-	(100)
Personeelschulden	(298)	-	(298)
Overige verplichtingen	(914)	-	(914)
Totale Verplichtingen	(3,742)	-	(3,742)
Totaal geïdentificeerde activa en verplichtingen	9,728	3,283	13,011
Goodwill	-	-	2,639
Minderheidsbelangen	-	-	(3,253)
Overnameprijs betaald in contanten	-	-	12,397

De impact op de kasstromen van deze bedrijfscombinatie is als volgt:

Kasstromen van deze bedrijfscombinaties

Overgenomen geldmiddelen	(316)
Geldmiddelen uit kapitaalverhoging	(5,750)
Overnameprijs	12,397
Totale kasstromen	6,331

De voorlopige reële waarde van de identificeerbare activa en verplichtingen zijn mee opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening per 31 december 2019. De Groep heeft een voorlopige reële waarde analyse uitgevoerd op de Engimplan bedrijfscombinatie, met bijhorende aanpassingen aan de immateriële activa, materiële vaste activa en voorraden. De volledige reële waarde analyse voor de materiële vaste activa is nog niet voltooid.

De boekhoudkundige verwerking van de bedrijfscombinatie heeft op overnamedatum geleid tot een reële waarde van K€ 2,530 voor de klantenportefeuille en K€ 556 voor het handelsmerk. De reële waarde analyse met betrekking tot de materiële vaste activa heeft geleid tot een voorlopige reële waarde van K€ 2,369. Een reële waarde aanpassing van K€ 96 werd geïdentificeerd voor voorraden.

Er zijn geen voorwaardelijke vergoedingen te betalen.

De opgenomen goodwill is voornamelijk toe te schrijven aan de opgeleide en deskundige medewerkers en aan de verwachte synergieën die zullen worden gerealiseerd op het niveau van productie en het bestaande klantenbestand. De goodwill is niet aftrekbaar voor de inkomstenbelasting.

De totale kosten opgelopen in het kader van de overname bedroegen K€ 140 en zijn opgenomen in de Algemene- en beheerskosten.

De bijdrage van de overgenomen bedrijfsactiviteiten aan de omzet en het nettoresultaat van de Groep voor het jaar eindigend op 31 december 2019 bedroeg respectievelijk K€2,437 and K€315. De pro forma omzet en pro forma nettoresultaat van de overgenomen bedrijfsactiviteiten zouden respectievelijk K€5,710 and K€-1,258 hebben bedraagd indien ze overgenomen geweest zouden zijn op 1 januari 2019.

Acquisities tijdens het jaar 2018

De Groep heeft geen bedrijfscombinatie gesloten gedurende het jaar 2018.

Acquisities tijdens het jaar 2017

ACTech

De Groep heeft een aandelen- en aankoopovereenkomst afgesloten op 4 oktober 2017 om alle aandelen en stemrechten in ACTech Holding GmbH, een entiteit opgericht in Duitsland, en haar dochterondernemingen ACTech GmbH en ACTech North America Incover (tesamen "ACTech Group") over te nemen voor een totale aankoopsom in cash van K€ 28,907 (netto rekening houdend met schadeloosstellingsbedrag op het actief).

De in Duitsland gebaseerde ACTech Group is gespecialiseerd in het produceren van gelimiteerde hoog complexe gegoten metaalstukken in een korte tijdspanne. ACTech Group zal deel uit maken van het Manufacturing segment.

De reële waarde van de geïdentificeerde activa en verplichtingen op datum van overname waren:

in 000€	Boekwaarde op datum van overname	Reële waarde aanpassing- en	Reële waarde op datum van overname
Activa			
Technologie	-	515	515
Klantenportefeuille	-	17,092	17,092
Andere immateriële activa	6,330	(5,345)	985
Materiële vaste activa	19,986	243	20,229
Uitgestelde belastingvorderingen	503	(415)	88
Overige langlopende financiële activa	56	-	56
Voorraden	2,356	433	2,789
Handelsvorderingen	5,176	-	5,176
Geldmiddelen en equivalenten	2,244	-	2,244
Overige activa	542	-	542
Totale Activa	37,193	12,523	49,716
Verplichtingen			
Uitgestelde belastingsschulden	(47)	(5,977)	(6,024)
Uitgestelde opbrengsten	(1,298)	1,298	-
Leningen	(11,308)	-	(11,308)
Handelsschulden	(777)	-	(777)
Belastingsschulden	(3,664)	1,214	(2,450)
Overige verplichtingen	(9,062)	-	(9,062)
Totale Verplichtingen	(26,156)	(3,465)	(29,621)
Totaal geïdentificeerde activa en verplichtingen	11,037	9,058	20,095
Goodwill			8,812
Overnameprijs betaald in contanten			28,907

De impact op de kasstromen van deze bedrijfscombinatie is als volgt:

Kasstromen van deze bedrijfscombinaties

Overgenomen geldmiddelen	(2,244)
Overnameprijs	29,418
Totale kasstromen	27,174

De reële waarde van de identificeerbare activa en verplichtingen zoals opgenomen in onze geconsolideerde jaarrekening per 31 december 2017 was voorlopig, aangezien de definitieve waardering nog niet voltooid was op de datum waarop deze geconsolideerde jaarrekening werd goedgekeurd voor publicatie door de raad van bestuur. Met ingang van 4 oktober 2018, hebben we de reële waarde-analyse van de ACTech bedrijfscombinatie voltooid, met aanpassingen aan de immateriële activa, materiële vaste activa, voorraden en lopende contracten, andere vlottende activa, subsidies en belastingverplichtingen. De reële waarde van de geïdentificeerde activa en verplichtingen was K€2,432 hoger dan de voorlopige waarde op de overnamedatum, met een overeenkomstige vermindering van de goodwill. We verwijzen naar toelichting 2 voor de gedetailleerde impact van de aanpassing als gevolg van de definitieve verwerking van de ACTech bedrijfscombinatie.

De boekhoudkundige verwerking van de bedrijfscombinatie resulteert in een reële waarde op de datum van overname van K€17,092 voor klantenportefeuille, K€515 voor gepatenteerde technologie, K€826 voor het orderboek, en K€222 voor voorwaardelijke belastingverplichtingen waar tegenover een schadeloosstellingsactief staat. De reële waarde van de handelsvorderingen is K€ 5,176 wat overeenkomt met het bruto contractuele vorderingsbedrag. De reële waarde analyse voor de materiële vaste activa is K€20,229.

Er is een aanpassing van de reële waarde van K€433 voor voorraden. De uitgestelde belastingverplichtingen omvatten het belastingeffect van de reële waarde aanpassingen voor de hierboven beschreven posten.

De aankoopprijs op acquisitiedatum bedroeg K€ 29,417. De aandelen- en aankoopovereenkomst voorziet dat de Verkopers garant staan tegenover de Groep voor bepaalde (voorwaardelijke) belastingverplichtingen die mogelijk kunnen voorkomen gedurende de periode 2018 tot 2021. Een bedrag van K€ 3,788 werd betaald op een geblokkeerde rekening dewelke dient voor de indemnificatie activa. De Groep heeft de reële waarde van de schadeloosstellingsactiva bepaald op K€ 222 en dit werd afgetrokken de acquisitieprijs. De schadeloosstellingsactiva zullen betaald worden vanuit de geblokkeerde rekening op het moment dat de gerelateerde (voorwaardelijke) belastingverplichtingen betaald moeten worden.

Er zijn geen voorwaardelijke vergoedingen te betalen.

De opgenomen goodwill is voornamelijk toe te schrijven aan de getrainde en deskundige medewerkers en aan de verwachte synergieën die zullen worden gerealiseerd op het niveau van softwareplatforms, productie en bestaande klantenbestand. De goodwill is niet aftrekbaar voor de inkomstenbelasting.

De totale kosten opgelopen in het kader van de overname bedroegen K€ 609 en zijn opgenomen in de Algemene- en beheerskosten.

De bijdrage van de overgenomen bedrijfsactiviteiten aan de omzet en het nettoresultaat van de Groep voor het jaar eindigend op 31 december 2017 bedroeg respectievelijk K€ 9,965 and K€ 275. De pro forma omzet en pro forma nettoresultaat van de overgenomen bedrijfsactiviteiten zouden respectievelijk K€ 37,096 and K€ 2,060 hebben bedraagd indien ze overgenomen geweest zouden zijn op 1 januari 2017.

Wijzigingen in de waardering van de voorwaardelijke vergoeding voor eerdere overnames

Cenat

De Groep heeft voor de aan-en verkoopovereenkomst in Cenat BVBA, afgesloten op 10 maart 2015, een voorwaardelijke vergoeding overeengekomen op 21 januari 2019 voor een totaal bedrag van K€ 450. Er werd geen herwaardering geboekt in 2019 (2018: winst van K€192). Er werd geen herwaardering geboekt op 31 december 2017.

5. Goodwill

De goodwill werd als volgt toegewezen aan de kasstroom genererende eenheden (CGU):

in 000€	Op 31 december		
	2019	2018	2017
CGU: MAT NV SAM BE	3,241	3,241	3,241
CGU: e-Prototypy	800	794	818
CGU: ACTech	8,812	8,812	8,812
CGU: OrthoView	4,683	4,467	4,504
CGU: MAT NV Manufacturing (Metal)	177	177	177
CGU: Engimplan	2,461	-	-
Totaal	20,174	17,491	17,552

De wijzigingen in de boekwaarde van de goodwill kan als volgt gepresenteerd worden voor de jaren 2019, 2018 en 2017:

in 000€	Bruto	Waardever -mindering	Totaal
Op 1 januari 2017	8,964	(104)	8,860
Addities	8,812	-	8,812
Waardevermindering	-	-	-
Wisselkoersverschillen	(120)	-	(120)
Op 31 december 2017	17,656	(104)	17,552
Addities	-	-	-
Wisselkoersverschillen	(61)	-	(61)
Op 31 december 2018	17,595	(104)	17,491
Addities	2,639	-	2,639
Wisselkoersverschillen	44	-	44
Op 31 december 2019	20,278	(104)	20,174

De goodwill van Orthoview (UK), e-Prototype (PL) en Engimplan (BR) omvatten de impact van de wisselkoersverschillen van respectievelijk K€216, K€6 en K€-178 in 2019.

De Groep heeft een test op bijzondere waardevermindering uitgevoerd op basis van een verdisconteerde kasstromen model met gebruik van kasstromen gebaseerd op de budgetten van de CGUs voor vijf jaar en een residuele waarde vanaf het zesde jaar. Het MAT NV SAM BE en Cenat zijn inbegrepen in het rapporteringssegment "Materialise Software". De CGU ACTech, ePrototype (PL) en MAT NV Manufacturing (Metal) zijn inbegrepen in het rapporteringssegment "Materialise Manufacturing". De CGU Orthoview (UK) en Engimplan (BR) zijn inbegrepen in het rapporteringssegment "Materialise Medical".

CGU: MAT NV SAM (BE)

De goodwill toegewezen aan de CGU MAT NV SAM (BE) heeft betrekking op de goodwill van de overname van Cenat in 2015 en de goodwill toegewezen aan de overname van de CGU in 2011 Marcam (DE-3D Print Software).

De bijzondere waardeverminderingstest is gebaseerd op de geprojecteerde verdisconteerde kasstromen resulterend uit de CGU MAT NV SAM, rekening houdend met een periode van 5 jaar. De voornaamste veronderstellingen betreffen de pre-tax verdisconteringsvoet (gebaseerd op WACC) van 10.96% en een perpetuele groeivoet van 5.00%. Andere assumpties zijn onder meer een jaarlijkse groei van de omzet, bruto marge en operationele kosten op basis van de historische ervaring van het management. Op basis hiervan werd geconstateerd dat het realiseerbaar bedrag hoger is dan de boekwaarde van de CGU van K€39,132. Er zijn geen redelijke veranderingen van de hypothesen die de bedrijfswaarde zou laten dalen onder de boekwaarde van de CGU.

CGU e-prototype

De bijzondere waardeverminderingstest is gebaseerd op de geprojecteerde verdisconteerde kasstromen resulterend uit de CGU MAT NV 3D e-prototype, rekening houdend met een periode van 5 jaar. De voornaamste veronderstellingen betreffen de verdisconteringsvoet (op basis van de WACC) van 14.52 % en een perpetuele groeivoet van 2.00%. Andere assumpties zijn onder meer een jaarlijkse groei van de omzet, bruto marge en operationele kosten op basis van de historische ervaring van het management en continue kapitaalinvesteringen in nieuwe 3D Print uitrusting. Er werd geconcludeerd dat de bedrijfswaarde significant hoger is dan de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid van K€3,940. Op basis van de sensitiviteitsanalyse waarbij de verdisconteringsvoet met 1% zou stijgen, zou de bedrijfswaarde nog steeds aanzienlijk hoger zijn dan de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheden.

CGU Orthoview

De goodwill heeft betrekking op de overname van Orthoview. De bijzondere waardeverminderingstest is gebaseerd op de geprojecteerde verdisconteerde kasstromen resulterend uit de CGU Orthoview, rekening houdend met een periode van 5 jaar. De voornaamste veronderstellingen betreffen de verdisconteringsvoet (op basis van de WACC) van 11.97 % en een perpetuele groeivoet van 1,00%. Andere assumpties zijn onder meer een jaarlijkse groei van de omzet, bruto marge en operationele kosten op basis van de historische ervaring van het management. De bedrijfswaarde is hoger dan de boekwaarde van de CGU K€9,269. Op basis van de sensitiviteitsanalyse waarbij de verdisconteringsvoet met 1 % zou stijgen, zou de bedrijfswaarde nog steeds hoger zijn dan de boekwaarde van de CGU. Een redelijke verandering van de perpetuele groei met 0% resulteert nog steeds in een bedrijfswaarde die hoger is dan de boekwaarde van de CGU.

De Orthoview-business wordt verder geïntegreerd in de bestaande softwarebusiness binnen ons Materialise Medical segment. Synergieën die worden verwacht van samengevoegde productlijnen worden niet in aanmerking genomen in de huidige beoordeling van bijzondere waardeverminderingen, omdat het management van mening is dat Orthoview in 2019 nog steeds als een afzonderlijke CGU kan worden beschouwd.

CGU ACTECH

De bijzondere waardeverminderingstest is gebaseerd op de geprojecteerde verdisconteerde kasstromen resulterend uit de CGU ACTech, rekening houdend met een periode van 5 jaar. De voornaamste veronderstellingen betreffen de verdisconteringsvoet (op basis van de WACC) van 9.40 % en een perpetuele groeivoet van 1.00 %. Andere assumpties zijn onder meer een jaarlijkse groei van de omzet, bruto marge en operationele kosten op basis van de historische ervaring van het management. Er werd geconcludeerd dat de bedrijfswaarde hoger is dan de boekwaarde van de CGU van K€26,284. Op basis van de sensitiviteitsanalyse waarbij de verdisconteringsvoet zou stijgen met 1% of andere redelijke veranderingen in de verwachte kasstromen op 5 jaar (zoals een lagere EBITDA) en perpetueel groeipercentage, zou de bedrijfswaarde hoger zijn dan de boekwaarde van de CGU.

CGU ENGIPLAN

De bijzondere waardeverminderingstest is gebaseerd op de geprojecteerde verdisconteerde kasstromen resulterend uit de CGU Engiplan, rekening houdend met een periode van 5 jaar. De voornaamste veronderstellingen betreffen de verdisconteringsvoet (op basis van de WACC) van 17.05 % en een perpetuele groeivoet van 3.00 %. Andere assumpties zijn onder meer een jaarlijkse groei van de omzet, bruto marge en operationele kosten op basis van de historische ervaring van het lokaal en nieuw management. Er werd geconcludeerd dat de bedrijfswaarde hoger is dan de boekwaarde van de CGU van K€15,710. Op basis van de sensitiviteitsanalyse waarbij de verdisconteringsvoet zou stijgen met 1 % of andere redelijke veranderingen in de verwachte kasstromen op 5 jaar (zoals een lagere EBITDA) en perpetueel groeipercentage, zou de bedrijfswaarde hoger zijn dan de boekwaarde van de CGU.

6. Immateriële vaste activa

De wijzigingen in de boekwaarde van immateriële vaste activa tijdens de boekjaren 2019, 2018 en 2017 kunnen we als volgt voorstellen:

in 000€	Patenten & licenties	Software	Overgeno men klanten, technolog ie en orderlijst en	Ontwikkel de technolog ie en software in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde					
Op 1 januari 2017	3,788	3,769	7,596	-	15,153
Toevoegingen	749	3,718	-	-	4,467
Bedrijfscombinatie	115	242	18,433	-	18,790
Buitengebruikstelling	(159)	(143)	-	-	(302)
Transfer tussen rekeningen	-	(98)	-	-	(98)
Wisselkoersverschillen	-	(5)	(183)	-	(188)
Overige	4	155	(251)	-	(92)
Op 31 december 2017	4,497	7,638	25,595	-	37,730
Toevoegingen	554	807	32	951	2,344
Bedrijfscombinatie	-	-	-	-	-
Buitengebruikstelling	(759)	(221)	-	-	(980)
Transfer tussen rekeningen	2	-	-	364	366
Wisselkoersverschillen	-	-	(48)	-	(48)
Overige	-	17	-	-	17
Op 31 december 2018	4,294	8,241	25,579	1,315	39,429
Toevoegingen	209	656	-	1,328	2,193
Bedrijfscombinatie	38	214	3,048	9	3,309
Buitengebruikstelling	-	(45)	(32)	-	(77)
Transfer tussen rekeningen	(109)	1,601	-	(988)	504
Wisselkoersverschillen	1	(10)	86	20	97
Overige	3	10	-	(32)	(19)
Op 31 december 2019	4,436	10,667	28,681	1,652	45,436

	Patenten & licenties	Software	Overgeno- men klanten, technolog ie en orderlijst en	Ontwikkel- de technolog ie en software in aanbouw	Totaal
Afschrijvingen					
Op 1 januari 2017	(2,042)	(1,251)	(2,095)	-	(5,388)
Afschrijvingen van het jaar	(609)	(1,634)	(1,579)	-	(3,822)
Buitengebruikstelling	2	77	-	-	79
Transfer tussen rekeningen	-	98	-	-	98
Wisselkoersverschillen	-	4	45	-	49
Overige	(117)	(279)	250	-	(146)
Op 31 december 2017	(2,766)	(2,985)	(3,379)	-	(9,130)
Afschrijvingen van het jaar	(749)	(2,310)	(2,005)	-	(5,064)
Buitengebruikstelling	854	206	-	-	1,060
Transfer tussen rekeningen	-	-	-	-	-
Wisselkoersverschillen	-	1	22	-	23
Overige	-	8	-	-	8
Op 31 december 2018	(2,661)	(5,080)	(5,362)	-	(13,103)
Afschrijvingen van het jaar	(246)	(2,582)	(2,031)	-	(4,859)
Buitengebruikstelling	-	23	-	-	23
Transfer tussen rekeningen	109	(96)	-	-	13
Wisselkoersverschillen	-	(25)	(126)	-	(151)
Overige	-	20	16	-	36
Op 31 december 2019	(2,798)	(7,740)	(7,503)	-	(18,041)
Netto boekwaarde					
Op 31 december 2019	1,638	2,927	21,178	1,652	27,395
Op 31 december 2018	1,633	3,161	20,217	1,315	26,326
Op 31 december 2017	1,731	4,653	22,216	-	28,600
Op 1 januari 2017	1,746	2,518	5,501	-	9,765

Patenten en licenties omvatten enkel de direct toewijsbare externe kosten van het registreren van patenten en verkrijgen van licenties. Software is enkel gerelateerd aan software aangekocht voor intern gebruik, met uitzondering van software ontwikkeling bij bepaalde applicatie interfaces dewelke quasi volledig gefinancierd werden door een derde partij. Afgezien van de ontwikkelde technologie en de software in ontwikkeling die per einde van 2019 werd geactiveerd voor een bedrag van K€1,652, werden er geen andere software-ontwikkelingen geactiveerd in 2019 (2018:K€1,315, 2017:K€86). De resterende afschrijvingsperiode is 1.5 jaar voor de algemene software-aankopen en 7.7 jaar voor de meeste patenten en licenties.

De "Aangekochte klanten en technologie" werden erkend als onderdeel van Engimplan, ACTech, E-Prototype, OrthoView, en Cenat (zie Toelichting 4). Op 31 december 2019 bedroegen de resterende afschrijvingsperiodes voor de aangekochte klantenlijsten 9.58 voor Engimplan, 17.75 jaar voor ACTech, 4.75 jaar voor OrthoView, volledig afgeschreven voor E-Prototype en 5.25 jaar voor Cenat (2018: 18.75 jaar voor ACTech, 5.75 jaar voor OrthoView en 6.25 jaar voor Cenat).

De ontwikkelde technologie en software hebben betrekking op twee projecten die voldoen aan de criteria voor opname als intern ontwikkeld immaterieel actief (zie ook toelichting 3). Die activa zijn nog in ontwikkeling en worden bijgevolg niet afgeschreven. De Groep heeft een bijzondere waardevermindering analyse op deze activa uitgevoerd die niet tot een bijzondere waardevermindering heeft geleid. De belangrijkste veronderstellingen die worden gebruikt zijn:

- Verdisconteringsvoet van 11.38%;
- Periodes van kasstromen: 6

-
- Geen perpetuïteit

De totale afschrijving voor 2019 bedraagt K€4,859 (2018: K€5,064; 2017: K€3,822). Vanaf 2017 worden de afschrijvingen op immateriële activa van bedrijfscombinaties voornamelijk opgenomen in de lijn “netto operationele opbrengsten” van de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

7. Materiële vaste activa

De wijzigingen in de boekwaarde van de materiële vaste activa tijdens het boekjaar 2019 en 2018 kunnen we als volgt voorstellen:

in 000€	Terreinen & gebouwen	Material- en & uitrusting	Recht-op- gebruik activa	Activa in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde					
Op 1 januari 2018	40,184	67,117	14,303	3,754	125,358
Toevoegingen	3,079	9,476	792	5,210	18,557
Verkopen en buitengebruikstellingen	(99)	(1,882)	(17)	(387)	(2,385)
Transfers	2,728	2,953	(732)	(5,547)	(598)
Wisselkoersverschillen	(119)	(25)	(19)	(26)	(189)
Overige	4	(82)	-	(2)	(80)
Op 31 december 2018	45,777	77,557	14,327	3,002	140,663
Impact van de toepassing van IFRS 16	-	-	4,984	-	4,984
Toevoegingen	302	7,363	3,429	5,807	16,901
Bedrijfscombinaties	61	2,291	633	17	3,002
Verkopen en buitengebruikstellingen	(37)	(6,091)	(753)	-	(6,881)
Transfers	(3,360)	7,077	117	(4,338)	(504)
Wisselkoersverschillen	150	199	8	6	363
Overige*	-	(73)	(1,099)	(80)	(1,252)
Op 31 december 2019	42,893	88,323	21,646	4,414	157,276
Afschrijvingen					
Op 1 januari 2018	(4,504)	(27,166)	(6,623)	-	(38,293)
Afschrijvingen van het jaar	(1,560)	(8,010)	(2,346)	(307)	(12,223)
Verkopen en buitengebruikstellingen	26	2,102	6	-	2,134
Transfers	(18)	(253)	514	-	243
Wisselkoersverschillen	(15)	(53)	8	-	(60)
Overige	-	73	-	-	73
Op 31 december 2018	(6,071)	(33,307)	(8,441)	(307)	(48,126)
Afschrijvingen van het jaar	(1,199)	(9,082)	(4,058)	-	(14,339)
Verkopen en buitengebruikstellingen	36	5,704	359	-	6,099
Transfers	200	(1,551)	1,031	307	(13)
Wisselkoersverschillen	(25)	(190)	(2)	-	(217)
Overige	220	(34)	51	-	237
Op 31 december 2019	(6,839)	(38,460)	(11,060)	-	(56,359)
Netto boekwaarde					
Op 31 december 2019	36,054	49,863	10,586	4,414	100,917
Op 31 december 2018	39,706	44,250	5,886	2,695	92,537
Op 1 januari 2018	35,680	39,951	7,680	3,754	87,065

* "Overige" bevat modificaties van recht-op-gebruik activa voor een bedrag van K€-554 zoals toegelicht in de recht-op-gebruik activa tabel hieronder.

De wijzigingen in de boekwaarde van de materiële vaste activa tijdens het boekjaar 2017 kunnen we als volgt voorstellen:

in 000€	Terreinen & gebouwen	Materiale n & uitrusting	Recht-op-gebruik activa	Activa in aanbouw	Totaal
Aanschaffingswaarde					
Op 1 januari 2017	19,797	40,199	11,241	4,652	75,889
Toevoegingen	377	10,560	2,246	17,334	30,517
Bedrijfscombinaties	9,362	10,318	136	414	20,230
Verkopen en buitengebruikstellingen	(31)	(1,046)	(39)	218	(898)
Transfers	11,527	7,439	(425)	(18,914)	(373)
Wisselkoersverschillen	(185)	(118)	5	88	(210)
Overige	(663)	(235)	1,139	(38)	203
Op 31 december 2017	40,184	67,117	14,303	3,754	125,358
Afschrijvingen					
Op 1 januari 2017	(5,093)	(22,263)	(3,470)	-	(30,826)
Afschrijvingen van het jaar	(831)	(5,531)	(2,327)	-	(8,689)
Verkopen en buitengebruikstellingen	15	842	18	-	875
Transfers	521	(444)	296	-	373
Wisselkoersverschillen	31	166	(1)	-	196
Overige	853	64	(1,139)	-	(222)
Op 31 december 2017	(4,504)	(27,166)	(6,623)	-	(38,293)
Netto boekwaarde					
Op 31 december 2017	35,680	39,951	7,680	3,754	87,065
Op 1 januari 2017	14,704	17,936	7,771	4,652	45,063

Bepaalde bedragen van vorig jaar werden geherclassificeerd om te voldoen aan de presentatie van het huidige jaar zonder impact op de vorig jaar gerapporteerde resultaten, financiële positie of kasstromen.

De investeringen in materiële vaste activa met inbegrip van recht-op-gebruik activa in 2019 bedragen K€16,901 (2018: K€18,557; 2017: K€30,517) en hebben hoofdzakelijk betrekking op nieuwe machines en installaties (K€ 7,757), gebouwen en terreinen (K€4,865), investering in computermateriaal (K€1,268) en geleasede voertuigen (K€1,118). De investeringen in 2018 hadden betrekking op nieuwe machines en installaties in België en Duitsland (K€10,747), terreinen en gebouwen in Duitsland (K€2,491), computermateriaal (K€1,781) en geleasede voertuigen (K€792). De investeringen in 2017 hadden betrekking op de constructie van gebouwen in Leuven en Polen (K€12,762), de investering in nieuwe installaties en machines (aangekocht en geleased - K€11,947) en de investering in geleasede voertuigen (K€1,444).

De Groep realiseerde een netto verlies op de realisatie van materiële vaste activa van K€165 in 2019 (2018: een netto winst van K€83; 2017: een verlies van K€25)

Er werden geen bijzondere waardeverminderingen van materiële vaste activa geboekt.

De transfers in 2019 binnen materiële vaste activa zijn voornamelijk gerelateerd aan

- De transfers van activa in aanbouw naar materialen en uitrusting voor K€4,031, voornamelijk de afwerking van de cleanroom en zelf-gebouwde machines;
- De opsplitsing van het nettobedrag van de PPA van ACTech met K€2,050;
- De transfers van recht-op-gebruik activa naar materialen en uitrusting als gevolg van de uitoefening van aankoopopties op het einde van de leasetermijn voor een netto boekwaarde van K€362.
- Transfer van materialen en uitrusting naar recht-op-gebruik activa voor leases met een netto boekwaarde van K€ 1,510 die verkeerd geclassificeerd waren vorig jaar.

Activa in aanbouw

Op eind 2019 hebben de activa in aanbouw betrekking op het “Green Machine” project in België voor een bedrag van K€1,870 en gebouwen voor een bedrag van K€1,464, gesitueerd in Duitsland.

Wijzigingen in gebruiksduur voor bepaalde activa

De Groep kijkt op jaarlijkse basis de gebruiksduur van immateriële en materiële vaste activa na, rekening houdend met de huidige beschikbare feiten en omstandigheden. Dit nazicht heeft in 2019 geleid tot een herbeoordeling van de gebruiksduur van specifieke activa in de categorieën gebouwen, uitrusting, rollend materieel en machines. De impact van de wijziging in de gebruiksduur gedurende 2019 resulteerde in de daling van de afschrijvingskosten met K€1,147. In 2020 en 2021 zullen de afschrijvingskosten respectievelijk K€478 en K€276 lager zijn. Het effect zal geneutraliseerd worden in 2028 voor machines, in 2033 voor uitrusting en in 2048 voor gebouwen.

Recht-op-gebruik activa

De boekwaarde van de recht-op-gebruik activa op 31 december 2019 bedroeg K€10,586 (2018: K€5,886; 2017: K€7,680). Recht-op-gebruik activa betreffen voornamelijk 3D printing machines met een boekwaarde van K€3,048 per 31 december 2019 (2018: K€4,608; 2017: K€6,613) en waarvoor afschrijvingen geboekt waren in 2019 ten belope van K€1,045 (2018: K€1,745; 2017: K€1,864). Nieuwe leases in 2019 bedragen K€4,062 waarvan K€1,119 voor nieuwe voertuigen (2018:K€792; 2017:K€1,596).

in 000€	Gebouwen	Rollend materieel	Overige	Totaal
Aanschaffingswaarde				
Op 1 januari 2019 voor toepassing van IFRS 16	935	2,542	10,850	14,327
Impact van de toepassing van IFRS 16	3,255	849	880	4,984
Op 1 januari 2019 na toepassing van IFRS 16	4,190	3,391	11,730	19,311
Toevoegingen	2,222	1,118	89	3,429
Bedrijfscombinaties	633	-	-	633
Aanpassingen	(9)	(40)	(496)	(545)
Uitboeken - einde van contract	(550)	(147)	(56)	(753)
Wisselkoersverschillen	4	-	4	8
Transfers	-	(47)	164	117
Overige	(2)	-	(552)	(554)
Op 31 december 2019	6,488	4,275	10,883	21,646
Afschrijvingen				
Op 1 januari 2019	(1,011)	(1,189)	(6,241)	(8,441)
Afschrijvingen van het jaar	(1,953)	(1,060)	(1,045)	(4,058)
Bedrijfscombinaties	-	-	-	-
Aanpassingen	-	-	-	-
Uitboeken - einde van contract	257	147	56	460
Wisselkoersverschillen	(1)	-	(1)	(2)
Transfers	-	41	990	1,031
Overige	3	31	(84)	(50)
Op 31 december 2019	(2,705)	(2,030)	(6,325)	(11,060)
Netto boekwaarde				
Op 31 december 2019	3,783	2,245	4,558	10,586
Op 1 januari, 2019 exclusief IFRS 16	(76)	1,353	4,609	5,886
Op 1 januari, 2019 inclusief IFRS 16	3,179	2,202	5,489	10,870

Volgende bedragen met betrekking tot leases werden in de resultatenrekening genomen:

in 000€	2019
Afschrijvingskosten	(4,058)
Interest kosten op leaseverplichtingen	(204)
Kosten gerelateerd aan korte termijn leases	(725)

De Groep heeft verschillende contracten onderhandeld met uitbreings- en opzeggingsopties omwille van de gangbare praktijk in het land of de aard van het actief. Management heeft hiervoor aanzienlijke bedrijfseconomische assumpties gemaakt om te bepalen in welke mate deze uitbreidings- en opzeggingsopties met redelijke zekerheid zullen uitgeoefend worden. De potentiële toekomstige kasstromen in de periodes na het uitoefenen van deze opties, die niet opgenomen zijn in de leasingtermijn, worden hieronder voorgesteld:

---

in 000€

2019

Mogelijke kasstromen wanneer het contract opties bevat om de huurovereenkomst te verlengen die niet redelijk zeker zijn om te zullen worden uitgeoefend

843

Mogelijke kasstromen wanneer het contract opties bevat om de huurovereenkomst te beëindigen die niet redelijk zeker zijn om te zullen worden uitgeoefend

174

Zekerheden

Terreinen en gebouwen (inclusief Gebouwen in uitvoering) met een boekwaarde van K€26,270 (2018: K€27,319; 2017: K€28,526) zijn onderworpen aan zekerheden als waarborg voor verschillende van de bankleningen van de Groep. Daarnaast werden er zekerheden gegeven op huidige en overige vaste activa met een boekwaarde van K€2,884 (2018: €3,533; 2017: €13,340) (Toelichting 24).

8. Investerings in ondernemingen met gezamenlijke controle

De Groep heeft een investering in de onderneming RSprint NV (België) met gezamenlijke controle.

De samengevatte financiële informatie van RSprint NV kunnen we als volgt voorstellen:

in 000€	2019	2018	2017
<i>Balans van de onderneming met gezamenlijke controle</i>			
Kortlopende activa	1,546	850	1,256
Langlopende activa	93	114	212
Goodwill	-	-	-
Kortlopende verplichtingen	(1,114)	(756)	(692)
Langlopende verplichtingen	(448)	(1,096)	(788)
Eigen vermogen	(77)	888	12
<i>Opbrengsten en kosten van de onderneming met gezamenlijke controle (verlies)</i>			
Omzet	1,736	1,186	817
Winst (verlies)	(785)	(876)	(723)

Totaal kortlopende activa bevatten Geldmiddelen en kasequivalenten voor een totaalbedrag van K€247 per 31 december, 2019 (2018: K€175; 2017: K€128). Winst (verlies) bevat afschrijvingen voor een totaalbedrag van K€25 in 2019 (2018: K€30; 2017: K€50).

De wijzigingen in de boekwaarde van de onderneming met gezamenlijke controle is als volgt:

	in 000€
Boekwaarde op 1 januari 2017	-
Bijkomende investering	500
Overdracht van vorderingen	-
Aandeel in het verlies	(469)
Boekwaarde op 31 december 2017	31
Bijkomende investering	-
Overdracht van vorderingen	444
Aandeel in het verlies	(475)
Boekwaarde op 31 december 2018	-
Bijkomende investering	875
Overdracht naar vorderingen	(444)
Aandeel in het verlies	(392)
Boekwaarde op 31 december 2019	39

9. Voorraden en contracten in uitvoering

De voorraden en contracten in uitvoering omvatten het volgende:

in 000€	Op 31 december,		
	2019	2018	2017
Grondstoffen	7,400	5,616	4,970
Goederen in bewerkingen	2,805	2,151	3,377
Afgewerkte goederen	1,996	1,390	1,414
Contracten in uitvoering	495	829	1,266
Totale voorraden en contracten in uitvoering	12,696	9,986	11,027

Het bedrag van de afgeschreven voorraad opgenomen als kost is K€526 (2018: K€229; 2017: K€48).

De Groep heeft contracten in uitvoering met klanten. De totaal opgelopen kosten bedragen K€366 en de erkende winst is K€129 per 31 december 2019. Voorschotten werden ontvangen voor het bedrag van K€22 met betrekking tot lopende contracten per eind 2019 (2018: K€370; 2017: K€0).

10 Overige activa

Overige langlopende activa

De overige langlopende activa omvatten:

in 000€	Op 31 december,		
	2019	2018	2017
Belastingkredieten	3,015	3,006	2,446
Waarborgen	415	405	362
Langlopende vordering op ondernemingen met gezamenlijke controle	138	1,096	804
Niet-genoteerde participaties	3,046	2,701	-
Converteerbare lening	2,750	-	-
Overige	27	29	55
Totaal overige langlopende activa	9,391	7,237	3,667

De langlopende belastingkredieten hebben betrekking op belastingkredieten die over meer dan één jaar worden gerealiseerd.

De niet-beursgenoteerde aandelenbeleggingen bestaan voornamelijk uit de belegging in aandelen van de niet-beursgenoteerde onderneming Essentium Inc. De Groep bezit een minderheidsbelang van 5% in deze onderneming. Deze investering werd onherroepelijk aan reële waarde via eigen vermogen toegewezen, aangezien de Groep deze investeringen als strategisch van aard beschouwt. We verwijzen naar toelichting 3 en 20.

De groep heeft een converteerbare lening toegekend aan Fluida in januari 2019 voor een nominaal bedrag van K€ 2,500. De converteerbare lening werd geboekt als een financieel actief aan reële waarde met wijzigingen aan de reële waarde door de resultatenrekening. De boekwaarde van de converteerbare lening bedraagt op 31 december 2019 K€ 2,750. De converteerbare lening heeft een looptijd van 7 jaar met een jaarlijkse rentevoet van 10% die geactiveerd wordt. We verwijzen naar toelichtingen 3 en 20.

Overige kortlopende activa

De overige kortlopende activa omvatten:

in 000€	Op 31 december,		
	2019	2018	2017
Overgedragen kosten	2,632	2,046	2,021
Belastingkredieten	695	185	219
Toegerekende opbrengsten	486	958	524
Overige belastingvorderingen	3,127	2,286	2,910
Overige niet-handelsvorderingen	1,676	1,461	2,001
Totaal overige kortlopende activa	8,616	6,936	7,675

De overige belastingvorderingen bevatten btw-vorderingen. De overige niet-handelsvorderingen op 31 december 2019 bevatten de indemnificatie activa gerelateerd aan ACTech voor een bedrag van K€222 zoals vermeld in Toelichting 4 Bedrijfscombinaties. Merk ook op dat een factoring-vordering gepresenteerd werd onder de overige niet-handelsvorderingen voor het jaar eindigend op 31 december 2017 (K€646). Voor het jaar eindigend op 31 december 2019 werd deze factoring-vordering gepresenteerd onder de handelsvorderingen voor een bedrag van K€362 (2018: K€445).

11. Handelsvorderingen

De handelsvorderingen omvatten het volgende:

in 000€	Op 31 december,		
	2019	2018	2017
Handelsvorderingen	42,509	38,764	36,572
Waardeverminderingen op dubieuze debiteuren	(1,532)	(1,873)	(990)
Totaal	40,977	36,891	35,582

Handelsvorderingen zijn niet rentedragend en zijn in het algemeen betaalbaar na 30 tot 90 dagen.

Op 31 december 2019 waren handelsvorderingen met een initiële waarde van K€ 1,532 (2018: K€ 1,873; 2017: K€ 990) in waarde verminderd en volledig voorzien. De bijzondere waardevermindering is berekend op individuele basis en wordt erkend als overige operationele kosten. Zie hieronder voor de wijzigingen in waardeverminderingen op vorderingen.

in 000€	
Op 1 januari 2017	(511)
Toevoeging	(620)
Gebruik	12
Terugname	129
Op 31 december 2017	(990)
Op 1 januari 2018	(990)
Toevoeging	(1,284)
Gebruik	182
Terugname	219
Op 31 december 2018	(1,873)
Toevoeging	(141)
Gebruik	131
Terugname	351
Op 31 december 2019	(1,532)

---

12. Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten het volgende:

in 000€	Op 31 december,		
	2019	2018	2017
Geldmiddelen op zichtrekeningen	123,337	105,846	33,611
Kasequivalenten	5,560	9,660	9,564
Totaal	128,897	115,506	43,175

Voor de geldmiddelen op zichtrekeningen ontvangt de Groep interest aan variabele rentevoeten op basis van de dagelijkse bank deposito rentevoet. Korte termijn deposito's worden gebruikt voor periodes die variëren van een dag tot drie maanden, afhankelijk van de kasnoden van de Groep en genereren interest aan hun respectievelijke korte termijn rentevoeten.

In het kader van de uitoefening van warrants werden betalingen van werknemers ontvangen voor een totaalbedrag van K€209 welke niet geconverteerd waren in aandelen voor het jaareinde. In overeenstemming met de regelgeving is K€209 geboekt op een geblokkeerde bankrekening per 31 december 2018. Er waren geen beperkingen op de geldmiddelen gedurende 2019 of 2017.

13. Eigen vermogen

Kapitaal

Het kapitaal van de moeder (Materialise NV) bestaat uit 53,172,513 gewone aandelen op naam op 31 december 2019 (2018: 52,890,761; 2017: 47,325,438) zonder nominale waarde maar met een fractiewaarde van €0.058 in 2019 (2018: €0.058; 2017: €0.058) en voor een totaal bedrag van K€3,066 op 31 december 2019 (2018: K€ 3,050; 2017: K€ 2,729).

in 000€, behalve aantal aandelen	Totaal aantal oprichter- aandelen	Totaal aantal gewone aandelen	Totaal aandeel- houders kapitaal	Totaal uitgifte- premies
Uitstaand op 1 januari 2017	-	47,325,438	2,729	79,019
Kosten van op aandelen gebaseerde betalingen	-	-	-	820
Uitstaand op 1 januari 2018	-	47,325,438	2,729	79,839
Transfer kapitaal naar uitgiftepremies	-	-	-	-
Kapitaalverhoging in geld - publieke aanbieding en private plaatsing	-	5,403,125	312	59,575
Direct toewijsbare kosten publieke aanbieding	-	-	-	(4,003)
Kapitaalverhoging via uitoefening van warrants	-	162,198	9	593
Kosten van op aandelen gebaseerde betalingen	-	-	-	633
Uitstaand op 1 januari 2019	-	52,890,761	3,050	136,637
Kapitaalverhoging in geld - publieke aanbieding en private plaatsing	-	-	-	-
Direct toewijsbare kosten publieke aanbieding	-	-	-	-
Kapitaalverhoging via uitoefening van warrants	-	281,752	16	1,252
Kosten van op aandelen gebaseerde betalingen	-	-	-	201
Uitstaand op 31 december 2019	-	53,172,513	3,066	138,090

Het eigen vermogen nam in 2019 toe met K€16 als gevolg van de uitoefening van uitstaande en volledig verworven warrants. Het aantal nieuwe uitgegeven aandelen bedroeg K€281,752 tegen een gemiddelde prijs van €4,5 per aandeel, inclusief uitgiftepremie.

Uitgiftepremies

In België wordt gewoonlijk het gedeelte van de kapitaalverhoging boven de fractiewaarde toegewezen aan de uitgiftepremies.

De boekwaarde van de uitgiftepremies is K€ 138,090 op 31 december 2019 (2018: K€ 136,637; 2017: K€ 79,839). De wijziging in 2019 is het gevolg van het resultaat van:

- De kapitaalverhoging door uitoefening van warrants van K€ 1,252; en
- de op aandelen gebaseerde betalingskost van K€ 201.

De verandering in 2018 is het resultaat van de op aandelen gebaseerde betalingskost van K€633, de kapitaalverhoging door uitoefening van warrants van K€593 en de kapitaalverhoging door publieke aanbieding en private plaatsing van K€55,572. De verandering in 2017 is het resultaat van de op aandelen gebaseerde betalingskost van K€820.

Reserves

Het doel en de aard van de reserves kunnen we als volgt voorstellen:

in 000€	Op 31 december,		
	2019	2018	2017
Wettelijke reserve	279	279	279
(Overgedragen verliezen)	(474)	(2,127)	(3,990)
Reserves	(195)	(1,848)	(3,711)

De wettelijke reserves worden verhoogd door het reserveren van 5% van de jaarlijkse statutaire winst, nadat de finale resultaatsverwerking goedgekeurd werd door de algemene vergadering van aandeelhouders, en dit tot de wettelijke reserves minstens 10% bedragen van het kapitaal. De wettelijke reserves kunnen niet uitgekeerd worden aan de aandeelhouders.

De Groep heeft geen dividenden uitgekeerd tijdens 2019, 2018 en 2017.

Minderheidsbelangen

Een minderheidsbelang werd erkend voor 25% in handen van een derde partij in Engimplan voor een bedrag van K€3,107 per eind 2019. Er zijn geen minderheidsbelangen in 2018 en 2017. Geen minderheidsbelangen werden erkend voor het belang van 17% in handen van een derde partij in RapidFit+ aangezien het bedrag geherklasseerd werd naar een financiële verplichting.

Rapidfit+

De Groep heeft een calloptie gekocht en een putoptie geschreven op de minderheidsbelangen in Rapidfit+. De calloptie werd verwerkt in overeenstemming met IFRS 9 en heeft een uitoefenprijs die volgens een contractuele formule bepaald wordt op basis van de volgende parameters: geïnvesteerd kapitaal, multiple van EBITDA min netto financiële schuld. Momenteel heeft de calloptie geen intrinsieke waarde ("out-of-the-money") door de significante verliezen binnen Rapidfit+ zodat de huidige reële waarde op 31 december 2019 op nul geschat wordt. De calloptie is uitoefenbaar vanaf 2015 tot 27 juni 2020.

De geschreven putoptie werd erkend als een financiële verplichting en gewaardeerd aan de actuele waarde van de terugkoopprijs ten bedrage van K€875 op 31 december 2019 (2018: K€845; 2017 K€788). De niet-verdisconteerde geschatte terugkoopprijs bedraagt K€875 op 31 december, 2019 (2018: K€875; 2017: K€875). De terugkoopprijs heeft een uitoefenprijs volgens in het contract gestipuleerde formule op basis van de volgende parameters: geïnvesteerd kapitaal, multiple van EBITDA min netto financiële schuld. De initiële erkenning resulteerde in een herklassering van K€264 van de minderheidsbelangen en K€64 van de geconsolideerde reserves. De parameter "geïnvesteerd kapitaal" van de contractueel vastgelegde formule is gewijzigd in december 2014 om rekening te houden met de impact van de kapitaalverhoging. De uitoefenperiode werd eveneens verlengt met een jaar. Als gevolg hiervan is de geschatte uitoefenprijs van de geschreven putoptie toegenomen met K€273 wat werd verwerkt als een vermindering van de geconsolideerde reserves. De geschreven put optie is uitoefenbaar vanaf 27 juni 2019 tot 27 juni 2021 en het management schat in dat de verkoopoptie genomen zal worden binnen de 12 maanden, om deze reden, wordt de verkoopoptie als een ander kortlopende schuld geboekt.

Bijkomend heeft Rapidfit+ 10 verwateringswarranten uitgegeven aan de minderheidsbelangen die uitoefenbaar zijn bij het plaatsvinden van een aantal vooraf bepaalde gebeurtenissen. De reële waarde van deze warranten is per eind 2019 nul (2018: nul, 2017: nul).

14. Op aandelen gebaseerde betalingsplannen

Op aandelen gebaseerde betalingsplannen van de moeder

De wijzigingen van het jaar voor de warranten-plannen zijn als volgt:

in 000€	2019	2018	2017
Uitstaand op 1 januari*	1,318,049	1,458,360	1,681,000
Toegekend	-	2,000	-
Geannuleerd	(42,952)	(69,104)	(119,784)
Uitgeoefend	(310,045)	(73,207)	(102,856)
Uitstaand op 31 december*	965,052	1,318,049	1,458,360
Uitvoerbaar op 31 december	296,859	252,793	-

* De op aandelen gebaseerde betalingsplannen van de Groep worden allen vereffend met eigen vermogensinstrumenten behalve een aantal warrants uitgereikt naar aanleiding van de eerste beursgang aan werknemers gevestigd in landen waar door wettelijke vereisten deze in geldmiddelen vereffend worden. Het uitstaande bedrag bevat stock appreciation rights ("SARs") uitgegeven als in geldmiddelen afgewikkelde op aandelen gebaseerde betalingsplannen.

Het aantal uitstaande warrants is aangepast om de 1 naar 4 aandelensplitsing doorgevoerd in juni 2014 te reflecteren. Het 2013 warrants plan geeft recht op 4 aandelen per warrant, terwijl bij alle andere warrant plannen één warrant recht geeft op één aandeel. Voor presentatie doeleinden geeft de tabel het aantal aandelen weer waar de warrants recht toe geven over alle plannen heen.

Op aandelen gebaseerde betalingsplannen vereffend met eigen vermogensinstrumenten

De groep heeft verschillende lopende plannen (warrants plan 2013, het IPO plan en warrants plan 2015) welke gelijkaardige voorwaarden hebben met uitzondering van de uitoefenprijs en met uitzondering van het warrants plan 2015.

2013 warrant plan

Elk warrant geeft de houder ervan recht op een gewoon aandeel van het moederbedrijf. De warrants hebben een contractuele termijn van 10 jaren en worden verworven voor 25% in het vierde jaar; 25% in het vijfde jaar; 25% in het zesde jaar en 25% in het zevende jaar. Warrants zijn uitvoerbaar vanaf de maand nadat ze verworven zijn en in de daaropvolgende uitoefenperiodes. De warrants kunnen niet door een kasequivalent vervangen worden en de Groep heeft eveneens niet de gewoonte om deze warrants in geldmiddelen uit te betalen.

De Groep heeft in oktober 2013 onder het 2013 warrants plan 301,096 warrants toegekend. Er werden bijkomend 166,800 warrants toegekend aan het senior management, de bestuurders en enkele werknemers op 28 november 2013. De uitoefenprijs bedroeg tussen €7.86 en €8.54.

De status van het 2013 warrants plan op 31 december is als volgt:

in 000€	2019	2018	2017
Uitstaand op 1 januari	300,040	320,640	435,096
Toegekend	-	-	-
Geannuleerd	(3,500)	(1,500)	(11,600)
Uitgeoefend	(178,164)	(19,100)	(102,856)
Uitstaand op 31 december	118,376	300,040	320,640
Uitvoerbaar op 31 december	15,300	89,892	-

Met betrekking tot de in 2019 uitgeoefende warrants, werd een totaal van 44,541 warrants, vertegenwoordigd door 178,164 aandelen, toegekend in het laatste kwartaal. De gemiddelde aandelenprijs gedurende dit kwartaal was \$ 18.4. Doordat het 2013 plan voorschrijft dat iedere warrant recht geeft op 4 aandelen en onze tabel hierboven de impact op het aantal aandelen weergeeft, zijn het actueel aantal openstaande warrants per 31 december 2019 gelijk aan 29,594.

IPO warrant plan

Elk warrant geeft de houder ervan recht op een gewoon aandeel van het moederbedrijf. De warrants hebben een contractuele termijn van 10 jaren en worden verworven voor 25% in het vierde jaar; 25% in het vijfde jaar; 25% in het zesde jaar en 25% in het zevende jaar. Warrants zijn uitoefenbaar vanaf de maand nadat ze verworven zijn en in de daaropvolgende uitoefenperiodes. De warrants kunnen niet door een kasequivalent vervangen worden en de Groep heeft eveneens niet de gewoonte om deze warrants in geldmiddelen uit te betalen.

De Groep heeft 979,898 warrants toegekend in juli 2014 en 36,151 warrants in november 2014 in het kader van de eerste beursgang met een uitoefenprijs van €8.81 ("IPO plan"). De Groep kende bijkomend 18,180 warrants toe aan werknemers in juli 2015 onder het IPO plan.

De status van het IPO plan op 31 december 2019 is als volgt:

in 000€	2019	2018	2017
Uitstaand op 1 januari	589,052	671,503	727,599
Toegekend	-	-	-
Geannuleerd	(20,252)	(42,209)	(56,096)
Uitgeoefend	(103,588)	(40,242)	-
Uitstaand op 31 december	465,212	589,052	671,503
Uitoefenbaar op 31 december	169,071	114,012	-

Met betrekking tot de in 2019 uitgeoefende warrants, werd een totaal van 103,588 warrants, vertegenwoordigd door 103,588 aandelen, toegekend in het laatste kwartaal. De gemiddelde aandelenprijs gedurende dit kwartaal was \$ 18.40.

Warrant plan 2015

De Raad van Bestuur heeft op 18 december 2015 een nieuw plan ("2015 warrant plan") goedgekeurd waardoor het 1,400,000 warrants kan toekennen aan werknemers. Elk warrant geeft de houder ervan recht op een gewoon aandeel van het moederbedrijf. De warrants zijn uitoefenbaar voor 10% in het tweede jaar na de toekenning; 20% in het derde jaar na de toekenning; 30% in het vierde jaar na de toekenning en 40% in het vijfde jaar na de toekenning tenzij anders beslist door de Raad van Bestuur of door één of meer van haar vertegenwoordigers met de daartoe verleende bevoegdheden. Warrants zijn slechts uitoefenbaar nadat ze toegekend werden en slechts gedurende een periode van (i) vier weken na de bekendmaking van de resultaten van de moedermaatschappij van het tweede en vierde kwartaal, of (ii) indien er geen kwartaalcijfers worden gepubliceerd, in de loop van de maanden maart en september van elk jaar. De warrants kunnen niet door een kasequivalent vervangen worden en de Groep heeft eveneens niet de gewoonte om deze warrants in geldmiddelen uit te betalen. De warrants hebben een looptijd van 10 jaar.

De Groep heeft 350,000 warrants toegekend in september 2016 aan werknemers van de Groep met een uitoefenprijs van €6.45. De Groep heeft 2,000 warrants toegekend aan een werknemer in mei 2018 met een uitoefenprijs van €0.08.

De status van dit plan op 31 december 2019 is als volgt:

in 000€	2019	2018	2017
Uitstaand op 1 januari	325,200	329,000	350,000
Toegekend	-	2,000	-
Geannuleerd	(14,800)	(5,800)	(21,000)
Uitgeoefend	-	-	-
Uitstaand op 31 december	310,400	325,200	329,000
Uitoefenaar op 31 december	96,500	32,700	-

Reële waarde

De reële waarde van de warrants wordt geschat op de toekenningsdatum aan de hand van het “Black-Scholes option pricing model”, rekening houdende met de termijn en condities van toepassing bij het uitreiken van deze warrants.

De volgende tabel vat de gebruikte inputgegevens voor het Black-Scholes model samen voor de warrants-plannen van 2013, 2015 en het IPO warrants plan:

	Plan 2015 (sept 16)	IPO 2015 (Nov)	IPO 2014 (Nov)	IPO 2014 (June)	2013 (Dec) *	2013 (Oct) *
Rendement van de dividenden	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Verwachte volatiliteit	47%	47%	50%	46%	50%	53%
Risicovrije rentevoet	0.24%	1.17%	1.12%	1.70%	2.56%	2.43%
Verwachte levensduur	4.30	5.50	5.50	5.50	5.50	5.50
Uitoefenprijs (in €)	6.45	8.81	8.81	8.81	8.54	7.86
Aandelenprijs (in €)	6.42	8.08	8.67	8.81	18.09	18.09
Reële waarde van de aandelen SAR (in €)	2.41	3.30	3.94	3.83	12.23	12.77

(*) Uitoefenprijs, beurskoers en reële waarde worden niet aangepast voor de 1 tot 4 aandelensplitsing voltooid in juni 2014.

De bestaande input voor het Black-Scholes model zijn als volgt bepaald:

- Het rendement van de dividenden wordt geschat aan de hand van de historische dividend uitkeringen van de Groep. Momenteel is deze nul aangezien er nog geen dividenden uitgekeerd zijn door de Groep.
- De verwachte volatiliteit wordt geschat op basis van de gemiddelde jaarlijkse volatiliteit van de aandelen van de Groep (tot sept 2016: van een aantal beursgenoteerde sectorgenoten in de 3D print industrie en de volatiliteit van de aandelen van de Groep);
- De interest vrije rentevoet is bepaald op basis van de rentevoet van toepassing op Belgische 10-jaars overheidsobligaties op datum van uitkering van de warrants;
- De verwachte levensduur van de warrants is bepaald door de eerste uitoefenperiode, dit is typisch de eerste maand nadat de warrants verworven zijn; en
- Reële waarde van de aandelen worden bepaald op basis van de aandelenprijs van de Groep op Nasdaq op datum van de waardering. Voor de warrants toegekend voor de eerste beursgang werd de reële waarde van de aandelen geschat op basis van een verdisconteerde kasstromenmodel gebruik makende van een voorspelling van de kasstromen voor 3 jaar en een multiple op EBITDA bepaald aan de hand van een aantal beursgenoteerde sectorgenoten in de 3D print industrie.

De kosten voortvloeiend uit het bovenstaande op aandelen gebaseerde betalingsplan bedroegen K€401 in 2019 (2018: K€640; 2017: K€819).

De gewogen gemiddelde resterende contractuele duur van de op 31 december 2019 uitstaande warrants is 5.20 jaar (2018: 5.95 jaar; 2017: 5.62 jaar). De gewogen gemiddelde reële waarde van de op 31 december 2019 nog uitstaande warrants € 4.48 (2018: € 5.62; 2017: € 5.60). De gewogen gemiddelde uitoefenprijs van de op het einde van 2019 uitstaande warrants € 7.88 (2018: € 7.99; 2017: € 8.05).

Op aandelen gebaseerde betalingsplannen die in geldmiddelen vereffend worden

De groep heeft omwille van wettelijke verplichtingen 215,688 “stock appreciation rights” (“SAR”) uitgegeven in juli 2014 aan werknemers in bepaalde landen, aan gelijkaardige algemene voorwaarden als het IPO plan met de uitzondering dat een SAR in geldmiddelen vereffend wordt. De uitoefenprijs van de SAR is 8.81€.

De status van het plan is als volgt:

in 000€	2019	2018	2017
Uitstaand op 1 januari	103,757	137,217	168,305
Toegekend	-	-	-
Geannuleerd	(4,400)	(19,595)	(31,088)
Uitgeoefend	(28,293)	(13,865)	-
Uitstaand op 31 december	71,064	103,757	137,217
Uitoefenaar op 31 december	15,988	16,189	-

Een SAR geeft de houder ervan recht op een betaling in geldmiddelen gelijk aan het verschil tussen de uitoefenprijs en de aandelenprijs op uitoefendatum. Dit plan wordt beschouwd als een op aandelen gebaseerde betalingsplan met vereffening in geldmiddelen en wordt als zodanig opgenomen als een verplichting in de balans (zie Toelichting 16).

De SAR's hebben een contractuele termijn van 10 jaar en worden verworven voor 25% in het vierde jaar; 25% in het vijfde jaar; 25% in het zesde jaar en 25% in het zevende jaar. SAR's zijn uitoefenbaar vanaf de maand nadat ze verworven zijn en in de daaropvolgende uitoefenperiodes.

De reële waarde van de SAR wordt geschat op de toekenningsdatum aan de hand van het "Black-Scholes option pricing model", rekening houdende met de termijn en condities van toepassing bij het uitreiken van deze warrants. De volgende tabel vat de gebruikte inputgegevens voor het Black-Scholes model samen:

	2019	2018	2017
Rendement van de dividenden	0%	0%	0%
Verwachte volatiliteit	49%	49%	49%
Risicovrije rentevoet	0.10%	0.77%	0.73%
Verwachte levensduur	0.25	1.25	2.25
Uitoefenprijs (in €)	8.81	8.81	8.81
Aandelenprijs (in €)	16.32	17.49	10.61
Reële waarde van de aandelen SAR (in €)	7.52	9.09	3.85

De kosten voortvloeiend uit transacties gerelateerd het op aandelen gebaseerde SAR betalingsplan was K€ (11) in 2019 (2018: K€435; 2017: K€204). De boekwaarde van de verplichting op 31 december 2019 bedraagt K€574 (2018: K€786; 2017: K€351). De totale intrinsieke waarde van de verplichting voor de warrants momenteel uitoefenbaar was K€ 120 op 31 december 2019, (2018: K€ 141; 2017: K€ 0).

Op aandelen gebaseerde betalingsplannen van Rapidfit+

De dochteronderneming Rapidfit+ heeft een warrants plan uitgegeven op 23 Augustus 2013 waarbij maximum 300 warrants kunnen toegekend worden aan het management met een uitoefenprijs van €553.92. In januari 2014 werden in totaal 199 warrants toegekend en geaccepteerd.

De wijzigingen tijdens het jaar voor het RapidFit+ warrants plan zijn als volgt:

in 000€	2019	2018	2017
Uitstaand op 1 januari	199	199	199
Toegekend	-	-	-
Geannuleerd	(13)	-	-
Uitgeoefend	-	-	-
Uitstaand op 31 december	186	199	199
Uitoefenaar op 31 december	184	-	-

De volgende tabel vat de gebruikte inputgegevens voor het Black-Scholes model samen voor RapidFit+ plan:

	2014
Rendement van de dividenden	0%
Verwachte volatiliteit	50%
Risicovrije rentevoet	2.29%
Verwachte levensduur	5.5
Uitoefenprijs (in €)	553.9
Aandelenprijs (in €)	262.7

De kosten voortvloeiend door het bovenstaande op aandelen gebaseerde betalingsplan van Rapidfit was K€ 2 in 2019 (2018: K€ 7; 2017: K€ 10).

15. Rentedragende schulden

De rentedragende schulden kunnen we als volgt voorstellen:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
K€35,000 EIB banklening	35,000	10,000	-
K€28,000 acquisitie banklening	21,612	24,576	27,513
K€18,000 gewaarborgde banklening	17,429	17,739	17,575
K€12,300 banklening ACTech	11,850	12,300	9,247
K€8,750 andere bankleningen	3,599	4,299	4,982
Bank investeringskredieten - top 20	22,132	23,801	21,441
Bank investeringskredieten - andere	4,429	3,808	2,289
Financiële lease verplichtingen	9,876	6,809	9,164
Overheidsgerelateerde leningen	824	1,492	1,105
Converteerbare leningen	1,000	1,000	1,000
Verbonden partijen lening	187	214	241
Totaal	127,938	106,038	94,557
kortlopend	16,838	13,598	12,769
langlopend	111,100	92,440	81,788

K€35,000 EIB banklening

Op 20 december 2017 sloot de Groep een financieringscontract af met de Europese Investeringsbank (EIB) om toekomstige onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's te financieren. Als onderdeel van een eerste schijf is in de loop van 2018 een bedrag van K€10,000 opgenomen. De overeenkomst voorziet een vrijstelling van terugbetaling gedurende twee jaar. Leningen door het contract bepaald worden tegen een vaste rentevoet verstrekt, op basis van het Euribor-tarief op het moment van lenen, plus een variabele marge. De interestvoet voor deze lening is 2,40%. Het contract bevat gebruikelijke zekerheden, convenanten en garanties. Een tweede schijf van K€25,000 werd opgenomen in de loop van 2019 met een rentevoet van 2.72%.

K€28,000 Acquisitie banklening (balans K€21,612 per 31 december, 2019)

Deze banklening is aangegaan in oktober 2017 ter financiering van ACTech. Deze lening omvat een deel van K€18,000, maandelijks terugbetaalbaar gedurende 7 jaar, en een resterend deel van K€10,000, terugbetaalbaar in zijn geheel in oktober 2024. De interestvoet is vast voor de duurtijd van de lening, en bedraagt gemiddeld over beide delen 1.1%. De bankleningen zijn gedekt door een mandaat tot zekerheid op de business, zekerheid op aandelen Materialise Germany GmbH en schuldconvenanten.

K€18,000 Gewaarborgde bankleningen

De K€ 18,000 lening is aangegaan in 2016 in 2 overeenkomsten ter financiering van de constructie van de nieuwe gebouwen in Leuven (België) en Polen, dewelke beide vervallen in 2032. De overeenkomst voor het Belgische gebouw bedraagt K€12,000 (opgenomen per eind 2019: K€11,739; per eind 2018: K€11,739), met terugbetalingen startend in December 2022. De overeenkomst voor het Poolse gebouw bedraagt K€6,000 (volledig opgenomen in 2017), met terugbetalingen startend in juni 2019. De gemiddelde interestvoet van beide overeenkomsten bedraagt 1.2%. De banklening is gedekt met een hypotheekmandaat op de Belgische gebouwen.

K€12,300 bankleningen

In maart 2018 werden drie bankleningen die afkomstig waren van de overgenomen ACTech Group volledig geherfinancierd voor het bedrag van K€9,300, met aangepaste looptijd tot mei 2025 en de eerste terugbetaling in augustus 2020. De rentevoet is vastgesteld op ongeveer 1,6% en toezeggingen inclusief een K€4.650 hypotheek op ACTech's faciliteiten en een garantie van Materialise NV. Daarnaast werd in juni 2018 een nieuw investeringskrediet van K€3,000 ontvangen, terugbetaalbaar vanaf januari 2019 en met een vaste rentevoet van 1,5%.

K€ 8,750 Andere bankleningen

Drie bankleningen werden aangegaan in 2005, 2006 and 2012 voor de bouw van het kantoorgebouw in Leuven en productiefaciliteiten (K€2,000, K€ 300 en K€5,000 respectievelijk) en een lening voor de Tsjechische gebouwen in 2008 (K€ 1,750). De balans van deze vier leningen bedraagt K€3,599 per 31 december 2019. Al deze leningen hebben een terugbetaalschema van 15 jaar en de interestvoeten zijn vast tussen 4.3% en 5.4%.

Diverse investeringsleningen

De 20 grootste diverse investeringsleningen per 31 december 2019 bedragen K€22,132. Deze zijn aangegaan in 2019, 2018 en in de jaren ervoor om diverse investeringen in machines, printers, uitrusting en software te financieren. De meerderheid van deze leningen heeft een terugbetaalperiode van 7 jaar, en hebben een vaste interestvoet met gewogen gemiddelde lager dan 1%.

K€ 9,876 Financiële leaseschulden, inclusief leases met verbonden partijen:

De Groep heeft verschillende financiële lease verplichtingen voornamelijk met financiële instellingen en deze zijn gerelateerd aan de financiering van gebouwen en overige materiële vaste activa zoals 3D printers. Per 31 december 2019 bedraagt de balans van deze financiële lease verplichtingen K€9,876, en deze zijn meestal met een vaste interestvoet met een gewogen gemiddelde beneden de 2%. De dochteronderneming Egimplan huurt het gebouw en productiefaciliteiten van zijn minderheidsaandeelhouders met een initiële looptijd van 10 jaar, met een verlengingsoptie voor een bijkomende 10 jaar (beoordeeld niet met redelijke zekerheid te worden uitgeoefend). De huur werd boekhoudkundig verwerkt onder IFRS 16 resulterend in een lease schuld op 31 december 2019 van K€617.

K€2,000 Overheidsgerelateerde lening

Deze lening was aangegaan met een overheidsinstituut in Duitsland ter financiering van de productieactiviteiten van Materialise Germany voor een maximum van K€2,000. De lening is terugbetaalbaar over een periode van vier jaar, startend vanaf september 2017 met een vaste rentevoet van 0,25%, te betalen per kwartaal. Op 31 december 2019 is K€ 2,000 opgenomen met een openstaand saldo van K€ 824.

K€1,000 converteerbare obligatielening met een verbonden partij

De Groep heeft op 28 oktober 2013 1,000 converteerbare obligatie's uitgegeven met een gerelateerde partij voor een totaal bedrag van K€1,000. Er is volledig ingeschreven op de obligaties door een lid van het senior management.

De voorwaarden van de converteerbare obligatielening kunnen we als volgt samenvatten:

- Aantal converteerbare obligaties: 1,000
- Nominale waarde per obligatie: K€1
- Contractuele duur: 7 jaar
- Rentevoet: 3.7%
- Conversie periode: vanaf 1 januari 2017 tot maturiteit
- Conversie prijs: €1.97

Het maximaal aantal gewone aandelen die kunnen uitgegeven worden door de conversie van de obligatielening is 508,904.

De Groep heeft de reële waarde van een gelijkaardige verplichting, maar zonder conversie optie, geschat op basis van een aantal gelijkaardige Belgische beursgenoteerde bedrijven. De reële waarde werd geschat op K€907. Bij initiële erkenning werd er een bedrag van K€93 opgenomen in de geconsolideerde reserves om de reële waarde van de conversie optie te reflecteren.

Leningen met gerelateerde partijen

Ailanthus NV heeft een andere lening toegekend aan de Groep aan een vaste interestvoet van 4.23% met een maturiteit in 2025. Het doel van de leningen is het financieren van een gebouw in Frankrijk. Het openstaand bedrag op 31 december 2019 is K€ 187 (2018: K€ 214; 2017: K€ 241). De rentekosten voor het jaar 2019 zijn K€9 (2018: K€10; 2017: K€11).

Wijzigingen in rentedragende schulden:

De volgende tabel toont de wijzigingen in rentedragende schulden:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Op 1 januari,	106,038	94,557	33,806
Ontvangsten uit leningen	29,000	32,554	54,319
Terugbetaling leningen	(12,126)	(18,820)	(11,904)
Nieuwe lease verplichtingen	8,326	792	2,906
Terugbetaling lease verplichtingen	(5,283)	(3,102)	(2,947)
Overgenomen leningen uit bedrijfscombinaties	2,076	-	18,205
Netto omrekeningsverschillen	(92)	57	172
Op 31 december,	127,938	106,038	94,557

16. Overige langlopende verplichtingen

De overige langlopende verplichtingen bestaan uit het volgende:

in 000€	Op 31 december,		
	2019	2018	2017
Geschreven putoptie Rapidfit+	-	-	788
Voorwaardelijke vergoeding	-	-	648
Voorzieningen	122	82	109
Overige	574	786	359
Totaal	696	868	1,904

We verwijzen naar toelichting 13 voor een omschrijving van de geschreven putopties van Rapidfit+.

Voor de voorwaardelijke vergoeding, gerelateerd aan de CENAT bedrijfscombinatie, verwijzen we naar toelichting 4 bedrijfscombinaties. Op 31 december 2018 was de te betalen vergoeding K€ 450 gepresenteerd onder de kortlopende verplichtingen (zie toelichting 19). Per eind 2018 en 2017 bedroeg het langlopende deel van de vergoeding respectievelijk K€0 en K€648.

De lijn 'overige' in de bovenstaande tabel bevat een schuld van K€574 per 31 december 2019 voor de op aandelen gebaseerde betalingsplannen die in geldmiddelen vereffend worden, zoals gemeld in toelichting 14 (2018: K€786 ;2017: K€351).

De impact van de boekhoudkundige verwerking van de Belgische bijdrageregelingen met een minimale garantie is niet significant aangezien er slechts een beperkt aantal mensen van kunnen genieten. Er werden geen voorzieningen aangelegd op 31 december 2019, 2018 en 2017. Aldus, worden er geen verdere toelichtingen verstrekt.

17. Belastingsschulden

De belastingsschulden bedragen K€3,363 per 31 december 2019 (2018: K€2,313; 2017: K€ 2,023) en betreft voornamelijk belastingsschulden van de entiteiten gesitueerd in Duitsland. In Duitsland werd in 2018 een taxeenheid opgericht tussen Materialise Germany en ACTech.

---

18. Uitgestelde opbrengsten

De uitgestelde opbrengsten bestaan uit:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december,		
	2019	2018	2017
Uitgestelde onderhouds- en licente inkomsten	27,667	22,606	18,723
Uitgestelde (project) vergoedingen	4,647	4,838	3,765
Uitgestelde overheidssubsidies	359	338	71
Totaal	32,672	27,782	22,559
Kortlopend	27,641	23,195	18,791
Langlopend	5,031	4,587	3,768

De uitgestelde onderhouds- en licentieopbrengsten bestaan uit vooraf betaalde onderhoudscontracten die uitgesteld en afgeschreven worden over de onderhoudsperiode. De uitgestelde (project) vergoedingen betreffen ontvangen eenmalige vergoedingen en voorafbetalingen die uitgesteld worden over de contractuele periode. De uitgestelde overheidssubsidies worden erkend als inkomsten onder “Andere operationele opbrengsten”.

We verwijzen naar toelichting 22.1.2 voor meer details over de contractuele verplichtingen.

---

19. Andere kortlopende schulden

De andere kortlopende schulden omvatten:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december,		
	2019	2018	2017
Personeelslasten	10,281	10,111	9,274
Te betalen niet-resultaat gebonden belastingen	2,262	2,175	2,063
Toe te rekenen kosten	1,080	789	769
Ontvangen voorschotten	715	713	870
Overige kortlopende schulden	3,348	1,554	520
Totaal	17,686	15,342	13,496

De overige kortlopende verplichtingen bevatten per 31 december 2019 een bedrag van K€ 0 (2018: K€ 450 ;2017: K€ 257), te betalen vergoedingen in verband met de CENAT bedrijfscombinatie (zie ook toelichting 4 en toelichting 16), en een te betalen post voor het bedrag van K€ 875 (2018: K€ 845; 2017: K€ 0) in verband met het omzetten van de geschreven putopties van RapidFit + (zie ook Toelichting 13 en Toelichting 16), verschillende toe te rekenen kosten voor K€ 1,110 en financiële verplichtingen aan reële waarde met betrekking tot de valutakoers hedges op GBP en JPY en interest rate swaps voor K€478.

De niet-inkomstenbelasting verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op BTW-schulden en loonheffingen.

20. Reële waarde

Financiële activa

De boekwaarde en de reële waarde van de financiële activa op 31 december 2019, 2018 en 2017 kunnen als volgt voorgesteld worden:

in 000€	Boekwaarde			Reële waarde		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Financiële activa						
Schuldinstrumenten gewaardeerd aan kostprijs						
Handelsvorderingen (korte termijn)	40,977	36,891	35,582	40,977	36,891	35,582
Andere financiële activa (lange termijn)	580	1,530	1,221	580	1,530	1,221
Andere korte-termijn niet-handelsvorderingen	1,676	1,461	2,001	1,676	1,461	2,001
Geldmiddelen en equivalenten	128,897	115,506	43,175	128,897	115,506	43,175
Totaal schuldinstrumenten	172,130	155,388	81,979	172,130	155,388	81,979
Financiële activa aan reële waarde met wijzigingen via resultatenrekening						
Derivaten	9	117	218	9	117	218
Converteerbare lening	2,750	-	-	2,794	-	-
Totaal financiële activa aan reële waarde met wijzigingen via resultatenrekening	2,759	117	218	2,803	117	218
Financiële activa aan reële waarde met wijzigingen via niet-gerealiseerde resultaten						
Niet-genoteerde participaties	3,046	2,701	-	3,047	2,701	-
Totaal financiële activa aan reële waarde met wijzigingen via niet-gerealiseerde resultaten	3,046	2,701	-	3,047	2,701	-

De reële waarde van financiële activa werd bepaald met behulp van de volgende methodologie en assumpties:

- De boekwaarde van de geldmiddelen & kasequivalenten en de korte termijn vorderingen benadert hun reële waarde door hun korte termijn karakter;
- De reële waarde van de derivaten werd bepaald op basis van een market-to-market analyse door de bank gebaseerd op observeerbare marktgegevens (level 2 input);
- De kortlopende niet-handelsvorderingen worden geëvalueerd op basis van hun kredietrisico en de interestvoet. De reële waarde is niet significant verschillend van de boekwaarde op 31 december 2019, 2018 en 2017.
- De niet-beursgenoteerde aandelenbeleggingen, die voornamelijk de investering in Essentium Inc. vertegenwoordigen, worden gewaardeerd aan reële waarde. Op 31 december 2019 is het management van mening dat de kosten momenteel een passende schatting van de reële waarde (niveau 2 input) zijn, gezien de recente kapitaalverhoging dat aangeeft dat de marktwaarde van Essentium Inc niet gewijzigd is omwille van volgende redenen:
  - Essentium Inc is een niet-beursgenoteerde entiteit;
  - De Groep heeft een immaterieel belang in Essentium Inc (5% van de aandelen);
  - De Groep heeft geen vertegenwoordigers in de raad van bestuur van Essentium Inc;
  - Onvoldoende recente informatie beschikbaar om de reële waarde te kunnen waarderen; en
  - De investering is afgerond tegen het einde van het jaar.
- De aan Fluida verstrekte converteerbare lening wordt gewaardeerd tegen reële waarde. Op 31 december 2019 is het management van mening dat de reële waarde dicht bij de boekwaarde ligt (level 3 input). Bij het beoordelen van de reële waarde heeft de Groep significante schattingen gemaakt met betrekking tot de verdisconteringsvoet, de waarschijnlijkheid van elk scenario van terugbetaling en conversie en de gerelateerde tijdsperiode, het bedrag van de verhoging van het gekwalificeerde kapitaal. Veranderingen in de belangrijke assumpties kunnen leiden tot een significante stijging/daling in de reële waarde van de converteerbare lening. Een stijging/daling van de toegepaste verdisconteringsvoet met 2% zou leiden tot een wijziging van de reële waarde met K€-267/K€298.

Financiële verplichtingen:

De boekwaarde en de reële waarde van de financiële verplichtingen op 31 december 2019, 2018 en 2017 kunnen als volgt voorgesteld worden:

in 000€	Boekwaarde			Reële waarde		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Financiële verplichtingen gewaardeerd aan kostprijs						
Rentedragende schulden	127,939	106,037	94,557	128,930	105,026	95,351
Handelsschulden	18,517	18,667	15,670	18,517	18,667	15,670
Andere verplichtingen, excl. geschreven put optie op aandeel van derden	3,187	778	1,133	3,187	778	1,133
Totaal financiële verplichtingen gewaardeerd aan kostprijs	149,643	125,482	111,360	150,634	124,471	112,154
Financiële verplichtingen aan reële waarde						
Voorwaardelijke vergoeding	-	450	905	-	450	905
Op aandelen gebaseerde betalingen vereffend in geldmiddelen	-	786	351	-	786	351
Geschreven putoptie op aandeel van derden	875	845	788	875	845	788
Derivaten	478	194	8	478	194	8
Totaal financiële verplichtingen aan reële waarde	1,353	2,275	2,052	1,353	2,275	2,052
Totaal lange termijn	112,549	94,521	85,276	112,288	93,289	85,890
Totaal korte termijn	38,447	33,236	28,136	39,699	33,457	28,316

De reële waarde van de financiële verplichtingen werd bepaald met behulp van de volgende methodologie en assumpties:

- De boekwaarde van de korte termijn verplichtingen benadert hun reële waarde door het korte termijn karakter van deze instrumenten;
- Rentedragende schulden worden geëvalueerd op basis van hun rentevoet en maturiteit. De meeste rentedragende schulden hebben vaste rentevoeten waardoor hun reële waarde afhankelijk is van wijzigingen in de intrestvoet en individuele kredietwaardigheid. De interest vrije leningen worden initieel al erkend aan hun reële waarde op basis van hun contante waarde (level 2 input) en worden vervolgens gewaardeerd aan de geamortiseerde kostprijs. Hun boekwaarde benadert de reële waarde;
- De reële waarde van de derivaten is bepaald op basis van een market-to-market analyse opgesteld door de bank op basis van waarneembare marktinputs (niveau 2-inputs);
- De reële waarde van de geschreven putoptie op de minderheidsbelangen werd bepaald op basis van de reële waarde van het terugkoopbedrag (level 3 inputs); en
- De reële waarde van de op aandelen gebaseerde betalingen vereffend in geldmiddelen is bepaald op basis van een black-scholes model gebruik makend van level 1 inputs (beurskoers en risicovrije interestvoet) alsook van level 2 (zoals volatiliteit). We verwijzen naar Toelichting 14.
- De reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding is bepaald op basis van het lange termijn bedrijfsplan van CENAT (level 3 input). Merk op dat de vergoeding niet langer voorwaardelijk is per einde 2018.

Reële waarde hiërarchie

De Groep gebruikt de volgende hiërarchie om de financiële instrumenten in te delen en toe te lichten per reële waarderingstechniek:

- Niveau 1: Op een publieke beurs genoteerde (onaangepaste) marktprijzen in een actieve markt voor identieke activa of schulden;

-
- Niveau 2: Waarderingstechnieken waarbij het laagste niveau van input dat gebruikt is voor de waardering direct of indirect objectief te observeren valt;
  - Niveau 3: Waarderingstechnieken waarbij het laagste niveau van input dat gebruikt is voor de waardering niet te observeren valt.

De Groep heeft de volgende financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde in de geconsolideerde balans op 31 december 2019, 2018 en 2017: de derivaten met betrekking tot rente- en valutaswaps zoals opgenomen in de bovenstaande tabellen, een call-optie en een geschreven put optie op minderheidsbelangen, de (voorwaardelijke) vergoeding voor de acquisitie van Cenat en de niet-beursgenoteerde aandelenbeleggingen.

21. Segment informatie

Voor managementdoeleinden is de Groep ingedeeld in de volgende drie rapporteringssegmenten op basis van hun producten, diensten en industrie:

- Het “Materialise Medical” segment dat actief is in de ontwikkeling en levering van medische software oplossingen, medische toestellen en andere gerelateerde producten en diensten;
- Het “Materialise Manufacturing” segment dat actief is in de levering van 3D geprinte producten en gerelateerde diensten;
- Het “Materialise Software” segment dat actief is in de ontwikkeling en levering van “additive manufacturing” oplossingen en gerelateerde diensten.

De meetprincipes gebruikt door de Groep voor het voorbereiden van de segmentrapportering vormen ook de basis voor de analyse van de prestaties van elk segment en zijn in overeenstemming met IFRS. De “Chief Executive Officer” van de groep is de eindverantwoordelijke voor alle operationele beslissingen. De CEO gebruikt als prestatie indicatoren de omzet en de EBITDA van de Groep. Hierbij is EBITDA gedefinieerd als netto winst plus financiële kosten, min financiële opbrengsten plus inkomstenbelastingen plus afschrijvingen en waardeverminderingen.

De volgende tabel geeft een samenvatting van de rapporteringssegmenten voor elk van de verslaggevingsperiodes eindigend op 31 december. Onderzoek & ontwikkeling in het hoofdkantoor, net als het functioneren van het hoofdkantoor, de financiering en de belastingen op het resultaat worden beheerd op groepsniveau en worden niet toegewezen aan operationele segmenten. Aangezien het beheer door het management vooral op omzetsbasis is, bevat de rapportering geen informatie betreffende activa en verplichtingen per segment. Deze informatie is dan ook niet beschikbaar op segmentniveau.

in 000€	Materia- lise Software	Materia- lise Medical	Materia- lise Manufact- uring	Totaal segment- en	Aanpass- ingen & elimina- ties	Geconso- lideerd
Voor het jaar eindigend op 31 december 2019						
Omzet	41,654	60,808	94,156	196,618	61	196,679
Segment Gecorrigeerde EBITDA	13,812	10,774	12,154	36,740	(10,084)	26,656
Segment Gecorrigeerde EBITDA %	33.2%	17.7%	12.9%	18.7%	-	13.6%
Voor het jaar eindigend op 31 december 2018						
Omzet	37,374	52,252	94,956	184,582	139	184,721
Segment Gecorrigeerde EBITDA	11,536	10,252	10,785	32,573	(9,047)	23,526
Segment Gecorrigeerde EBITDA %	30.9%	19.6%	11.4%	17.6%	-	12.7%
Voor het jaar eindigend op 31 december 2017						
Omzet	35,770	42,841	63,712	142,323	250	142,573
Segment Gecorrigeerde EBITDA	13,926	4,400	4,439	22,765	(8,155)	14,610
Segment Gecorrigeerde EBITDA %	38.9%	10.3%	7.0%	16.0%	-	10.2%

De segment gecorrigeerde EBITDA kan als volgt gereconcilieerd worden met de geconsolideerde netto winst (verlies):

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december,		
	2019	2018	2017
Segment gecorrigeerde EBITDA	36,740	32,573	22,765
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(19,198)	(17,287)	(12,576)
Onderzoek & ontwikkeling hoofdkantoor	(1,859)	(1,913)	(2,017)
Kosten van het hoofdkantoor	(11,077)	(10,358)	(9,690)
Andere operationele inkomsten	2,410	2,149	1,910
Operationale winst (verlies)	7,016	5,164	392
Financiële kosten	(3,682)	(4,864)	(4,728)
Financiële opbrengsten	1,377	3,627	3,210
Belastingen op het resultaat	(2,595)	(425)	(522)
Aandeel in het verlies van ondernemingen met gezamenlijke controle	(392)	(475)	(469)
Netto winst (verlies)	1,724	3,027	(2,117)

De Groep heeft geen klanten met individuele verkopen die groter zijn dan 10% van de totale opbrengsten in 2019 (2018: geen; 2017: geen).

Toelichtingen op groepsniveau

De omzet per geografisch gebied is als volgt:

in 000€	Op 31 december,		
	2019	2018	2017
Verenigde Staten van Amerika (VSA)	56,235	42,217	32,926
Amerikaans continent (excl. VSA)	3,395	1,700	2,194
België	7,917	9,350	8,145
Duitsland	31,185	30,436	27,011
Frankrijk	20,110	22,282	18,737
Zwitserland	14,907	13,135	7,782
Verenigd Koninkrijk	13,804	11,946	10,911
Italië	6,707	4,392	4,224
Nederland	5,825	7,382	7,986
Rest van Europa	17,329	21,455	3,144
Azië	19,265	20,426	19,513
Totaal	196,679	184,721	142,573

De totale omzet gerealiseerd in het land van domicilie (België) bedraagt in 2019 K€7,917 (2018: K€9,350; 2017: K€8,145).

De totaal langlopende activa, anders dan de financiële instrumenten, uitgestelde belastingvorderingen, per geografisch gebied is als volgt:

in 000€	Op 31 december,		
	2019	2018	2017
Verenigde Staten van Amerika (VSA)	4,194	3,953	3,880
Amerikaans continent (excl. VSA)	8,374	62	29
België	49,426	48,873	46,573
Duitsland	57,918	56,096	56,410
Polen	15,506	16,206	15,441
Rest van Europa	10,410	10,125	10,140
Azië	2,658	1,039	744
Totaal	148,486	136,354	133,217

De bedragen in bovenstaande tabel omvatten goodwill, immateriële activa, materiële vaste activa en recht-op-gebruik activa zoals beschreven in de geconsolideerde balans.

22. Opbrengsten en kosten

22.1 Opbrengsten

22.1.1 Opgesplitste omzetinformatie

in 000€ voor het jaar eindigend op 31 december 2019	Materialise Software	Materialise Medical	Materialise Manufacturing	Totaal segmenten	Niet toegewezen	Geconsolideerd
Geografische markten						
Verenigde Staten van Amerika (VSA)	11,188	29,100	15,947	56,235	-	56,235
Andere landen van het Amerikaanse continent	487	2,071	837	3,395	-	3,395
Europa (excl. België) & Afrika	18,767	21,356	69,744	109,867	-	109,867
België	183	2,101	5,572	7,856	61	7,917
Azië	11,029	6,180	2,056	19,265	-	19,265
Totale opbrengst uit contracten met klanten	41,654	60,808	94,156	196,618	61	196,679
Type goed of dienst						
Software omzet (non-medical)	41,654	-	-	41,654	-	41,654
Software omzet (medical)	-	19,407	-	19,407	-	19,407
Medische toestellen en diensten	-	41,401	-	41,401	-	41,401
Manufacturing	-	-	94,156	94,156	-	94,156
Overige	-	-	-	-	61	61
Totale opbrengst uit contracten met klanten	41,654	60,808	94,156	196,618	61	196,679
Tijdstip van omzeterkenning						
Goederen / diensten overgedragen op bepaald tijdstip	21,190	45,730	88,988	155,908	61	155,969
Goederen / diensten overgedragen doorheen periode	20,464	15,078	5,168	40,710	-	40,710
Totale opbrengst uit contracten met klanten	41,654	60,808	94,156	196,618	61	196,679

in 000€ voor het jaar eindigend op 31 december 2018	Materialise Software	Materialise Medical	Materialise Manufacturing	Totaal segmenten	Niet toegewezen	Geconsolideerd
Geografische markten						
Verenigde Staten van Amerika (VSA)	8,804	23,940	9,439	42,183	34	42,217
Andere landen van het Amerikaanse continent	193	1,404	101	1,698	2	1,700
Europa (excl. België) & Afrika	17,026	19,073	74,852	110,951	77	111,028
België	155	1,824	7,364	9,343	7	9,350
Azië	11,196	6,011	3,200	20,407	19	20,426
Totale opbrengst uit contracten met klanten	37,374	52,252	94,956	184,582	139	184,721
Type goed of dienst						
Software omzet (non-medical)	37,374	-	-	37,374	-	37,374
Software omzet (medical)	-	17,045	-	17,045	-	17,045
Medische toestellen en diensten	-	35,207	-	35,207	-	35,207
"Complex metal parts" productie (ACTech)	-	-	43,438	43,438	-	43,438
Overige	-	-	-	-	139	139
Totale opbrengst uit contracten met klanten	37,374	52,252	94,956	184,582	139	184,721
Tijdstip van omzeterkenning						
Goederen / diensten overgedragen op bepaald tijdstip	20,326	39,682	90,614	150,622	139	150,761
Goederen / diensten overgedragen doorheen periode	17,048	12,570	4,342	33,960	-	33,960
Totale opbrengst uit contracten met klanten	37,374	52,252	94,956	184,582	139	184,721

De opbrengsten per categorie worden als volgt gepresenteerd:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Software omzet (non-medical)	41,654	37,374	35,770
Software omzet (medical)	19,407	17,045	15,619
Medische toestellen en diensten	41,401	35,207	27,222
Productie	94,156	94,956	63,712
Overige	61	139	250
Totaal	196,679	184,721	142,573

22.1.2. Contract activa en verplichtingen

De volgende tabel geeft informatie over vorderingen, lopende contracten (contractactiva) en uitgestelde opbrengsten (contractverplichtingen) uit contracten met klanten.

in 000€	2019	2018
Handelsvorderingen, onder 'handels- en overige vorderingen'	42,509	38,764
Opbrengsten uit contracten / contracten in uitvoering	495	829
Contractuele verplichtingen / uitgestelde opbrengsten	32,314	27,444
Totaal	75,318	67,037

We verwijzen naar toelichting 18 voor een detail van het uitgesteld opbrengsten. In toelichting 18 wordt de opsplitsing van de uitgestelde opbrengsten in kortlopend en langlopend opgenomen. Langlopende uitgestelde opbrengsten, voornamelijk onderhoudscontracten met een looptijd langer dan één jaar en bepaalde contracten met vooruitbetaalde vergoedingen die worden toegerekend aan prestatieverplichtingen waaraan voldaan zal worden binnen meer dan één jaar, kunnen worden erkend als opbrengsten tussen één en drie jaar. De totale erkende omzet in 2019 die aan het begin van het jaar was opgenomen in de

contractverplichtingen, bedraagt K€27.444. Er worden in 2019 geen inkomsten erkend uit prestatieverplichtingen die in voorgaande jaren waren nagekomen.

De relatie tussen het tijdstip van voldoening van de prestatieverplichtingen en de timing van facturering resulterend in contract activa en verplichtingen is als volgt:

- Onderhoudsdiensten: onderhoudsdiensten worden meestal gefactureerd aan het begin van de onderhoudsperiode, resulterend in uitgestelde inkomsten die lineair worden opgenomen gedurende de onderhoudsperiode.
- Software licenties: bepaalde softwarelicenties zijn mogelijk gefactureerd voorafgaand aan de levering van de softwaresleutel resulterend in een uitgesteld inkomenssaldo.
- Bepaalde overeenkomsten in het medische segment omvatten vooruitbetaalde vergoedingen, zoals instapvergoedingen of mijlpaalbetalingen die worden gefactureerd bij aanvang van het contract, maar die zijn toegewezen aan prestatieverplichtingen die op een later tijdstip in de contractperiode worden vervuld of welke niet zijn erkend rekening houdend met de omzetbeperking (dat wil zeggen dat deze mogelijk moet worden gecrediteerd wanneer de klant bepaalde volumedoelen bereikt). Daarnaast bevatten bepaalde contracten vooruitbetaalde vergoedingen voor volume-aankopen van het type "Plan Only" waarvoor de gekochte diensten alleen gedurende een periode van een jaar geleverd worden. Die vergoedingen resulteren in uitgestelde opbrengsten die worden opgenomen als opbrengsten wanneer diensten/producten worden geleverd en de inkomsten niet worden beperkt.
- Bepaalde ontwikkelingsdiensten worden afgerond, terwijl de diensten alleen op bepaalde vooraf gedefinieerde tijdstippen kunnen worden gefactureerd of wanneer de diensten volledig zijn voltooid, wat resulteert in lopende contracten/contractactiva.

22.2 Kostprijs van de omzet

De kostprijs van de omzet bevat de volgende informatie:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Aankoop van goederen en diensten	(37,870)	(39,114)	(34,480)
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(10,837)	(9,910)	(7,560)
Loonlasten	(37,715)	(33,036)	(20,806)
Overige kosten	(550)	(239)	(106)
Totaal	(86,972)	(82,299)	(62,952)

22.3 Onderzoeks- en ontwikkelingskosten

Onderzoeks- en ontwikkelingskosten bevatten de volgende informatie:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Aankoop van goederen en diensten	(2,583)	(3,590)	(3,140)
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(1,483)	(830)	(686)
Loonlasten	(19,219)	(17,935)	(16,054)
Overige kosten	(63)	(61)	(79)
Totaal	(23,348)	(22,416)	(19,959)

22.4 Verkoop- en marketing kosten

Verkoop- en marketing kosten bevatten de volgende informatie:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Aankoop van goederen en diensten	(9,228)	(9,775)	(8,035)
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(1,346)	(725)	(505)
Loonlasten	(42,055)	(35,585)	(30,175)
Overige kosten	(360)	(218)	(220)
Totaal	(52,989)	(46,303)	(38,935)

22.5 Algemene- en beheerskosten

De algemene- en beheerskosten bevatten de volgende informatie:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Aankoop van goederen en diensten	(9,856)	(9,892)	(7,053)
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(3,630)	(3,828)	(2,761)
Loonlasten	(18,078)	(18,442)	(14,858)
Overige kosten	(222)	(148)	(204)
Totaal	(31,786)	(32,310)	(24,876)

22.6 Netto overige operationele opbrengsten

De netto overige operationele opbrengsten kunnen we als volgt detailleren:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Overheidssubsidies	5,263	4,658	4,342
Afschrijvingen immateriële vaste activa (PPA)	(2,013)	(1,994)	(1,064)
Voorziening voor dubieuze debiteuren	210	(1,065)	(454)
Geactiveerde kosten (activa in aanbouw)	166	16	123
Netto wisselkoerswinsten (verliezen)	-	246	(235)
Belastingvermindering	665	706	899
Reële waarde aanpassing verplichting Cenat	-	192	-
Personeelsgerelateerde inkomsten	37	168	-
Overige	1,104	844	930
Totaal	5,432	3,771	4,541

De Vennootschap heeft subsidies ontvangen van de Belgische federale en regionale overheden en van de Europese Unie onder de vorm van subsidies voor onderzoek en ontwikkelingsprogramma's en vermindering van sociale lasten.

22.7 Loonlasten

De volgende tabel geeft de opsplitsing van de loonlasten voor 2019, 2018 en 2017:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Korte termijn loonlasten	(87,775)	(76,023)	(60,195)
Uitgaven voor sociale zekerheid	(15,647)	(14,139)	(11,200)
Kosten van toegezegde-bijdragenregelingen	(1,033)	(936)	(926)
Overige personeelslasten	(12,612)	(13,900)	(9,572)
Totaal	(117,067)	(104,998)	(81,893)
Totaal aantal geregistreerde werknemers op het einde van de periode	2,177	2,009	1,862

22.8 Financiële kosten

Financiële kosten bevatten de volgende informatie:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Rentelasten	(2,146)	(1,747)	(1,026)
Wisselkoersverschillen	(832)	(2,748)	(3,131)
Overige financiële kosten	(704)	(369)	(571)
Totaal	(3,682)	(4,864)	(4,728)

22.9 Financiële opbrengsten

Financiële opbrengsten bevatten de volgende informatie:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Wisselkoerswinsten	955	3,047	2,830
Afschrijvingen op verdisconteerde rentevrije leningen	-	-	6
Overige financiële opbrengsten	422	580	374
Totaal	1,377	3,627	3,210

22.10 Belastingen op het resultaat

Huidige belastingen op het resultaat

Onderstaande tabel geeft de opsplitsing van de belastingen op het resultaat voor de jaren 2019, 2018 en 2017:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Geschatte belastingverplichtingen voor de periode	(2,926)	(1,216)	(1,530)
Belastingaanpassingen m.b.t. de vorige periode	-	-	412
Uitgestelde belastingen op het resultaat	331	791	596
Totale belastingbaten (verliezen) voor de periode	(2,595)	(425)	(522)

De huidige belastinglast is gelijk aan het bedrag van de belastingen op het resultaat dat voor het jaar aan de belastinginstanties is verschuldigd, conform de geldende belastingwetten en belastingvoet in de verschillende landen. De geschatte belastingverplichtingen zijn voornamelijk gerelateerd aan Duitsland.

Uitgestelde belastingen

De uitgestelde belastingen worden, afhankelijk van de situatie, in de balans onder vaste activa en langlopende verplichtingen gepresenteerd. Onderstaande tabel weerspiegelt de verdeling van de uitgestelde belastingvorderingen, de uitgestelde belastingverplichtingen, en de uitgestelde belastinglasten voor voor 2019, 2018 en 2017:

in 000€	Actief/(verplichting)			Opbrengsten/(Kosten)		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Fiscale verliezen, notionele interest aftrek en andere belastingsverliezen	-	26	-	-	-	-
Afschrijvingen ontwikkelingsactiva aan andere immateriële vaste activa	38	224	304	-	-	-
Afschrijvingen materiële vaste activa	70	30	-	-	-	-
Overige kortlopende activa	84	35	-	-	-	-
Totaal uitgestelde belastingsvorderingen	192	315	304	(124)	11	(32)
Materieel vaste activa	(403)	(694)	(698)	-	-	-
Immaterieel vaste activa	(4,937)	(5,370)	(6,656)	-	-	-
Investeringsubsidies	(301)	(312)	-	-	-	-
Voorraadwaardering	(89)	141	-	-	-	-
Overige	(17)	9	(61)	-	-	-
Totaal uitgestelde belastingschulden	(5,747)	(6,226)	(7,415)	455	780	628
Totaal uitgestelde belastingsopbrengsten/ (kosten)	-	-	-	331	791	596

De Groep heeft ongebruikte fiscale verliezen en notionele interestaftrekken beschikbaar ten bedrage van K€37,440 voor 2019 (2018: K€25,285; 2017: K€11,948) waarvan K€25,172 voor 2019 (2018: K€15,592; 2017: K€4,581) betrekking heeft op Materialise NV. Op 31 december 2019 blijft er geen ongebruikte notionele interestaftrek over (2018: K€0; 2017: K€315), het uitstaande bedrag uit vorige periodes is verlopen.

Met betrekking tot het fiscale verlies van Materialise NV werden er geen uitgestelde belastingvorderingen erkend. Deze werden niet erkend omdat er onzekerheid is rond het gebruik van fiscale verliezen in toekomstige jaren als gevolg van de Belgische aftrek voor octrooi en/of innovatie-inkomsten. Sinds 1 Juli 2016 vervangt de nieuwe innovatie-inkomsten aftrek het vorige octrooi-inkomsten aftrek. Onder de "grandfathering"-regel kan het systeem van octrooi-inkomsten aftrek nog steeds gebruikt worden tot 30 juni 2021.

De Belgische aftrek voor octrooi-inkomsten wetgeving staat toe dat bedrijven tot 80% van het bruto inkomen afkomstig van patenten die in aanmerking komen voor de regeling mogen aftrekken van hun belastbare basis. Onder het innovatie-inkomsten aftrek systeem kunnen bedrijven tot 85% van hun netto innovatie-inkomsten aftrekken van de belastbare basis. Op basis van de analyse van de Vennootschap in 2019, heeft ze beslist om geen uitgestelde belastingvordering te erkennen met betrekking tot het niet-gebruikt deel van fiscale verliezen in België.

Met betrekking tot het fiscale verlies van de andere entiteiten van de Groep, werden er geen uitgestelde belastingen erkend in 2019 (2018: K€26; 2017: K€0). De uitgestelde belastingschuld van K€5,747 voor het jaar eindigend op 31 december 2019 heeft voornamelijk betrekking op de immateriële vaste activa die erkend werden als deel van de aankooprijallocatie (PPA) van ACTech.

Verhouding van belastinglasten tot de boekhoudkundige winst

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december,		
	2019	2018	2017
Winst (verlies) voor belastingen	4,319	3,452	(1,595)
Belastingen op het resultaat tegen wettelijk tarief van 29,58% (2017: 33,99%)	(1,278)	(1,021)	542
Effect van verschillende lokale belastingvoeten	63	166	433
Belastingaanpassingen m.b.t. de vorige periode	(367)	80	412
Niet-aftrekbare lasten	(554)	(1,141)	(818)
Kapitalisatie IPO transactiekosten	-	-	-
Belastingkredieten van O&O	179	337	44
Notionele interest aftrek België	-	-	-
Niet erkende uitgestelde belastingvorderingen	(1,579)	(546)	(1,505)
Opname van uitgestelde belastingvorderingen op fiscale verliezen van vorige jaren	119	653	-
Niet-belastbare inkomsten	925	606	556
Gebruik van fiscale verliezen en belastingkredieten van vorige jaren waarvoor geen uitgestelde belastingvordering werd erkend	-	-	12
Belastingen op andere basis	-	280	(117)
Overige	(103)	161	(81)
In de geconsolideerde resultatenrekening gerapporteerde belastingkosten	(2,595)	(425)	(522)

23. Netto winst per aandeel

De gewone netto winst per aandeel wordt berekend als de breuk van de netto winst van het jaar toe te rekenen aan gewone aandeelhouders van het moederbedrijf, gedeeld door het gewogen gemiddelde aantal gewone uitstaande aandelen tijdens het jaar.

De verwaterde winst per aandeel wordt berekend als de breuk van de netto winst van het jaar toe te rekenen aan gewone aandeelhouders van het moederbedrijf, gedeeld door het gewogen gemiddelde aantal gewone uitstaande aandelen tijdens het jaar plus het gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen die zouden worden uitgegeven indien alle warrants zouden uitgeoefend worden.

De netto winst van het jaar gebruikt voor de berekening van de gewone en de verwaterde winst per aandeel kan als volgt worden aangesloten:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Netto winst toe te rekenen aan de gewone aandeelhouders van de moeder voor gewone netto winst per aandeel	1,646	3,027	(2,117)
Voorziene interest voor converteerbare obligaties	50	50	-
Netto winst toe te rekenen aan de gewone aandeelhouders van de moeder aangepast voor het verwateringseffect	1,696	3,077	(2,117)

De converteerbare obligatie en de warrants hebben een verwaterend effect per 31 december 2019 en 2018 maar niet per 31 december 2017. We verwijzen naar toelichting 14 en 15 voor informatie over het aantal instrumenten die mogelijk verwaterd kunnen worden, maar die niet werden meegenomen in de berekening van bovenstaande.

De volgende tabel toont de gegevens betreffende het aantal aandelen gebruikt in de gewone en verwaterde netto winst per aandeel berekening:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen voor gewone netto winst per aandeel	52,915	49,806	47,325
Effect van verwatering:			
Warrants	563	382	-
Converteerbare lening	509	509	-
Gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen aangepast voor het verwateringseffect	53,987	50,697	47,325

De winst per aandeel is als volgt:

	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Winst per aandeel toe te rekenen aan gewone aandeelhouders van de moeder			
Gewoon	0.03	0.06	(0.04)
Verwaterd	0.03	0.06	(0.04)

24. Verbintenissen en voorwaardelijke verplichtingen

Operationele leaseverbintenissen

De Groep heeft operationele leaseverbintenissen die hoofdzakelijk betrekking hebben op gebouwen en wagens:

in 000€	Vanaf 31 december,		
	2019	2018	2017
Binnen het jaar	28	2,053	1,721
Tussen één en drie jaar	49	2,302	1,504
Tussen vier en vijf jaar	-	785	406
Meer dan vijf jaar	-	302	77
Totaal	77	5,442	3,708

De totale lease betalingen erkend in de geconsolideerde resultatenrekening bedragen K€725 in 2019 (2018: K€2,956; 2017: K€2,909).

Financiële leaseverbintenissen (enkel van toepassing voor 2018 en 2017)

De Groep heeft financiële leaseverbintenissen voor het gebouw en verschillende andere onderdelen van de materiële vaste activa. Toekomstige leasingbetalingen voor financiële leasings uitgedrukt in contante waarde van de minimale leasingbetalingen zijn als volgt:

in 000€	31 december 2019		31 december 2018		31 december 2017	
	Minimale lease betalingen	Contante waarde van betalingen	Minimale lease betalingen	Contante waarde van betalingen	Minimale lease betalingen	Contante waarde van betalingen
Binnen het jaar	-	-	2,876	2,829	3,179	3,034
Tussen één en drie jaar	-	-	3,398	3,236	5,017	4,643
Tussen vier en vijf jaar	-	-	655	604	1,361	1,269
Meer dan vijf jaar	-	-	149	140	285	218
Totaal	-	-	7,078	6,809	9,842	9,164
Zonder financieringskosten	-	-	(269)	-	(678)	-
Contante waarde van de minimale leasebetalingen	-	-	6,809	6,809	9,164	9,164

Hypotheken en zekerheden

De Groep heeft verschillende leningen die gedekt zijn door een hypotheek op het gebouw. De boekwaarde van de gerelateerde materiële activa (inclusief gebouwen in aanbouw) is K€29,154 (2018: K€30,853; 2017: K€28,526). De totale uitstaande hypotheken en panden bedragen K€77,849 in 2019 (2018: K€124,428; 2017: K€85,186).

De Groep heeft ook panden op het handelsfonds van de vennootschap ("fonds de commerce") voor een totaal bedrag van of K€36,992 in 2019 (2018: K€70,300; 2017: K€29,000) en andere zekerheden op kortlopende en andere vaste activa voor een totaal bedrag van K€3,301 (2018: K€21,142; 2017: K€6,383).

Andere verbintenissen

De groep heeft uitstaande niet-annuleerbare contracten met toekomstige verbintenissen van K€11,640 op 31 december 2019 (2018: K€6,383; 2017: K€7,638), voornamelijk voor de aankoop van grondstoffen. Voor materiële vaste activa, hebben we geen toegezegde uitgaven per 31 december 2019 (2018: K€0; 2017: K€672).

Voorwaardelijke verplichting

De Groep is momenteel verwickeld in een juridische procedure met Dentsply Implants NV met betrekking tot de vermeende onrechtmatige beëindiging van een leveringsovereenkomst tussen de vennootschap en Dentsply Implants NV aangegaan in 2010. De rechtbank in eerste aanleg oordeelde in het voordeel van Dentsply Implants NV, dat wij ten onrechte de overeenkomst hebben beëindigd. We hebben beroep aangetekend voordat de rechtbank zicht heeft uitgesproken over de schadevergoeding. Dentsply Implants NV eist een schadevergoeding van €2.7miljoen. Ondanks we het volste vertrouwen hebben over de kansen dat de beslissing in eerste aanleg zal worden herroepen, zijn wij van mening dat, in het geval de beslissing in eerste aanleg zou worden bevestigd het bedrag van de schadevergoeding, geen materieel effect zal hebben op onze activiteiten, financiële toestand of bedrijfsresultaten.

Wij zijn momenteel geen partij in, en we zijn niet op de hoogte van enige andere bedreiging of enige andere gerechtelijke procedures die, naar het oordeel van het management, waarschijnlijk of redelijkerwijs een nadelig effect kunnen hebben op onze activiteiten, financiële toestand en bedrijfsresultaat. Als resultaat hiervan heeft het management beslist dat er geen voorziening nodig is.

---

25. Risico's

De Groep is voornamelijk blootgesteld aan liquiditeitsrisico's, rentevoetrisico's en kredietrisico's.

Wisselkoersrisico

De Groep is voornamelijk blootgesteld aan de USD, GBP, BRL en JPY als vreemde valuta.

Gedurende 2019 was de impact van wijzigingen in wisselkoersen op de geldmiddelen en termijnrekeningen aangehouden in USD gestort tijdens de initiële IPO positief voor een bedrag van K€553.

Als de USD zou gestegen zijn met 10%, zou het netto resultaat K€895 hoger zijn, exclusief het effect van geldmiddelen en termijnrekeningen aangehouden in USD. Als de USD zou gedaald zijn met 10%, zou het netto resultaat K€780 lager zijn, exclusief het effect van geldmiddelen en termijnrekeningen aangehouden in USD.

Om de blootstelling aan wisselkoersfluctuaties van GBP en JPY te beperken, heeft de Groep sinds 2017 wisselkoersswaps aangegaan. We verwijzen naar toelichting 20.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de Groep niet genoeg geldmiddelen zou hebben om aan zijn betalingsverplichtingen te voldoen. Dit risico wordt getemperd door het dagelijkse beheer van de liquiditeit op het niveau van het hoofdkantoor. Doorheen zijn geschiedenis heeft de Groep financiële en leasing overeenkomsten met banken aangegaan om zijn wezenlijke projecten en bepaalde werkkapitaalvereisten te financieren. De Groep heeft geen beschikbare kredietlijn meer per 31 december 2019 (2018: K€26,040; 2017: K€4,473).

Op 29 september 2017 hebben KBC Bank en Materialise een akkoord getroffen over een kredietlijn, voornamelijk voor de financiering van de ACTech-acquisitie, waarbij de schuldcovenanten gebaseerd zijn op de Groep's ratio van totaal netto financiële schuld ten opzichte van EBITDA.

Op 20 december 2017 hebben de Europese Investeringsbank (EIB) en Materialise een contract afgesloten om Materialise's lopende onderzoeks & ontwikkelingsprogramma's voor groei van 2017 tot 2020 te ondersteunen. Het contract voorziet een krediet tot €35.0 miljoen opvraagbaar in twee delen. De eerste schijf kan niet hoger zijn dan €25.0 miljoen en kan opgenomen worden gedurende het eerste jaar van het contract. De Groep heeft €10.0 miljoen van deze eerste schijf opgenomen in de loop van 2018. De tweede schijf van €25.0 miljoen werd opgenomen in juli 2019. De looptijd van de lening zal tussen de zes en acht jaar zijn, startend vanaf de opname van de respectievelijke delen, en omvat een 2 jaar durende "loan reimbursement grace periode". Leningen zullen tegen een vaste interestvoet afgesloten worden, op basis van de Euribor-voet op het moment van lenen plus een variabele marge. De interestvoet voor het eerste deel is initieel gelijk aan 2.4%. De interestvoet voor het tweede deel is initieel 2.72% en varieert in functie van bepaalde EBITDA-niveaus en schuldratio's. Het contract omvat gebruikelijke zekerheden, covenanten en verplichtingen.

De verschillende vervaldata van schulden en de gerelateerde boekwaarden zijn als volgt:

in 000€	< 1 jaar	2 tot 3 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Op 31 december 2019					
Rentedragende schulden	14,300	33,034	41,672	34,447	123,453
Leaseverplichtingen	3,685	4,907	1,040	720	10,352
Handelsschulden	18,517	-	-	-	18,517
Overige verplichtingen	4,063	-	-	-	4,063
Totaal	40,565	37,941	42,712	35,167	156,385

	< 1 jaar	2 tot 3 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Op 31 december 2018					
Rentedragende schulden	14,491	42,100	33,636	23,870	114,097
Handelsschulden	18,667	-	-	-	18,667
Overige verplichtingen	2,267	-	-	-	2,267
Totaal	35,425	42,100	33,636	23,870	135,031

	< 1 jaar	2 tot 3 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Op 31 december 2017					
Rentedragende schulden	14,331	37,933	22,286	32,699	107,249
Handelsschulden	15,670	-	-	-	15,670
Overige verplichtingen	1,390	-	-	-	1,390
Totaal	31,391	37,933	22,286	32,699	124,309

Renterisico

Hoewel de Groep hoofdzakelijk uitstaande leningen heeft met een vaste rentevoet, zijn enkele leningen aangegaan met een variabele rentevoet. De meest significante leningen met variabele rentevoet zijn gedekt door een variabele naar vast renteswap. We geloven daarom dat de Groep niet onmiddellijk onderhevig is aan wijzigingen in de rentevoeten. Met betrekking tot de renteswaps verwijzen we naar Toelichting 20.

Kredietrisico

Een kredietrisico is het risico dat derde partijen hun contractuele verplichtingen niet kunnen nakomen, wat in een verlies voor de Groep resulteert. De Groep is blootgesteld aan kredietrisico via zijn operationele en financiële activiteiten, wat voornamelijk deposito's bij financiële instellingen betreft. De Groep beperkt deze blootstelling door enkel met kredietwaardige partners contracten af te sluiten of door enkel met financiële instellingen te werken met hoge kredietwaardigheid ratings. Bovendien worden de openstaande vorderingen op continue basis gecontroleerd en beheerd.

Handelsvorderingen en contracten in uitvoering

Het kredietrisico van klanten wordt beheerd door elke business unit, afhankelijk van het beleid, de procedures en de controles van de Groep met betrekking tot het beheer van het kredietrisico van klanten.

Een analyse voor bijzondere waardevermindering wordt uitgevoerd op elke verslagdatum per onderneming en met behulp van een voorzieningsmatrix per bedrijf om verwachte kredietverliezen te meten. De voorzieningen zijn gebaseerd op dagen die achterstallig zijn voor groeperingen van verschillende klantsegmenten met vergelijkbare verliespatronen (d.w.z. door een rechtspersoon).

De berekening weerspiegelt de waarschijnlijkheidsgewogen uitkomst, de tijdwaarde van geld en redelijke en ondersteunende informatie die beschikbaar is op de rapporteringsdatum van gebeurtenissen in het verleden, huidige omstandigheden en voorspellingen van toekomstige economische omstandigheden. Handelsvorderingen worden over het algemeen afgeschreven als ze achterstallig zijn op meer dan één jaar en niet zijn onderworpen aan handhavingsactiviteiten. De maximale blootstelling aan kredietrisico op de verslagdatum is de boekwaarde van elke categorie financiële activa die wordt vermeld in Toelichting 11. De Groep houdt geen zekerheid als onderpand.

De Groep evalueert de concentratie van risico met betrekking tot handelsvorderingen als laag, aangezien haar klanten zich in verschillende rechtsgebieden en industrieën bevinden en in grotendeels onafhankelijke markten opereren.

Hieronder wordt de informatie gegeven over de blootstelling aan kredietrisico met betrekking tot de handelsvorderingen van de Groep met behulp van een voorzieningenmatrix:

in 000€	Totaal	Niet verschuldigd	< 30 dagen	31-60 dagen	61-90 dagen	91-180 dagen	> 181 dagen
31 december 2019	40,977	31,528	4,924	2,094	733	981	717
31 december 2018	36,891	26,208	5,395	1,479	931	1,512	1,366
31 december 2017	35,582	21,630	6,920	1,765	1,526	1,614	2,127

Kapitaalbeheer

De hoofddoelstelling van de kapitaalbeheer strategie van de aandeelhouders van de Groep is om ervoor te zorgen dat de Groep een gezonde kapitaalsverhouding behoudt om zijn business te ondersteunen en de aandeelhouderswaarde te maximaliseren. Kapitaal wordt gedefinieerd als de Groep haar eigen vermogen.

De Groep herziet consequent zijn kapitaalstructuur en voert aanpassingen uit in het licht van de veranderende economische omstandigheden. In de jaren die op 31 december 2019, 2018 en 2017 eindigden, wijzigde de Groep de doelstellingen, grondslagen of processen van het kapitaalbeheer niet.

26. Transacties met verbonden partijen

De verloning van leden van het management en bestuurders van de Groep kunnen we als volgt voorstellen:

in 000€	Voor het jaar eindigend op 31 december		
	2019	2018	2017
Korte termijn personeelsbeloningen	2,394	2,334	2,190
Personeelsbeloningen na tewerkstelling	85	80	80
Totaal	2,479	2,414	2,270
Toegekende warrants (in aantallen)	-	-	-
Uitstaande warrants (in aantallen)	359,266	557,935	573,980

De bedragen toegelicht in bovenstaande tabel zijn de bedragen die erkend werden als kost tijdens het boekjaar met betrekking tot het management en de bestuurders van de Groep. Voor het jaar eindigend op 31 december 2019, bedroeg de vergoeding voor managers op sleutelposities door middel van op aandeelgebaseerde betalingen K€214.

Onderstaande tabel presenteert het totaal bedrag aan transacties tussen de Groep en gerelateerde partijen tijdens het boekjaar:

in 000€	Verkoop van goederen aan	Aankopen van	Afschrijvingen	Interest kost	Recht-van-gebruik activa	Vordering en	Lease schulden	Andere schulden
Niet-uitvoerende bestuurders van de groep								
2019	-	128		37		-		1,053
2018	-	123		51		-		1,038
2017	-	96		50		-		965
Aandeelhouders van de groep								
2019	-	113		9		-		131
2018	-	123		10		-		261
2017	-	172		11		-		371
Joint ventures								
2019	1,431	-		-		1,279		-
2018	1,156	241		-		1,281		22
2017	714	23		-		804		28
Minderheidsbelangen								
2019	-	-	26	9	617	-	652	-
2018	-	-	-	-	-	-	-	-
2017	-	-	-	-	-	-	-	-

Gerelateerde partij - Ailanthus NV

Ailanthus NV is een aandeelhouder en bestuurder van de Groep. De Groep huurt regelmatig appartementen van Ailanthus NV om onze werknemers van buitenlandse filialen te huisvesten tijdens bezoeken aan het hoofdkwartier in Leuven. Het totaal huurbedrag betaald aan Ailanthus NV in 2019 was K€113 (2018: K€123; 2017: K€172).

Gerelateerde partij - aandeelhouders van Engimplan (minderheidsaandeelhouder)

Dochteronderneming Engimplan huurt het kantoor- en productiegebouw van haar minderheidsaandeelhouders voor een initiële looptijd van 10 jaar, met een verlengingsoptie voor een bijkomende 10 jaar (beoordeeld als niet redelijk zeker om te worden uitgeoefend). De maandelijkse leasebetaling bedraagt K€7. De lease is boekhoudkundig verwerkt onder IFRS 16 resulterend in een lease verplichting op 31 december 2019 van K€617.

Gerelateerde partij - Converteerbare schuld

De Groep heeft op 28 oktober 2013 1,000 converteerbare obligaties uitgegeven voor een totaal bedrag van K€1,000. Die obligaties werden volledig onderschreven door een lid van het senior management. We verwijzen naar toelichting 15 voor meer details.

Ondernemingen met gezamenlijke controle (Joint ventures)

De vordering ten belope van K€1,279 is geboekt onder de overige langlopende vorderingen en betreft diensten en goederen geleverd aan de joint venture RSPrint. In de loop van 2018, heeft de Groep ook een 3D printer gekocht van RSPrint voor een bedrag van K€200.

---

27. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van een nieuw coronavirus werd voor het eerst vastgesteld in december 2019 in Wuhan, China, en is sindsdien globaal verspreid. Als reactie op de pandemie hebben overheden wereldwijd bedrijven gesloten, reisbeperkingen ingevoerd en noodquarantaines geïmplementeerd, bedrijven en individuen hebben het reizen verminderd, meetings en evenementen geannuleerd en een beleid van thuiswerken geïmplementeerd, die de globale economie en de normale bedrijfsvoering grondig heeft verstoord. De coronavirus gezondheids crisis kan bredere macroeconomische implicaties hebben, inclusief een daling of stopzetting van de economische groei, waarvan de effecten langdurig kunnen zijn.

Om de gezondheid en veiligheid van onze werknemers te beschermen, is het vereist dat ze van thuis uit werken en momenteel beperken we de mogelijkheid tot reizen van en naar bepaalde landen, wat effect heeft op de mogelijkheid tot het bijwonen van evenementen en het bezoeken van klanten, partners en leveranciers. Als we deze beperkingen handhaven of uitbreiden of als onze klanten, partners, leveranciers en andere tegenpartijen soortgelijke maatregelen nemen, kunnen we te maken hebben met onderbrekingen van de bedrijfsvoering, waaronder een sluiting van productiefaciliteiten, magazijnen en logistieke toeleveringsketens. Bovendien kunnen het coronavirus en de reacties daarop ook een reeks andere effecten met zich meebrengen. Bijvoorbeeld, de implementatie van bedrijfscontinuïteitsplannen in een snel veranderende gezondheidsnoodsituatie kan een negatief effect hebben op onze interne controles (die mogelijk leiden tot significante tekortkomingen of materiële zwaktes) en onze kwetsbaarheid voor informatietechnologie en andere systeemverstoringen vergroten.

Op 30 april 2020 kunnen we de duur en de ernst van de verspreiding van het coronavirus en de politieke en economische reacties daarop niet voorspellen, en als gevolg daarvan kunnen we niet met zekerheid de impact ervan op ons bedrijf en onze activiteiten, bedrijfsresultaten, financiële toestand, kasstromen en liquiditeit beoordelen. Het coronavirus en de gerelateerde reacties ontwikkelen zich snel, maken hun impact heel onzeker, en zijn onderhevig aan vele factoren buiten onze controle, zoals de snelheid van besmetting, de implementatie van effectieve, preventieve en indammingsmaatregelen, de ontwikkeling van effectieve medische oplossingen, de timing en de reikwijdte van overheidsbeperkingen op openbare bijeenkomsten, mobiliteit en andere activiteiten, financiële en andere marktreacties en reacties van de bevolking. Inmiddels verwachten we dat de gevolgen nadelig zullen zijn, hoe groter de uitbraak en hoe langer deze duurt, hoe waarschijnlijker het is dat de effecten op ons en onze activiteiten materieel nadelig zullen zijn.

Op basis van onze huidige beoordeling van de COVID-19 pandemie hebben we verschillende hypothetische scenario's overwogen over hoe onze activiteiten, bedrijfsresultaten en financiële toestand in het jaar 2020 kunnen worden beïnvloed. In deze scenario's nemen we de algemene opvatting, maar zonder enige zekerheid aangezien we de situatie voortdurend herzien, dat onze activiteiten in het tweede kwartaal van 2020 zeer aanzienlijk zullen worden beïnvloed en vervolgens de rest van het jaar zwak zal blijven, hoewel onze huidige beoordeling van de situatie is dat onze activiteiten gedurende de rest van 2020 geleidelijk aan kan verbeteren. Gezien de vele onzekerheden van deze ongekende crisis vinden we het in de huidige situatie echter erg moeilijk om na het tweede kwartaal zichtbaarheid te krijgen.

Het Materialise Software segment vertegenwoordigde 24% van de totale verkopen in 2019 en had een gecorrigeerde EBITDA marge van 33,2% in 2019. We geloven dat een belangrijk deel van de software verkopen van het Materialise software segment, op zijn minst tijdelijk, onzeker zijn. Een belangrijk deel van de verkopen van dit segment is afkomstig van partijen die onze 3D printing systemen verkopen of gebruiken. De zwakte van de 3D printing industrie in het algemeen wordt verwacht zeer negatief te wegen op 3D printing systeem verkopen en aldus ook op de software verkopen, met zekerheid in het tweede kwartaal van 2020 met een mogelijke verlenging in de tweede helft van 2020.

Het Materialise Medisch segment, dat 34% vertegenwoordigde van de totale verkopen in 2019 en een gecorrigeerde EBITDA marge had van 17,7% in 2019, ontwikkelt, produceert, en verkoopt op maat gemaakte implantaten, chirurgische guides en modellen zowel als visualisatie- en planning software naar onderzoeksinstituten, universiteiten, bedrijven in medische apparatuur en ziekenhuizen. Een belangrijk percentage van deze omzet komt, direct of indirect, voort uit electieve operaties, waarvan zo goed als alle nu uitgesteld worden door de U.S. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) richtlijnen, welke vereisen dat ziekenhuizen prioriteit geven aan de voorbereiding en antwoord op de pandemie. Bijgevolg, wordt deze omzet (en op zijn minst de timing ervan) onzeker, wat zal resulteren in een belangrijke daling van de verkopen van het Materialise Medisch segment, met zekerheid in het tweede kwartaal van 2020 en mogelijk ook in de daaropvolgende kwartalen, afhankelijk van de evolutie van de pandemie.

De resterende 42% van de totale verkopen in 2019 komt van het Materialise Manufacturing segment welke opereert als onderdeel van de algemene manufacturing sector in Europa, dewelke subsectoren bevat zoals automobiel, luchtvaart, machine onderdelen en consumer producten, alle welke hevige impact ondervinden van de coronavirus crisis. De Europese automobiel markt in het bijzonder was zwak voor de COVID-19 uitbraak en we verwachten nu een nog trager herstel dan voorheen ingeschat. Overige Europese industriële subsectoren doen het niet veel beter in deze markt en zullen hoogstwaarschijnlijk belangrijkere dalingen tegemoet gaan dan voorheen verwacht. De order intake binnen het Materialise Manufacturing segment is vertraagd, welke significante impact zal hebben op de segmentresultaten van het tweede kwartaal en welke de resultaten kunnen impacteren tot na dit kwartaal, in functie van hoe de crisis ontwikkelt in het algemeen en de industrie als geheel, en onze klanten specifiek, nadien van deze situatie herstellen.

We verwachten eveneens een stijging van de dubieuze debiteuren, een vertraging in de betalingen van handelsvorderingen, en we zullen niet in staat zijn om al onze kosten aan te passen en te aligneren met de verwachte daling van inkomsten. De eerste negatieve gevolgen van deze crisis hebben we gevoeld in onze inkomsten tijdens het eerste kwartaal van 2020. In deze analyse hebben we rekening gehouden met een sterk negatieve impact in het tweede kwartaal en maar een gradueel en gedeeltelijk herstel tijdens het derde en vierde kwartaal van het jaar. Uit deze analyse kunnen we concluderen dat (volgens de meest waarschijnlijke scenario's van het moment) het continuïteitsbeginsel behouden moet blijven en dat de covenanten van onze kredietfaciliteiten (bij de EIB en KBC) "minimum cash" en "Net Debt/ Adjusted EBITDA", niet geschonden zullen worden. We geloven dat de verwachte situatie geen impact zal hebben op onze huidige waardering van onze voorraden, investeringen, immateriële activa (inclusief goodwill), activa met onbeperkte gebruiksduur en onze schulden.

Terwijl we de situatie op regelmatige basis blijven opvolgen, geloven we dat de 3D printing industrie zich uiteindelijk zal herstellen en misschien zelfs sterker uit deze crisis zal komen, aangezien de crisis bepaalde voordelen van 3D printing bloot gelegd heeft, specifiek de flexibiliteit die het biedt in termen van design, snelheid, productie van kleine strategische batches en localisatie. Daarom nemen we, terwijl we onze kosten en kapitaal uitgaven proberen aan te passen in proportie met deze korte termijn daling van onze inkomsten, het standpunt aan dat deze kosten en uitgaven dalen waar mogelijk zo klein en tijdelijk mogelijk zijn, aangezien we geloven dat de voortgezette innovatie gedurende de huidige crisis ons een competitief voordeel zal bieden in de toekomst. Deze strategie omvat significante risico's, inclusief risico's in termen van de impact op onze kaspositie en indien de crisis langer zou aanhouden zullen wel misschien niet in staat zijn om deze strategie vol te houden, wat eveneens negatieve gevolgen zou kunnen hebben op onze concurrentiepositie op lange termijn.

Uitoefening warrants

In verband met de uitoefening van 21,750 warrants, die 21,750 aandelen vertegenwoordigen, van het 2015 warrantsplan in de loop van maart 2020, werd het aandelenkapitaal verhoogd met een bedrag van K€1 en werd de uitgiftepremie verhoogd met een bedrag van K€140 door verlijden van de notariële akte op 16 april 2020 (we verwijzen naar Toelichting 14 voor verdere informatie over het op aandelen gebaseerde plan). Op 16 april 2020 werden de fondsen ontvangen met betrekking tot de uitoefening van de warrants (K€140) op een beperkt toegankelijke bankrekening geclassificeerd als kas en kasequivalenten.

Er zijn geen andere belangrijke gebeurtenissen na balansdatum dewelke aanpassingen in of toelichtingen bij de jaarrekening vereisen.

28. Overzicht van de entiteiten opgenomen in de consolidatiekring

Naam	Land van vestiging	Aandeel eigen vermogen		
		2019	2018	2017
Materialise NV	België	100%	100%	100%
Materialise France SAS	Frankrijk	100%	100%	100%
Materialise GmbH	Duitsland	100%	100%	100%
Materialise Japan K.K.	Japan	100%	100%	100%
Materialise Czech Republic SRO	Tsjechische Republiek	100%	100%	100%
Materialise USA, LLC	VSA	99%	99%	99%
Materialise UK Limited	Verenigd Koninkrijk	100%	100%	100%
OBL SAS	Frankrijk	100%	100%	100%
Materialise Austria GmbH	Oostenrijk	100%	100%	100%
Materialise Malaysia SDN. Bhd.	Maleisië	100%	100%	100%
Materialise Ukraine LLC	Oekraïne	100%	100%	100%
RapidFit NV	België	83%	83%	83%
Meridian Technique Limited	Verenigd Koninkrijk	100%	100%	100%
OrthoView Holdings Limited	Verenigd Koninkrijk	100%	100%	100%
Meridian (Corporate Trustee) Limited (liquidated)	Verenigd Koninkrijk	—	—	100%
OrthoView Limited (liquidated)	Verenigd Koninkrijk	—	—	100%
Materialise SA	Polen	100%	100%	100%
Materialise Colombia SAS	Colombia	100%	100%	100%
RSPRINT powered by Materialise NV (joint venture)	België	50%	50%	50%
Materialise Shanghai Co.Ltd	China	100%	100%	100%
Engimplan Engenharia de Implante Industria & Comércio Ltda	Brazil	75%	—	—
Engimplan Holding Ltda	Brazil	100%	—	—
Materialise Australia PTY Ltd	Australië	100%	100%	100%
Materialise S.R.L.	Italië	100%	100%	100%
ACTech GmbH	Germany	100%	100%	100%
ACTech Holding GmbH	Germany	100%	100%	100%
ACTech, Inc	United States	100%	100%	100%

De entiteiten Materialise GmbH (gevestigd te Gilching, Duitsland), ACTech Holding GMBH (gevestigd te Freiberg, Saksen, Duitsland) en ACTech GmbH (gevestigd te Freiberg, Saksen, Duitsland) hebben voor het boekjaar eindigend op 31 december 2019 gebruik gemaakt van de uitzondering zoals voorzien in het Duitse handelswetboek § 264 (3) HGB.

29. Non-GAAP maatstaven

EBITDA en Gecorrigeerde EBITDA worden in Toelichting 21 Segmenten gebruikt als basis van de performantiemeting van de Segmenten. We berekenen de EBITDA als nettowinst plus belastingen op het resultaat, financiële kosten (zonder financiële opbrengsten), afschrijvingen en het aandeel in het verlies van de joint venture. We berekenen de Gecorrigeerde EBITDA door niet-recurrente kosten gerelateerd aan beursintroductie, niet-contante compensaties van op aandelen gebaseerde kosten en overname gerelateerde uitgaven van bedrijfscombinaties, toe te voegen aan de EBITDA.

